The New York Pub Lib
476 Fifth Ave

„Vienybe Lietuvninku"
IŠEINA KAS SEREDA
Brooklyn, : : New York.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... $2.00
Europoje ir kitur..... $3.00
Kanadoje $2.50
Prenumerata mokama iš viršaus
Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.
Apgarsinimų kainų klauskite laišku.
J. J. Paukštis ir K. Brazys
120–124 Grand st.
Brooklyn, New York.

The Lithuanian Weekly
„Vienybe Lietuvninku"
PUBLISHED
EVERY WEDNESDAY
Brooklyn, : : New York
Yearly subscription rate
In the United States..... $2.00
To Foreign Countries..... $3.00
To Canada $2.50
Advertising rates on addlication.
Address all communication to publishers:
J. J. Paukštis & K. Brazys
120–124 Grand st.
Brooklyn, New York.

Visuomenes, literaturos ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 39. Brooklyn, N. Y. 27 d. Rugsėjo (September) 1911m. Metai XXVI.
Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under Act of March 3-rd, 1879.

Delei lietuviškų parapijinių mokyklų.

Nesykį mano mintyje pakilą šis klausimas: „Ar mano ar tavo priedermė yra prašalinti blogumą?" Ką męs privalome daryti, kada pastebime kokį-nors negerą apsireiškimą, kurio pesekmės jau dabar yra blogos, o ateityje gali būti mums, mūsų kaimynams, ar net visai draugijai dar blogesnės?

Jeigu šuva pasiutęs įslinksta kaimyno kieman ir jųs matysite, kaip maži, nekalti kūdikiai su linksmais veidėliais, pasišokinėdami ant vienos kojos norės inbėgti kieman, kur šuva pasiutęs randasi, — ką aš, tu, ar visi privalome daryti? Tikiuosi, kad męs neleistume vaikučių kieman, kad šuva juos sukandžiotų, ir stengtumės kuogreičiausiai prašalinti pavojų. — Ar ne tiesa?

Ką tu, gerbiamas skaitytojau darytumei, jeigu tikrai žinotum, kad ant augštųjų lubų tavo būsto apsigyveno žmogžūdžiai-vagis? Be abejonės, praneštum apie tai vyriausybei!—Ar ne tiesa?

Ką tu darytum, jei tikrai žinotum, kad tavo kaimynas gyvena su skriauda del visų aplink jį gyvenančių kaimynų — ar nesistengtumei tą nemalonų kaimyną kaip-nors aprubežiuoti?

Ką tu darytum, jei tavo būsto užpakalinėje kvatieroj atsirado ligonis, sergantis raupais, ar kokia kita kimbančia ir mirtina liga, kuri gali epidemiją išplatinti, — neabejoju, kad kuogreičiausiai tu stengtumeis pranešti sveikatos užveizdai, kad jisai prašalintų ir atitolintų nuo tavo būsto mirtinos ir kimbančios ligos šmėklą? — Ar ne tiesa?

Bet mirtis neretai yra dar lengvesnis pavojus, kartais net geistinas, negu amžinas vargas, badas ir atjautimas skriaudų, kurias tau padaro ar tai pavienė ypata ar tai šaika vagių, išnaudotojų ar apgavikų ar „dvasios skurdžių" po priedanga kokių-nors prakilnios ir augštos ideos...

Taigi paklausyk šios mano dainelės, kurią aš į tavo ausį padainuosiu: Arti 20 metų kaip Chicagoje yra inkūnytos lietuviškos parapijinės mokyklos; iš pradžių buvo tik viena, dabar jų randasi 8, ir visos, kaip tyčia susitarę, pučia vienon dudon, auklėdamos kūdikius „Dievui ant garbės". Ikišiol tosios mokyyklos neišdavė *nei vieno asmens,* netik užbaigusio kokį-nors profesionalinį mokslą jaunikaičio, bet net gerai mokančio lietuviškai ar angliškai rašyti ir skaityti; ir negana to, — net neindavė kūdikiui rankosna jokio amato, su kuriuo jisai užaugęs galėtų sau priderančiai doram ūkėsui kasdieninį duonos kąsnelį užsidirbti. — O juk tose mūsų parapijinėse mokyklose lankosi nemažiau kaip po 200 jaunimo kiekvienoje iš tų 8 mokyklų! Tai yra skaitlinė: 1600 asmenų arba *dūšių! Tai lietuviška gyvybės druska!*

Kieno tai priderystė šin klausiman pažvelgti? Šis klausimas stojasi mano mintyj yt kokia šmėkla ir neduoda ramumo, poilsio ir miego! Valandos muša, dienos bėga; metai nei nepamatai, kaip praslinko... Vaikai auga ir vėl tąją pačią dainelę močiutė prie lopšio dainuoja: „Vargai nurėdo, vargai paguldo, vargai lopšinę dainuoja!"

Dr. Graičūnas.

Red. Prierašas. Mokyklų klausimas didelis ir nelengvas. Tokie nurodymai, kaip tą padaro Dr. Graičiūnas, mūsų laikraščiuose senai jau išdėstomi. Bet prie jokio praktiško darbo nesijmame. Aimanavimai čia nieko nepagelbės. Reiktų surasti kokie-nors būdai, kad šitą skaudų klausimą išrišus. Bet kaip išrišti? Šiandien męs savo vaikams turime dvejas mokyklas — pradines valstijos mokyklas ir parapijines. Valstijinėse nemokina lietuviškai, bet užtai gerai apšviečia kūdikius elementariškame moksle. Parapijinėse rods ir mokina lietuviškai (nors labai mažai), bet prastai mokina, nes neturi gerų mokytojų. Trečių mokyklų męs neturime ir kaštin begu kada turėsime. Čia reikia tvirto tautiško lietuvių susijungimo, piningų ir tvirtų lietuvių pedagogų. Nei vienos iš šitu išlygų pas mus tuotarpu nesimato. Todel ir pasilieka mums pasiganėdinti su tuo, ką faktiškai turime.

Jeigu jau Chicagoje, kur yra lietuvių veiklesnis gyvenimas, nebepakeliama parapijinių mokyklų ant augštesnio laipsnio, tai mažesnėse ir silpnesnėse kolonijose nėra ko nei mįslyti. Todel mums ir pasilieka tik valstijinės pradinės mokyklos. Tiesa, čionai mūsų augantiji karta lyg kaipir atsišalina nuo lietuvių, arba, kaip sakoma, — „nutausta". Vienok šitas nutautimas nėra taip jau pavojingas, kaip iš paviršiaus atrodo. Juk tas nutautimas eina ir mūsų namuose, tarpe augusių žmonių, kurie niekad nelankė vietinių mokyklų. Pasižiūrėt tik reikia, kokią mūsų namuose lietuviai vartoja kalbą — tikrą lietuviškai-yankišką žargoną! Todel nutautimo priežastimi dar nėra vien tik mokyklos. Jeigu mūsų namuose ir visuomenėje viešpataus tautiška dvasė, tai nėra pavojaus lietuvių jaunuomenei ištautėti. Maža tik dalis pas lietuvius nebegrįš. Na, tame nėra didelės bėdos: vis juk žmonėmis pasiliks. Ypač gerai, jeigu jie bus apšviesti žmonės.

Didesnė dalis mūsų jaunimo pasilieka prie savo tautos. Jiems neduoda ir neduos išvirsti į „svetimtaučius" mūsų visuomenės veiklumas: raštai, kningos, laikraščiai, prakalbos, referatai, baliai, piknikai, teatrai, chorai, draugijos, susirinkimai, kningynai, skaityklos. Tai yra dideli mūsų ir kiekvienos tautos agentai. Tik reikia šituos agentus pridaboti, stiprinti ir slaugyti. To liaus neduos lietuviams ištautėti iškeliavimai tėvynėn ir emigravimai naujų pažįstamų, draugų ir giminių į šitą kraštą. Pagaliaus prilaiko lietuvių ištautėjimą namai, šeimynos ir abelnai *visas lietuvių gyvenimas!* Nėra tad baimės prieš valstijinių mokyklų „ištautinančią" intekmę. Greičiau ištausta nemokinti žmonės. Ir geriau tad bus, jeigu lietuviai savo kūdikius leis į valstijines mokyklas, kur geriau mokina, negu į parapijines, kur gana prastai mokina ir sugaišina mūsų kūdikiams laiką. Nėra reikalo rūpinties pataisymu mūsų parapijinių mokyklų, jeigu jos pačios nesitaiso.

Kaslink amatų, tai šito nemokina nei valstijinėse pradinėse mokyklose. Nėra tad ko norėti nei iš parapijinių. Amatų mokinasi jau paaugęs jaunimas, ir tam yra specialinės mokyklos. Jos Amerikoje taip gerai intaisytos, kad męs, drąsiai galime sakyti, neįstengsime įsitaisyti nei vienos tokios, kokios yra pas amerikonus. Todel amatų kiekvienas lietuvis gali mokinties tam tikrose mokyklose, be jokios skriaudos savo tautystei. Girdėjome gražų sumanymą Chicaginės „Aušros" kuopos, kurį net buvo inkūrusi amatų mokyklėlę. Bet dabar ir apie ją nesigirdėti. Aišku, kad ir gražiausis sumanymas visu-pirmu reikalauja būti praktišku. Be to jis neįvyksta.

Kaip pradinių, taip ir amatų mokinimosi klausimo męs regis nebeišrišime kitaip, kaip jis yra dabar. Bet yra dar vienas dalykas, kurį galim ir turim mėginti. Tai vakarinės mokyklos. Čia platus ir atviras laukas, ir jame mūsų pasidarbavimas niekados nenueis lietuviams be naudos.

PERŽVALGA.

// **Amerikonai tyrinėja po Lietuvą.** Vilniaus „Viltyje" (N98) p. A. Sm. rašo apie du amerikonu: George W. Tupper (sekretorius Y. M. C. A.) ir jo draugas kokis tęn Bostono universiteto studentas, atvažiavę Vilniun ir panorėję netik pamatyti, kaip atrodo lietuviai ir lietuvių garsi sostapilė, bet surinkti žinias: kiek išviso lietuvių, kur Lietuvos ribos eina, kokia jų historija, kuo jie dabar verčiasi, ar tiki lietuviai savo ateitimi; ką jie moka ir kaip iš Amerikos sugrįžę gyvena bei manosi? Mažai ką p. A. Sm. galėjęs atsakyti, nes, paveizdan — kiek yra lietuvių- — męs patįs dar nežinome!.. Paskiaus autorius tuodu amerikonu nusivežęs į kaimus Panoškiškių, Rudziškių, Užalijos, Ulkiškių. Sutikę amerikonai kokį tęn žmogų buvusį Amerikoje ir mokantį angliškai iš ko labai prasidžiugę.

Tie amerikonai buvę tyrinėti ir Galicijos lenkų, bet nelengvesnį radę ir lenkų gyvenimą. Po dvejų metų vėl ketiną Lietuvon atvykti, kad plačiau pažinti mūsų kraštą ir lietuvius. p. Tupper esąs „Evening Post" (tur-but new-yorkiškio) sandarbininkas. Šitan laikraštin jis ir žadėjęs aprašyt amerikonams savo įspūdžius, gautus Lietuvoje.

// **Laikraštis „Aušra".** Lietuvos laikraščiuose apsiskelbė išeisiąs Vilniuje naujas lietuvių laikraštis „Aušra", kuris būsiąs skiriamas „lietuviams rytiečiams šviesti". Lietuviai rytiečiai, kaip žinoma, turi savo indomias tarmes ir ta sritis apima dalį Kauno gubernijoje (Ežerėnų-Vilkmergės pav.), taipgi Vilniaus gub. lietuvius ir dzūkus. Nežinia, ar tas laikraštis rytiečių tarmėse ir bus rašomas, jei speciališkai del rytiečių leidžiama, ar tiktai didesnė doma bus atkreipta į jų vidurinį gyvenimą, pav. jų kovas su rusifikacija ir polonizacija. Šiaip ar taip, tasai laikraštis žada būti indomus. Gaila, kad jis bus ne svietiškių inteligentų rankose: leidėju pasirašo kun. V. Mironas, o redaktorium — kun. P. Kraujalis. „Aušra" būsianti illustruota, ir pradėjus nuo 1 d. spalių, eisianti kas dvi savaitės.

// **Bagočių areštavo.** Mums rašo p. Motėjūnas iš Bostono: „Rugsėjo 21 d. areštavo Fort. Bagočių už peržengimą Suv Valstijų krasos įstatymų. Krasos inspektorius Swift susekė, kad Bagočius leidžia laiškus laikraščio žinių vietoj". Tuomtarpu pridėtoje iškarpoj iš „The Boston Journal" nuo rugs. 22, rašoma: „Fortunatus J. Bagočius, leidėjas „Keleivio" lietuviško laikraščio tapo vakar areštuotas ant 48 Broadway, So. Boston. Jis kaltinamas už indėjimą siuntinėjiman nepadorių raštų. Prieš Suv. Valst. komisijonierių Hayes jis buvo padėtas po $500 kaucijos ir subatoj bus teisiamas.— Krasos inspektorius Swift nurodo, kad rugpjūčio 24 d. kaltinamasis indėjo siuntinėjaman numerin savo laikraščio nepadoraus turinio raštus."

// **Pasimirė garsus „nezależnikas" v. Kaminskas.** „Saulė" (76 N) rašo: „Utarninko ryte pasimirė Buffaliuje garsus „nezależnųjų" (neprigulmingų Romai) vyskupas Step. Kaminskas, turįs 53 metus amžiaus. Mete 1893 pasiliko neprigulmingu kuningu. Buvo prabaščiūm Šv. P. M. Rožancavos (parapijoj), kurios turtas šiandien siekia $300,000, o priguli prie parapijos".

Toliaus „Saulė" paaiškina, kad vys. Kaminskas vis dar ketinęs ugrįžti prie Romos. Tas nežinia, begu teisybė. Nebuvo to viešai girdėtis.— Kaminskas ir tarp lietuvių praplatino neprigulmybės ideą. Bene jo tik buvo rodos įšventinti kuningai Rusikis, Urbonas, Mickevičius ir Dilionis. Jeigu ir ne jo, tai bent jo agitacijos buvo šitie pagauti.

NeW Yorko „Times" praneša, jog laidojant vel. Kaminską, pereitą nedėldienį tarpe lenkų iškilo riaušės. Viena lenkų sekcija norėjusi vysk. Kaminsko lavoną atimti. Vos išlaikę tvarką 50 policmanų.

// **Mirė lietuvis rašytojas.** Vilniškė „Viltis" praneša, jog Berline pasimirė mažai kieno iš lietuvių žinomas — lietuvis rašytojas Mikolaitis, kuris daug rašęs apie Lietuvą. Rašydavęs eilėmis ir proza, bet kuone visi jo raštai esą parašyti vokiečių kalba. Pasirašydavęs jis pseudonymu „A. K. T. Tielo."

// **Rasta senos lietuviškos kningos.** Kitoje vietoje męs perspausdiname iš „Vilties" (N98) žinutę, kuri paskelbja, jog Švedijos archivuose esą surasta labai senos ir nežinotos lietuvių kalboje kningos.

IŠ VISUR.

× **Romos apvaikščiojimai.** Šianedėl Romoje tapo apvaikštinėta sukaktuvės 41 metų, kaip italų vaiskas užėmė Romą ir podraug atėmė iš popežiaus politišką valdžią. Gatvės buvo išpuoštos, ir muzikų lydimos minios žmonių iš kokių 100,000 vaikštinėjo parodose. Norėta buvo priešais Vatikaną pastatyti marmurinį paminklą, su lentele ir parašu, kad atgal 41 metai plebiscitas (žmonių valdžia) užėmė Romą, bet valdžia to nedaleido, kad neerzinti popežiaus.

× **Kanados liaudis.** Nesenai užbaigta tvarkyti Kanados liaudies penktieji surašai, kurie dar berželio mėnesyj buvo padaryta. Iš surašų matosi, jogei Kanada turi viso labo apie 8 milijonus gyventojų. Taigi ne kiek daugiau, kaip vienas Londono miestas. Bet visgi kanadiečių esą dauginamasi.

× **Ir „Olympas — kaipir ne Olympas.** Didžiausis pasaulyje keleivių garlaivis „Olympic", slankiojąs ant White Star linijos per Atlantį, šianedėl susikūlė Anglijos pakraščiuose, netoli Southampton. Teisybė, ne jis pats susikūlė, bet jį pradūrė Anglijos plieninis skraiduolis Hawk, kuris padirbtas neprietelių laivams skandint. Pradūrė taip skaudžiai, kad reiksią 3 mėnesių „Olympicą" sulopyt. Ant laivo buvo 2,200 žmonių, iš tų 1000 vienų tik laivo tarnų. Nuskęsti niekas nenuskendo. Antraip but Amerika daug nustojusi, nes buvę ant laivo net 60 milijonierių, grįžtančių iš Europos!

× **Dar vėl Louvre išvogė.** Garsiame Paryžiaus Louvres muzėjuje dar vėl susekta pavogtų 32 įžymesnių paveikslų. Bet bejieškant, surasta keletas užmestų kur tęn daržinėj, o likusius rado namuose iškabinėtus pas paties muzėjaus viršininkus!

× **Išvažiavo apgintų profesoriaus.** Iš Bostono išplaukė amerikonų kreiserius į šiaurinę Afriką, kur yra iškeliavęs Cambridge universiteto profesorius Norton, ištirti griuvėsius senoviško arabų miesto Cyrene. Mat pasigirdo, jog arabų klajūnai gaudą Nortoną užmušti, kam išdrįso jų švento miesto liekanas krapštyti.

× **Tik-tik išgelbėjo vokiečių biržą.** Iš Berlino pareina atlaidesnės žinios, jog vokiečių biržai nebegrumoja sugriuvimas, nes svetimi kapitalistai nebežadą spausti vokiečių, kadangi vokiečiai su francūzais baigią taikinties delei Marokos. Vokietija su lengva širdžia atsikvėpė.

× **Irlandijos streikai.** Antras Anglijoje streikas apėmė dideles sritis, bet dabar jau Irlandijoje. Čia irgi susirėmė gelžkeliai su savo darbininkais. Airiai šituos streikus nori paversti į politiškas demonstracijas, kad greičiau sau atgauti nuo Anglijos autonomiją. Ikišiol dar nei streikieriai, nei airiai nacionalistai nieko iš to streiko nelaimėjo.

× **2,000 chiniečių išmušė.** Iš Chieng-Tu provincijos, kur chiniečiai sukilo prieš valdžią, praneša, jog valdžios vaiskas išmušęs 2,000 sukilėlių, norėjusių įsigriauti miestan. Tačiaus tikrai nežinoma, ar išmušė. Pats valdžios komandierius apie tai spėja tik iš surankiotų laukuose pamestų šaudyklių. Šiaip jau sakoma, kad chinų sukilėliai labai pasekmingai dirba ir ruošiasi sukelti visą pusę Chinijos.

× **Panaikino Finlandijos kareiviukus.** Helsingforso gubernatorius Sein panaikino finų jaunuomenės kareiviukus, taip vadinamas žaislų draugijas, kuriose priklausė finų vaikinai ir mergaitės. Jie daugiausiai užsiimdavo gymnastika; bet rusų valdžia intėmijo, kad jie kartais „bovijasi" ir politika. Ar bereikia didesnio Rusijai pavojaus?— Šitose draugijose prigulėjo apie 8000 jaunuomenės.

× **Kanados konservatai triumfuoja.** Taigi perėjo triukšmingieji Kanados rinkimai, ir pilną pergalę gavo konservatai, kurie išvertė liberalų premierą Laurel, o įstatė savo kandidatą Borden. Visi rinkimai buvo paremti ant sutarties su Amerika delei liuosų muitų, delei kurių Amerikos predentas Taftas čielus metus darbavosi ir kurių labai norėjo liberalai. Dabar kada liberalai apgalėti, tai galima tikėtis, kad nei sutartis su Amerika nebeįvyks ir p. Tafto darbas nuėjo niekais. O gaila šito. Bet ką padarysi, kada neišmanėliai Kanados farmeriai padėjo konservatams laimėti. Čia yra šioks-toks historiškas pavyzdis iš balsavimo, kaip gali kartais jį netikusiai neišmanėliai panaudoti.

× **Filipinuose badas.** Iš Manilos rašo, jog neuždėrėjus šiemet ryžiams, gręsia neužilgo filipiniečiams badas. Jau dabar šis vienintelis filipiniečių maistas nežmoniškai pabrango. Amerikonų atstovas, gen.-gubernatorius Forbes rods apsteliavęs svetur čielą laivą ryžių; bet ar gi galės pirktais grūdais milijonus bepiningių gyventojų išlesinti?

× **Cholera Italijoje „sumažėjo".** Šveicarų laikraščiai perduoda Italijos valdišką pranešimą, jog baisioji viešnia-cholera dikčiai sumažėjusi. Tas matąsi štai iš ko: nuo rugsėjo 10 iki 17, savaitės laiku besusirgę žmonių tik 1,007, o pasimirę vos 320. Tas reiškia sumažėjimą!

× **Prie Stolypino nužūdymo.** Suimtasis Dmitras Bogrov, kuris Kievoje nušovė premierą Stolypiną, pasirodė ėsąs ne žydas, kaip pirmiau manyta, bet tikras pravoslavas. Tiesa, jo diedukas dar buvęs žydu, bet jau apsikrikštyjęs. Bet ne tame svarba. Indomiau tas, kad Bogrovas buvęs podraug social-revoliucijonierium ir šnipu. Tai antras Azevas. Socialistai jį jau buvę nužvelgę, kad jis lošia dvi roles, todel nusprendę jį nužūdyti. Bet šis nuosprendis žadėta jam dovanoti, jeigu Bogrovas nužūdys Stolypiną. Taigi Bogrovas šitą prisiėmęs, ir, kaip žinome — atliko. Bet yra ir kitos nuomonės. Pasirodė, kad ant Stolypino galvos rengėsi kas-nors ir iš Peterburgo, tariant pati biurokratijas klika. Yra nuožvalga ant policijos departamento vice-direktoriaus Verigino ir jo pagelbininkų Kurlovo ir Spiridovičiaus (rodos to paties, ką anais metais buvo Amerikoje ir norėjo lietuviams prisimesti „tautiečiu".) Todel visą tyrinėjimą dabar veda labai slapčiai, patsai teisių ministeris Ščeglovitov. Esą tokių riebių faktų, kad rasi nei pusės jų nepamatysiąs baltasis svietas. Matyt, čia bus intraukta ir augštos asabos.

Po Stolypino mirčiai dalykai štai kaip persimainė. Finansų ministeris Kokoveev užėmė jo vietą (Kokovcevas senai šitos vietos tykojo ir buvo vienas iš aitriųjų Stolypinų priešų). Bet manoma, kad Kokovcevas tik laikinai šią vietą palaikys. Kaip ir reikėjo tikėtis, tuojaus suimta daugybė nužvelgtų revoliucijonierių po visus Rusijos kraštus. Ypač policija jieško Peterburge teroristo su pravarde „Herman". Padaryta net kratos vieno Londono korespondento kvatieroj, gyvenusio pas liberališką moteriškę Tirnova. Suimta du Bogrovo broliai ir da vienas ta pačia pavarde. Kievoje areštuota 80 liberalų žmonių. 12,000 žydų jau pabėgo iš Kievos ir da vis tebeemigruoja, iš baimės, kad neiškiltų skerdynės kadangi rusai juodašimčiai stačiai kaltina žydus, jog iš jų giminės yra Stolypino užmušėjas.

Iš Lietuvos.

(Mūsų kor.)

VILNIUS. Visuotinasai metinis Vilniaus „Sąjungos" artistų-mėgėjų susirinkimas. Kaip jau buvo rašyta „Vienybėje Lietuvninkų" N15 „Sąjunga" yra neregistruota lietuvių artistų-mėgėjų draugija, susidėjusi iš dviejų pirmiau veikiančių Vilniuje vaidintojų kuopų. „Rūta" pernai buvo pasikvietusi ‚Sąjungos' artistus vaidinti jos scenoje per 1910—1911 sezono metus tokiomis sąlygomis, kad „Rūta" apmoka visas vakaro rengimo išlaidas ir dar „Sąjungai" užmoka už kiekvieną vaidinimą 20% nuo grynojo pelno.

Tokie sezono metai jau pasibaigė ir rugpjūčio 20 d. buvo sąjungos visuotinasai narių susirinkimas su tikslu duoti apyskaitą iš veikimo per praėjusius sezono metus ir pasitarti apie būsiantįjį darbavimąsi.

Sąjungos pirmininkas M. Sleževičius plačiai papasakojo apie praėjusiųjų metų darbus. Iš apyskaitos pasirodė, kad sąjunga yra surengusi į 30 vaidinimų: 25 „Rūtos" scenoje, 1 Pagirio gelžkelio salėje, 3 Valkininkuose (Viln. gub.) ir 1 Kaltinėnuose (Viln. gub.) Šie veikalai vaidinta: 1) Namai pragarai, 2) Amerika pirtyje, 3) Kurčias žentas, 4) Švarkas ir Milinė, 5) Be šulo, 6) Į mokslą, 7) Inteligentai, 8) Velnias ne boba, 9) Brangusai pabučiavimas, 10) Viršaičio vargai, 11) Ponas ir mužikai, 12) Blinda, 13) Tarnas padėjo, 14) Neatmezgamasai mazags ir 15) Vėtra. Be to dar režisieriai prisidėjo prie vaidinimo dramos „Milijonai vandenyje", kurią vaidino Vilniaus „Švedai". Taippat sąjungos artistai buvo prisidėję ir prie koncertų rengimo. Čia reikia pažymėti, kad vaidinimai visi buvo sąžiniškai atlikti, neužsitarnauta kritikos papeikimo. Truputį, Sleževičius papeikė artistus už vėlinimąsi į repeticijas, nes dažnai del vieno susivėlinusio turi nukęsti daugelis, o kartais ir visai vakaras sugaišinti.

Paskui susirinkimas peržiūrėjo narių surašą ir tuos narius, kurie pernai nevaidino del kokios nors priežasties, išbraukė, palikdamas jiems teisę vėl užsirašyti, jei jie to patįs norėtų. Priėmęs naujus narius, susirinkimas perėjo prie rinkimo valdybos, režisierių ir revizijos komisijos. Nutarta rinkti valdybon tik 5 žmones (pernai buvo išrinkta 10 žmonių). Slaptu balsavimu išrinkta: M. Sleževičius (pirm.), A. Rucevičius (rūbinink.), K. Alyta (išdin.), E. Rucevičienė (kning.), ir J. Strazdas(sekr.). Režisieriais išrinkta: M. Sleževičius ir A. Rucevičius. Revizijos komisijon pateko: B. Žilinskas, J. Marcinkevičius ir T. Juodvalkis.

Toliau paskaityta kasos apyskaita. Pasirodo kasoje piningų likę apie 100 rub.

Tarp ko kito išreikšta susirinkimo noras vengti vaidinti tuščio turinio veikalų ir įvesti deklamacijas, kurias sąjunga visai buvo apleidusi.

Renkant repertuarą ateinantiems metams, pažymėti šie veikalai: 1) Kerštas, 2) Netikėtai, 3) Vestuvės, 4) Ne sau žmonės (pakartoti), 5) Ukanose, 6) Byla del linų markos, 7) Du keliu, 8) Vilko dantis, 9) Gyvieji nabašninkai, 10) Iš meilės, 11) Svečiai, 12) Maluninkas ir Kaminakrėtis, 13) Lietuvaitės, 14) Gaila ūsų, 15) Keistutis, 16) Liūdna dainelė, 17) Jonukas mergų bijąs, ir kiti.

Pirmiausia pasiskirta „Rūtos" scėnos sezono atidengimui L. Giros tragedija „Kerštas" ir Aglės „Netikėtai". Jau repeticijos daromos; žadama vaidinti „Kerštas" rugsėjo gale pagal seną kalendorių.

Prie Sąjungos prisirašė apie 30 žmonių. **Vilniškis.**

Šviturys *) Rugsėjo mėnesį išeis Vilniuje literatūros-visuomenės-informacijų metraštis su kalendoriumi 1912 metams — „Šviturys" — Leidžiamas jis atvykusio tik nesenai iš Seinų apskelbimų rinkimo ir komisijinės kontoros savininko J. Rinkevičiaus; redaguojamas gi žinomo mūsų rašytojo Liudo Giros.

Šiomis dienomis teko man matyti pirmuosius aštuonius lankus to tikrai didelio metraščio-kalendoriaus (iš viso gryno teksto, be apskelbimų, bus 18 lankų—290 pusl), kokio dar męs neturėjome. Ir negaliu nepasidalinti savo įspūdžiais su Amerikos skaitytojais, kuriems, manau, taippat rūpi mūsų literatūra ir jos kilimas. O toksai faktas, kaip „Šviturio" pasirodymas, tikrai liūdija, jog jau męs ir mūsų jaunutė raštija tiek yra pakilusi, kad galime jau eiti lenktynių su seniau kultūrą ingijusiais mūsų kaimynais.

„Šviturys" imponuoja ne tik savo didumu, bet ir turiniu (kas svarbiausia). Galės drąsiai būti papuošalu „Šviturys" mūsų inteligentijos salionų ir kningynų. Tokio įvairumo ir dailės veikalų daugumo dar nematėme nei vienoje panašios rūšies kningoje.

Pažiūrėkime į turinį. Pradeda jį jau gerai pagarsėjęs mūsų poetas M. Gustaitis dvejomis puikiomis eilėmis. Toliau seka tokie poetai, kaip kalendoriaus redaktorius Liudas Gira, Vincas Krėvė „Sarūno" ir kitų smagių veikalų autorius, Jovaras, papildo tą poetų eilę vienas iš jaunesniųjų mūsų eilininkų, bet jau prielankiai mūsų kritikos pažymėtas Juozas Mikuckis; pagaliaus — Marė Lastauskienė, ikšiol žinoma, kaipo prozos rašytoja („Auka") ir — didžiausią gal būt satisfakciją suteikia savo netikėtinumu gražios, jautrios eilės, parašytos... Lazdynų Pelėdos. Toji geriausia mūsų prozos rašytoja, be tų eilių, davė dar „Švituriui" du prozos veikalėliu. Vienas „Laimė", kaip paprastai, be galo jautriai atvaizdinąs nelaimingos moters gyvenimą, žiaurią žmogaus kovą del laimingesnio gyvenimo ir visą vargo bedugnę. Antras vaizdelis „Paša" — nagrinėja ikišiol veik nepaliestą mūsų raštijoje prostitutės sielos tragediją, psychologiją. Toliau eina taip-pat labai jautrus ir talentingai parašytas Marės Lastauskienės proza veikalėlis „Per ją" — iš moterystės santykių, taip-pat vienintėlis, galima sakyti, mūsų raštijoje paliestasai jame klausimas. Davė taip-pat apysakaitę J. Šeinius, kuris mūsų literatūroje užima kairiojo modernizmo poziciją, kas atsispindi jo duotame „Švituriui" dalykėlyje „Bedugnė. Bus indomu jis pasiskaityti mylėtojams modernizmo. Davė dar gražų žiupsnį poezijos prozoje: Vincas Krėvė ir Liudas Gira. Literatūros skyrių baigia Skausmo lyriškas feljetonėlis apie M. K. Čiurlionį (su jo paveikslu ir kai-kuriais jo paišiniais) ir ir verstinis labai juokingas M. Grigonies monologas „Ant vienų pečių".

Toliau eina pažymėtini straipsniai: Kazio Puidos — „Kovos laike", apie mūsų santykius su lenkais, kaip juos mėgsta nupiešti lenkai savo raštijoje; Pleirytės—Puidienės labai rimtas referatas „Užmirštosios motinos pareiga"; puiki laikraščių statistika Kauno gub., Ant. Jarosevičiaus, žinomojo mūsų dailininko straipsnis apie taudailę; Ant. Rucevičiaus indomųs atsiminimai apie mūsų teatro pradžią Suvalkijoje; „Mūsų teatro historija" Žemkalnio; Domo Šidlausko apie kooperaciją ir tt. ir tt. Visų nei neišskaitysi. Žodžiu sakant skaitymo ir tai pačio parinktojo iki sočiai.

Be to „Šviturys" turtingai illiustruotas visokiomis fotografijomis ir paveikslais.

Pasilieka tik kantriai laukti jo pasirodymo.

Antanas Rucevičius.

Vilnius

Rugsėjo 10. IX. 11.

*) Keletą lankų kartu su laišku pasiunčiu. **A. R.**

Iš kovos lietuvių su lenkais. Šitokia telegrama buvo pasiųsta Peterburgo telegramų agentūrai, bet iš tėnai ji nepasirodžiusi. Matyti ir tėnai būta lenkų šalininkų, kurie tą telegramą neišleido į svietą. Tat nutarta patiems išsiutinėti redakcijoms ir įstaigoms, kad ir be telegrafo išsiplatintų ši žinia. Gal kai-kuriuos laikraščiuos ji ir pasirodys.

„Lietuviai labai yra sujudinti nedovanotinais lenkų spaudos pasielgimais, kuri, vaduodamosi blogais norais, paleido paskalą, būk lietuvių organizacijos pradėjusios rūpinties Vilniuje Romos Katalikų vyskupiją panaikinti.

„Dabar paaiškėjo, jog paskalos tos buvo platinamos ne vien tik tam, kad sukėlus Romos kuriją prieš lietuvius, bet ir didesniam lenkų agitacijos pasisekimui tautiškai nesusipratusioje minioje, artinantis, sulig Administratoriaus paliepimo, būsimajam visų gyventojų surašinėjimui pagal tautas.

„Nors lietuvių organizacijų atstovai tuojau apreiškė, jog tai netiesa, nors lietuvių spauda užprotestavo, vietiniai lenkų laikraščiai, užuot pripažinę, kad išplatintos jų paskalos yra melagingos, atkakliai tyli net ir lietuviams viešai pavadinus tokį jų pasielgimą provokacija".

Lietuvių organizacijų ingaliotinis **Donatas Malinauskas.**

Rugpjučio 24 d. 1911 m.

Vilnius,

Jurgio prosp. 22.

Žemaičių vysk. kuningų permainos. Kun. Z. Daukša, Remygalos kam., ir kun. St. Ražumas, Tryškių kam., perkelti kits kito vieton.

RIETAVAS ir LAUKUVÁ, Res. pav. **Gaisrai iš tabako.** Liepos 20 d. sudegė mažne pusė Rietavos miesto ir 27 d. netoli Rietavos ūkininko B. tvartai su pašaru. Rugpjučio 1 d. išdegė mažne visa Laukuva. Gaisrai atsitiko prekymečių vakarais ir degti pradėjo iš daržinių, kame girtuokliai dažnai tuštindavo buteliukus.

Taigi, pypkoriai pagalvokite.

Dievo Rykštė.

(„Liet. Ukin.")

Archeologijos radinys. Netoli m. Nači Lydos apskr. atrasta dvejos senoviškos kapinės su kaulų ir visokių senovės dalykų likučiais (moliniai indai, galvos dabiniai, daiktai iš bronzos ir tt.). Atradėjas p. Šukevičius priskaito tuos daiktus prie senų laikų.

Atrasta piningai. Šiomis dienomis statant namą ant Stefanovskos gat. ‚Vilniuje, rasta nedidelis puodas, pilnas sidabrinių piningų. Piningai didumo kaip dabartinis pusrublis ir labai ploni. Nežiūrint į didelį apipelėjimą, galima buvo įžiūrėti 1535 ir 1539 m. Viskas buvo atiduota namų savininkui.

SUVALKAI. Gerai žinomas Pižalskis, buvęs keli metai atgal Suvalkų kalėjimo viršininku, vėliau slaptosios policijos viršininku Suvalkijoje, paskui atstatytas už kyšius ir bjaurų su kaliniais apsiėjimą nuo vietos — sėdi dabar pats Suvalkų kalėjime. Šiomis dienomis jis gavo net karceryj sėdėti už neramų užsilaikymą. Taigi pats dabar išmėgis tuos smagumus, kuriais taip gausiai vaišino kitus. **A. B.**

VILNIUS. Miesto apšvietos komisija išdirbo galutinai projektą apie įvedimą Vilniuje visuotino pradinio mokinimo. Tas projektas da kartą bus komisijos peržiūrėtas ir inteiktas miesto dūmos apsvarstymui.

(„Liet. Žinios.")

VILNIUS. Užmušė kareivį. Prieš porą dienų iš kareivių kalėjimo N14 bandė pabėgti 5 artilerijos brigados kareivis Vulfas Raskind; jisai bandė peršokti per kalėjimo kiemo tvorą. Sargybos kareivis buvo tris kartus sušukęs, kad nuliptų, bet Raskind'ui nepaklausius šovė ir, pataikęs tiesiai galvon, užmušė nevykėlį ant vietos.

„Wilenski Goniec Poranny", kuris prieš porą savaičių buvo lio vęs ėjęs, vėl pradėjo eiti. Minėtasai laikraštis yra lenkų pirmeivių organas.

Stačiatikių vyskupas. Rugpjučio 17 d. synodo posėdyje paskirta Kauno stačiatikių vyskupu archimandritą Elenferijų. Kauno stačiatikių vyskupijos vyskupu-vikaru.

Kandidatai į vyskupus. Svetimų tikėjimų departamentas, anot Peterburgo laikraščių, į Lucko-Žitomiriaus vyskupus siūlo Romai išsirinkti vieną iš šių trijų kandidatą: Dvasiškosios Akademijos inspektorių prof. kun. Matulevičių, Mohilevo dvas. seminarijos rektorių kun. Baltušį, arba Peterburgo dekaną kun. Budkevičių. Du pirmuoju kandidatu yra, kaip žinome, mūsų tautiečiai.

SUVALKAI. Naujas agronomas. P. Bulota „L. Ž." rašo, kad šiomis dienomis Suvalkų ir Lomžos gubernijų valstybės turtų žinyba gavusi žinią, kad jau nuo gegužės abiem gubernijom paskirtas vyriausybės agronomas, rusas A. Zavjalovas. Taigi žlugusios visos lietuvių ir lenkų kandidatūros. Rusas paskirtas bene tam, kad patenkinus ir lietuvius ir lenkus.

„Tėvynė" N30 praneša, kad verčiama yra lietuvių kalbon iš ukrainų kalbos Togonocki 5 veiksmų drama „Žydivka — vischre stka". Kaip sužinojome iš „Teatro" redakcijos — tasai veikalas jau esąs išverstas ir netrukus bus išspausdintas Vilniuje vardu „Iš meilės". Taigi amerikiečiams nebereiktų kelti kitų jau atlikto darbo.

LAUKUVA, Kauno gub. „B. Vied." rašo, šiomis dienomis sudegęs visas Laukuvos miestelis, išlikęs tik pačtas. 700 gyventojų, daugiausiai žydų, palikę be pastogės.

---

143 metų žydas-kareivis. „S. Z. T." rašo, kad šiomis dienomis buvo atvažiavęs iš Šiaulių Kaunan buvęs leib-gvardijos husarų pulko kareivis, Dovidas-Abramas Nisolovič-Šmidtas, kitaip vadinamas Andrius Mikolajevič, turįs 143 metus amžiaus. Turėdamas 15 metų (1784 m.) paimtas iš tėvų namų, iš Šiaulių, kariuomenėn ir 17-kos metų apkrikštytas pravoslavijon, 1786 m. tapo atiduotas kareivijon ir išėjo iš kariuomenės tik Aleksandro II-ojo laikais. Dalyvavo daugelyje karių, taip antai karėje su francūzais mūšyse ties Malojaroslavu, Borodino ir Lipsku; 1831 metais dalyvavo lenkų malšinime (ėmė Varšavą ir Pragą), pagaliaus dalyvavo Vengrų karėj ir kovoje su Šamiliu Kaukaze. Buvo taippat tarptautinėje eskortoje palydovu vežant Napoleoną Elbos salon. Už savo drąsą senukas yra gavęs daugelį garbės ženklų, tarp kurių išsižymi Jurgis I-sios eilės gautas už dalyvavimą žygyje, kuriuo paimta buvęs nelaisvėn ir nugabentas Kalugon kaukaziečių vadas Šamil'is. Senelis kareivis keletą kartų buvęs perstatytas Aleksandrui II-ajam, o paskutinį kartą dar šią žiemą Jo Didenybei (per šv. Jurgio ordeno šventę). Kaunan atvažiavo prašytų gubernatoriaus globos ir pagalbos. Tikrai retas, o gal ir vienintėlis tai pasaulyje žmogus!

Revizijos pasekmės. Daręs Vinniaus vyskupijos įstaigų reviziją p. Lozino-Lozinskis, pabaigęs savo darbus, išvažiavo šiomis dienomis užsienin. Tarp kitko jisai, bedarydamas vyskupijos raštinės reviziją, užtiko daugelį prašymų neapmokėtų, kaip to įstatai reikalauja, gerbo markėmis; tokių prašymų užtikta net 17,778. Už tai vyriausybė ketinanti reikalauti vyskupo Roppo pabaudos 118, 617 rublių.

SEINAI. Seinų vyskupijos ofcialas, Seinų kapitulas, kun.

Antanavičius, pakeltas Šventojo Tėvo į naminius Jo Šventenybės pralotus.

Mirė vienuolis. Kretingos vienuolyne, Kauno gub., rugpjučio 13 d. mirė vienuolis Higinas Dirmeika, 77 metų amžiaus.

Svarbus radinys Švedijoje. Sugrįžusi nesenai iš Švedijos, kur Stokholme, Upsaloje ir k., mokslo komisija iš Krakovos Mokslų Akademijos, surado tenai daugelį svarbų nežinomų lenkų raštų ir tarp kitko— **nežinomos lietuvių kalbos Bretkūno maldakninges.** Buvusios jos išveztos Švedijon laike karų švedų su lenkais, kuomet tai švedai bastėsi ir po mūsų kraštą.

TRAKAI. Šiomis dienomis Trakų karaimai išsirinko sau dva siškąjį viršininką, vadinamąjį „gacham'u''. Tokių „gachamų'' išviso Rusijos karaimai turi du: vieną Eupatorijoje (Krime), kitą Trakuose Lietuvos ir Baltgudijos gubernijoms. Čia jie yra susibūrę į penkias gminas: Trakų, Vilniaus, Panevėžio, Lucko ir Pskovo-Ostrovo; visoms toms pen kioms gminoms ir yra viršininku Trakų „gachamas''. Naujai išrinktas karaimų dvasiškis vadinas Seroi Šapšal, turi jisai jau 40 metų, baigęs Peterburgo universiteto rytų kalbų skyrių. Iki 1904 metų jisai mokė rusų kalbos Persų šacho dvare, Teherane, — paskui, patikęs Mahometui-Ali-šachui buvo paskirtas jo ministeriu ir net vyriausiuoju politikos patarėju. Numetus persams Machometą-Ali-šachą, ir Šapšalas apleido Persiją ir atvyko Rusijon, kur tapo paskirtas prie užsienių ministerijos. — Lietuvoje karaimai, kaip žinoma, yra apgyvendinta dar Didžiojo Vytauto laikais.

PUŠALOTAS, Pan. ap. Javai, taip žieminiai, taip vasariniai buvo šiemet pusėtini ir klojimai žmo nių užkimšti javais. Tik kviečiai ir linai šiais metais menkai teužderėjo: pilni buvo žolių. Ypač su linais žmonės daug rūpesčių turi: jau baigia rauti, bet neturi kur dėti, nes vasaros laiku nebuvo lietaus ir visos markos išdžiūvo. Taigi, vieni kasė naujas gilesnes markas, kiti suradę samdėsi už piningus pas kitus, treti laukia dar lietaus. **Varnėnas.**

IŠ PRŪSŲ LIETUVOS.

Lietuvių vaikų įžegnojimas. Sekmadienį rugpjučio 14 d. kūningas Redmeris Klaipėdoje įžegnojo lietuvių vaikus. Pažymėtina, kad šiemet skaičius lietuvių vaikų, kurie panorėjo įžegnoti save lietuviškai, padidėjo. Pernai kuningas Pipirs įžegnojo išviso 43 mergaites ir 11 berniukų, šiemet gi įžegnota buvo 40 mergaičių ir 25 berniukai. „Ypač reikia reikia džiaugties, rašo „Nauja Liet. Ceit.'', kad berniukų skaičius padidėjo. Iš to matome, kad vaikai su didesniu noru pradeda viską mokyties prigimta kalba''.

National liberalų veikimas. Ragainės ir Pilkalnio valsčiuose vokiečiai national liberalai pradeda rodyti nepaprastą darbštumą. Visuose bažnytkiemiuose ir didesniuose kaimuose daroma susirinkimai ir steigiama rinkimo draugijos. Konservatorius grovas Kanitz'as pradeda bijoties, nes tų valsčių gyventojai einą prieš jo politiką „N. L. C.'' ragina ir lietuvius statyti savo kandidatą, nes, iškilus nesusipratimams vokiečių tarpe, jie nemažai galėtų nuversti, kiaip gi, jiems tylint, jų niekas nei neatmenąs. („Viltis.'')

IŠ LATVIJOS.

Streikai. Rygos darbininkų streikai, galima sakyti, beveik užsibaigė. Stalioriai iškovojo padidinimą užmokesčio. Malioriai— naują tarifą ir apdraudimą. O kiti, kaip kanalizacijos, darbininkai — bestreikuodami tiek telaimėjo, kad jų vietas daugiausiai nauji darbininkai užėmė, o senieji be darbo liko.

Išvaikytas susirinkimas. Pereitame nedėldynyje (rugpjučio 14 d.) Rygoje Essengofo girioje darbininkai rengėsi padaryti susirinkimą, bet policija juos išvaikė ir areštavo apie 30 žmonių. Panedėlyje akmenų tašytojai buvo mėginę padaryti susirinkimą Vermano parke, bet pamatę, kad visą parką apsiautė policija, tuojaus išsiskirstė.

Kalbų mokymosi kursai. Societe Polyglotte. (Kalbų platinimo draugija) Rygoje nuo rugpjučio 22 dienos pradės mokinimą. Ši draugija geriausia kalbų išsimokinimui mokykla; tęn mokoma sekančios kalbos: rusų, vokiečių, franeūzų, latvių, **lietuvių,** latinų esperanto ir kitt.

(„Rygos Naujienos.'')

Rygos elektritiško tramvajaus akcijas beveik visas supirko belgų syndikatas, kurs mano visus Rusijos tramvajus suimt į savo rankas. Rygos tramvajaus tarnai nerimauja. Daugelis ketina kraustytis Liepojun, Maskvon, kur esą geresnės sąlygos. Del viso ko sumanyta kai kurius policistus pramokyti tramvajais važinėti ir juos rėdyt (keravot).

Jaunimo draugiją manoma inkurti Rygoje. Draugijos tikslas būsiąs savitarpinė apšvieta ir apsipažinimas su rusų ir latvių literatūromis, skaitant bendrai atsakančias kningas, perkratinėjant perskaitytus dalykus. Taipgi manoma užsiimti dainavimu, muzika, lošimu.

Nuštropuota redaktorė Rygoje latvių laikraščio „Jaunas Laiks'' Olga Bertul 300 rubliais arba 2 mėn. už straipsnius apie darbininkų streikus, tilpusius 1 ar 2-me laikraščio num.

Areštan dviem savaitėms pasmerkti vietinio Rygos gubernatoriaus: Petras Čerba, Pov. Šaparis, Juoz Bagdanavičius, Anup. Paškevičius, Jok. Ragaišis, Leonas Vaidilauskis, Kaz. Jakštaitis, St. Subačius, St. Turla, Sim. Molis, Mat. Pupelis, Juoz. Dumša, Pet. Frankas ir 19 latvių vyrų ir moterų už dalyvavimą 14 rugp. susirinkime lietuvių būrio, latvių social-demokratų partijos, atliktam Esengofo miške. Už tokį pat susirinkimą atlikta 17 rugp. miške prie Peterburgo plento 15 verstų nuo miesto pasmerkti areštan nuo 2 savaičių iki 3 mėnesių 19 latvių.

Užpuolimas. Rugpj. 23 d. alinėn prie Duntengofo g. Rygoje užėjo Dom. Diėgalvis, Juoz Daveinis ir jo pati Karolina. Įsigėrę grįžo visi namon, bet ant Šiaurės g. ties Berlino medžių sandėlių užpolė ant jų 5—6 nepažįstami ir subadė juos peiliais — vienam galvą ir pilvą, kitam krūtinę, nugarą ir galvą. Piktadariai pabėgo, o sužeistieji liko nugabenti ligonbūtin. Jų žaizdos pripažintos pavojingomis.

Netikri rubliai atsirado apyvartoje Rygoje. Juos sunku pažint, nes labai gerai nuduoti, tiktai biškį lengvesni ir ne taip blizga. Išspausti 1908 metai.

Gyventojų skaitlius berželio mėnesyje taip mainės Rygoje: užgimusių buvo 836, terp jų 21 negyvai užgimusių; mirusiųjų 631. Priauglius 184, terp kurių 79 berniukai ir 105 mergaitės. Daugiausiai mirė kruvinėmis — 115 vaikų, džiova 50, širdies liga 46, vėžiu 28, plaučių uždegimu 42, smegenų suminkštėjimu 33, nuo sužeidimų 24, per saužudystę — 11.

Išeivystė Amerikon iš Rusijos pereitais metais buvo didesnė negu iš visų kitų šalių. Pagal valdiškų aprokavimų paskelbtų „Ežegodnik'e Rossii'' skaitlius išeivių 1908—1909 metais pasiekė 100 tukstančių žmonių, tuotarpu tais pačiais metais iš Anglijos iškeliavo Amerikon 70 tūkst. 50 žmonių, iš Austrijos ir Vengrijos 53 tūkst. 400 žmon.; 22,400 iš Švedijos, Norvegijos, Danijos, Finlandijos; iš Vokietijos 20,100; iš Italijos 4600; iš Francijos 3100 žmonių. Pagal tautų daugiausiai išeivių buvę žydai, kurių skaitlius buvo lygus beveik pusei visų Rusijos išeivių (45,4%), lenkų buvo 25% (nuošimčiai), rusų 4%, **letuvių** ir latvių 9.3%, finų 8.5%, vokiečių 5.7%. Rusų išeivystė žymiai buvo padidėjus prieš karę su japonais 1904 metais ir 1906 metais, pradėjus revoliuciją malšinti. Daugiausiai prieš karę bėgo žydai, nes jų 1904 metais iškeliavo 78 tūkst., tuotarpu kad paprastai kasmet žydų keliaudavo į Ameriką po 37—38 tūkst. Metuose gi 1906-se žydų į Ameriką išbėgo 125 tūkst.

Grįžtančių skaitlius esąs toks: rusų grįžta mažiaus kaip pusė (2/5 dvi penktosios dalįs), lenkų grįžtas trečdalis, finų ketvirtoji dalis, lietuvių su latviais — penktoji dalis, žydų — dešimtoji dalis, vokiečių 25-toji dalis. Tokiuo būdu tikt vokiečiai ir iš dalies žydai daugiausiai kelias Amerikon ant visados, dauguma gi kitų tautų važiuoja tęn tikt užsidirbti, idant sugrįžus galėtų tėtvynėje geriaus įsitaisyti gyventi.

(„Rygos Garsas''.)

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS.

Delei „Saulės'' mokyklų.—Atbalsiai iš „laisvės metų''.— Rietavos gaisras.

VILNIUS. ...„Kaip matyti ir jūsiškius, amerikiečių laikraščius labai sujudino kuningai Tumas su Olševskiu, o kaip matyti iš „V. L.'' N34 net ir Tamstos ėmėte abejoti. Vienas amerikietis (inteligentas) stačiai rašė mums: „ko jųs tylite, ko nepasakote savo laikraščiuose, ką manote apie tų dviejų kuningų misiją?'' Męs, girdi, laukiame to.

Gali būti, kad laukia; bet, mano nuomone, nėra kas rašyti, — ypač toje prasmėj, kurioje minėtas amerikietis norėtų, būtent: kad męs išrodytume, jog tiedu kuningai po maskom nuvažiavę, jogei jų tikslas visai pašalinis...

Taip sakyti męs negalime. Tiesa, „Saulės'' męs negalime pripažinti tikrai apšvietos draugija, nes didžiumos jos mokyklų dvasia, ypač ceremonijų nedarymas su mokytojais (pašalina mokytojus vien tik už tai, kad užuodžia jį esant liberališkų pažiūrų arba net ir asmeniškai kokiam kuningui nepatikus), šito nerodo. Bet visgi „Saulės'' draugija, mano nuomone, lietuviams naudinga draugija, ypač dabar, kuomet del politiškų sąlygų kitokiems neleidžiama veikti. Mano nuomone, svarbjausia yra, kad žmonės pradėtų galvoti, kad įstengtų bent kiek smegenis pajudinti, nežiūrint net į kurią pusę. O kap tik išmoks žmonės „smegenis judinti'' (atleiskit už tokį išsitarimą), tai su laiku ir patįs atskirs pelus nuo grūdų. Ir man rodos, kad mums kovoti principiališkai **tik prieš** „Saulę'', ar prieš kuningų veikimą, nėra jokios prasmės. Mūsų uždavinys — rodyti tikrojo mokslo bei apšvietos kelią, ir tik kontrastui nurodinėti „kuningų mokslo'' nenuoseklumus, jų veikimo defektus ir pragaištingąsias ar bent nenaudingąsias puses. Tokiu būdu kuningų Tumo ir Olševskio misijoj męs nieko blogo nematome, ir amerikiečių duoti doleriai be naudos neprapuls. Ne be to. Męs jaučiame ir turime šiokias-tokias žinias, kad tuodu kuningai turi ir pašalinių, viešai neskelbjamųjų tikslų, būtent: 1) rinkimą pinigų „Vilčiai'' palaikyti bei jos deficitams pridengti; 2) išsidirbti pas amerikiečius gerą marką sau ir visiems savo draugams („viltininkams'', „draugijiečiams'', „šaltiniečiams'' et Co.), tuo pačiu gadinant Lietuvos pirmeivių poperius. Šio antrojo tikslo net ženklai jau viešai pasirodė — tai kun. Tumo ir Olševskio nuduotas liberališkumas bei tolerancija tikėjimo dalykuose (už ką mat net nuo amerikiečių „Draugo'' gavo barti) ir jų pačių „Drauge'' rašytas straipsnis, kur Lietuvos pirmeiviai perstatoma kaž-kokiais partijiniais apjakėliais-fanatikais. Kiek jiems ši akcija pasiseks — tuo tarpu da nelaikas spręsti, tuo labjau, kad kun. Tumas per savo karštumą kartais gali amerikiečiams net „dyvų'' parodyti, — nes tai žmogus yra sugadintų nervų ir kai-kada nemoka jų suvaldyti.

Kun. Olševskis — rimtesnis. Tik tas jo artumas policijos departamentui. Nežinau, ar „Kova'' turi rankose kokius-nors dokumentus; bet iš daugelio faktų ir įvairių prietikių, arčiau stovintįs žmonės ingijo **jausmą,** kad Olševskis **turėjo** „ryšius''... Žinoma, jis gal tai darė „tėvynei gero norėdamas''. Juk „Saulės'' draugija ačiu jo protekcijai ir laikosi valdžios neuždaryta... —

Be to, prie progos bekalbant apie misijas — girdėjau, kad Dūmos atstovas Bulota irgi žadąs važiuoti Amerikon, su tikslu pažinti amerikiečių lietuvių (ir abelnai išeivių) gyvenimą, taipgi — jei amerikiečiai interesuojasi — supažindinti juos su Lietuvos ir abelnai Rusijos reikalais. Ar tikrai jis važiuos — nežinau...''

N. N.

(Taip rašo vienas iš pirmeivių lietuvių — „ukininkiečių''.)

SKRIAUDŽIAI, Suv. gub. ...„O kaip klausėt apie Treigutį ir kitus, tai šitaip išėjo. Mat anais laikais buvo toks atsitikimas. Pirmiausia apie Skriaudžius. Moteriškė našlė pardavė karvę ir gavo 40 rublių. Neužilgo parvažiavo iš mokyklos Kundokutis ir nukeliavo pas tą bobą atimti tų pinigų. Bobos duktė Kundokutį pažino ir sušuko: „Ar ir tu Juozeli reikalauni pinigų!' Kundokutis išeidamas pasakė: „Paminėsi tu manę kurv.!..'' Už poros savaičių atėjo Kundokutis su drangais ir nudūrė tą mergaitę su peiliu mirtinai. Ta boba padavė Kundokutį Aleksotos tyrinėtojui. Paskui, už Kundokutį atkeršydami, nuvažiavo pas tą bobą: Treigutis, Pocevičius, Narijauskutis, abudu Žukauskučiai, Žariecką Kurtinaitukas arba Dubelis; jie dusyk inkirto tai boba po 16 rapninkų, nuplakė jos visas mėsas nuo kojų iki galvai; paskui nuvažiavo visi už Skriaudžių pas strielčių, atėmė kazioną revolverį ir strielčiui davė 16 rapnikų; o toji žmonelė buvo jau suvis nedrūta. Paskui nuvažiavo pas abieščiką ir jį nuginklavo, o Pagiriškyje žmonos atėmė 400 rublių.

Užtai juos ir nuteisė į katorgą''...

(Pridavė J. A. Mackevičius.)

RIETAVA, Kauno gub. „Mielas brolau! Pas mus prastos naujienos. Mūsų Rietavos miestelio pusė išdegė. Andriejavo gatvė visa nuėjo plėniais. Kvedarnos gatvėje mažai kas beliko, — išdegė visas paprūdys ir net antstolio kanceliarija. Daug žmonių be pastogės paliko. Daugelį žydelių kromų sunaikino.— Gaisras ištiko 1 d. rugpjūčio, seredoje, turgaus vakare. Spėjama, kad iš degtinės priežasties.

Prie to dar prisidėjo dideli sausymečiai. Baugu, kad tik nekiltų badas Nėra nei duonos nei galvijams pašaro. Išdžiuvo visi šuliniai ir prūdai. Nežinia, kas bus, jeigu taip ilgai tęsis.

O mieste po tos ugnies viskas neišpasakytai pabrango. Sunkus mūsų rietaviškiams gyvenimas. Todel neužmirškite, katrie Amerikoje esate, savo giminių pašelpti, nes jiems dabar tas labai reikalinga.'' Tavo sesuo.

J. K. Mikas.

ATGIJIMAS TERORIZMO RUSIJOJE.

Politiškoji Rusijos padangė vėl pradeda niauktis ir vėl grėsia naujas betvarkių ir suiručių laikutarpis. Kad vėla iš naujo atgijo terorizmas, tą rodo faktai skaisčiau negu diena. Mėnesio tisumoj įvyko iki desėtko pasikėsinimų ant augštesnių Rusijos viršininkų galvos. Taip, rugpjūčio 2 d. ties Petrapilė traukinyje tapo nušautas prokuroras Alex. Skopinskyj. Du žmonės, kurie jį nužūdė, mitriai pasislėpė ir da ikšiolai jų nesusekta. Rugpjūčio 12 d. tapo nužūdytas komandieriaus Kurošo sūnus, 17 metų vaikinas. Prieš tą išvakariuose jis gavo laišką, jogei jis mirčiai pasmerktas užtai, kad jo tėvas 1906 m. be pagaisol trėmė Sveaborgo tvirtovės sukilimą ir daugelį finų Helsingforse nutel riojo. Nesenai Vologdoje teroristai nugalavo kalėjimų viršininką Efimovą. Rugpjūčio 23 d. Viatkos gubernijoje pasikėsino ir durklu sužeidė šonan prokuroro pagelbininką Golochvostovą. Porą dienų vėliaus Aleksandrovske nužūdė ochranos policijos agentą Artemenko. Rugpjūčio 29 d. Elizavetpoliuje kaži-kas šovė į miegantį savo kambaryje žandarų viršininką, bet pataikė į pagalvę. Tą pačią dieną 30 vyrų užpuolė ant Kerčos tvirtovės arsenalo (ginklų sandėlio), regimai norėdami pačiupti ginklų, bet buvo atmušti, ir vieną iš jų net nušovė. Rugsėjo 4 d. Zarentujoj įvyko mirtinas pasikėsimas ant prasikaltėlių kolonijos viršininko Vysockio. Na, o pereitą savaitę Kievo teatre advokatas Bogrov pašovė Rusijos ministerių pirmininką, Petrą Arkadjevą Stolypiną, kuris 18 d. š. m. nuo smegenų uždegimo ir pasimirė.

Štai visa eilė drąsių ir vienskitą lydinčių terorizmo veiksmių. Suprantama, kad jie iššauks visai naują ir valdžios kursą. Negalima tikėtis, kad galingoji bjurokratija prieš terorizmą užsileis. Historija mums parodo, kad luomų kova nelengvai pereina. Senosios gyvenimo formos labai atkakliai kovoja su naujosiomis. Jos nesustoja prieš kraujo praliejimus, ir neapsieina be padrebinančių revoliucijų. Lengvai įvyksta valdžių ir politiškos permainos tiktai tęn, kur augščiau pakilę apšvietime visi žmonės Taip va, lengvai anais metais įvyko atsiskyrimas Norvegijos nuo Švedijos; norvegai veik visi, kaip vienas, pasakė: nebenorime būti po Švedija! Visi luomai ir kariuomenė ant šito pristojo. Ir taip įvyko nauja viešpatija su nauju karaliumi. Arba žiūrėkit, kaip lengvai Portugalija pavirto iš monarchijos į respubliką. Arba kaip Mexikoje veikiai išvirto prezidento Diazo despotiškasis režimas.

Bet tas įvyksta tik tęnai, kur, kaip sakėme, liaudis prie to prirengta. Kitokiose aplinkybėse tokios permainos neapsieina be kruvinų dejų. Tą galima būtų pasakyti ir apie Rusiją. Negalima pasakyt, kad čionai liaudis prie to prirengta. Bet tvirtai galima štai ką pasakyti. Valdžia dar labai gerai nusimano, kad už jos pečių stovi galinga armija ir milijonai tamsių kaimiečių, kurių didžiuma su fanatizmu tebėra prisirišę kaip prie senųjų gyvenimo formų, taip ir prie carų sosto. Todel valdžios kursas bus dar gana drąsus ir labai jau pažįstamas — ji kiek galėdama trems įvairius terorizmo apsireiškimus. Žinoma, ji tuomi darys klaidą. Demokratijos judėjimas jau šiandien nebegalimas sutremti. Jisai reikalauja sau vietos visame pasaulyj. Kodel jis neturi tiesos nusileisti ir į Rusijos liaudį? Tiesa, gal tebėra rusai nepribrendę prie respublikos. Bet kodel jie negali savo šalin įvesdinti nors ir monarchiškos konstitucijos, su demokratiniu liaudies atstovų rėdu, prižiūrimu karaliaus? Tai yra pirmasis žingsnis iš despotizmo, ir jau galimas Rusijoje, jeigu net Chinija mano tuo kęliu žengti!.. Bet šito žingsnio rusų valdžia dar nenori padaryt. Ir štai kame dirva terorui, o gal net ir ateinančiai kluikiai revoliucijai...

Kad revoliucijos išsiveržimai, net ir patsai terorizmas, dar nepadarys geistinų Rusijai permainų, tą sako visi įžymesni pasaulio sociologai. Gali but, kad jie valdžią labai įjalsįs ir **po keliolikos ar kelių desėtkų metų virs šiokios-tokios permainos.** Bet per tą laiką niekas tiek daug nuostolių nepaneš, kiek pati Rusijos liaudis. Šituos nuostolius tik tas gali iš anksto suprasti, kas studiavo kitų kraštų terorus ir revoliucijas. Humanizmas ir sveikas protas visuomet priešinasi prievartai ir praliejimui kraujo. Bet jis podraug priešinasi ir valdžios prievartoms. Rusijos valdžia iš tos pusės yra daug nusidėjusi. Tūkstančiais matomų ir nematomų retežių ir retežėlių, yra tęn suvaržyta žodžio ir asmens valnybė. Todel niekas ir nesistebi, kad valdžios prevarta iššaukia terorizmą. Teroristų niekas nepagiria. Bet nepagiria nei tokios valdžios, kuri teroristus pagimdo. Jie abeji ant demokratiškosios liaudies kūno yra baisus historiškas skaudulys...

SUKILIMAI ISPANIJOJE.

Dar nepraėjus buvo savaitė, kaip jaunas Ispanijos karalius priėmė pas save į svečius vieną iš aršiųjų savo priešų, republikonų vadovą Don Lina Rua, ir pasakė į jį šiuos pažymėtinus žodžius: „Man be galo malonu pri-

imti pas save tokį svetį. Mūsų politiški persitikrinimai negali mums kliudyti susieit. Aš esu monarchas delto, kad aš esu karalium gimęs. Jeigu ne tas, tai niekas nežino, kokias aš turėčiau nuomones. Kas žino, ar tik neužilgo męs visi busime republikonais?''

Ir lyg to balso prisiklausę, tą pačią savaitę Ispanijos republikonai ir socialistai bei radikalai staigu iššaukė revoliuciją, po priedanga visuotinojo geležinkelių streiko Bilbao provincijoj. Iš streiko greitai išsiplėtojo atviri politiški sukilimai jau prieš pačią valdžią. Dabar, šiuos žodžius rašant, visa veik Valencijos sritis kribžda revoliucijonieriais ir miestuose Alcocer ir Carcagente sukilėliai išvaikė valdžios atstovus ir apšaukė respublikoniškas komunas, kuriose net ir žemę po lygią dalį išsidalino. Culleroj minia užmušė teisėją ir sužeidė keletą valdininkų. Vietomis sudeginta vieši triobesiai, išdinamituota tiltai ir išgriauta gelžkelių linijos. Padėjimas taip pavojingas, kad valdžia suspendavo visos šalies konstitucijines teises — reiškia apšaukė karės padėjimą. Net ispanų apsidraudimo draugija Lloyd, kuri apdrausdavo nuo išvertimo monarchijos Ispanijoje, staigu Londone biržoje nupuolė.

Karaliūs pasakė, jog respublikos nebijo. Bet su sykiu atėjus sukilimui, veikiai jos nusigando. Gal delto, kad sukilimą iššaukė „Generališkoji Darbo Unija'' ir anarchistų agitatoriai. Taip ir pasakė premieras Canalėjas, kada apšaukė aną utarninką visą Ispaniją ant karės padėjimo ir išsiuntė į Valenciją kariaunos kekes: „Šitos rūsčios priemonės męs delto pasigriebėm, jog absoliutiškai reikia apsaugoti Ispanija nevien nuo deginimo ir griovimo viešų įstaigų, bet ir pačią draugiją apginti nuo prievartų.''

Šitie sukilimai rodos nueis tuom tarpu be jokių pasekmių. Valdžia energiškai ėmėsi malšyti politiškus sukilimus, o leido streikuoti. Todel visi streikieriai nuo revoliucijos judėjimo biskį atsišalino, o susispietė labjau prie ekonomiškų streikų. Be to mažai beliko revoliucijos vadovų, nes areštuota net 300 agitatorių, tų tarpe Generalinės Darbo unijos vice-prezidentas Caballero, republikonų ir socialistų vadovai: Galdos, Iglesias, Agua, bei daugelis revoliucijinių komitetų. Ant kiek galima spręsti iš pratekėjusių žinių per aštrią laikraščių cenzurą, valdžia šuom žygiu sukilimus nuramdė. Ar ilgam laikui, tai da klausimas.

Iš Amerikos.

Ardys plieno ttrustą. Paskalai paėjo iš garsiojo kapitalistų židinio — Wall Street, kad federališkoji valdžia neužilgo imsianti ardyti įsigalėjusį plieno trustą.

„Nuodinga plunksna''. Philadelphia, Pa. grand-jurė rengiasi nagrinėti keistą bylą. Apskųsta yra tūla mergina de Witt, iš Easton, Pa., kuri per devynerius metus vartojusi „nuodingą plunksną'', tai yra anonymiškais laiškais vedžiojusi pletkus po visą apylinkę ir daugelį šeimynų išardžiusi. Krasos detektivai jieškoję tos šmeižikės čielus trejus metus, ir tik dabar sugavo, bešmeižiant vietinį pastorių Snyder.— Indomių mat yra užsiėmimų!

Teisėjo Grosscup misterijos. Labai žinomas yra teisėjas Grosscup iš Chicagos, sąnarys Suv. Val. Apskrities teismo. Jis pagarsėjo trimis garsiais Amerikoje nuosprendžiais: 1) uždarė anuomet nedėldieniais Columbios parodą, 2) padėjo pasodinti kalėjiman E. Debsą, vėliaus buvusį socialistų kandidatų į prezidentus, delei triukšmingojo gelžkelių streiko ir 3) suniekino teisėjo Landis uždėtąją bausmę ($29,000,000) ant Standard Oil. Taigi pagarsėjo savo konservatizmu. Dabar teisėjas Grosscup buvo atsistatąs iš vietos. Tuojaus ir paėjo paskalas, kad Grosscup delto atsisakąs, kad jį sekiojąkokie tęn šnipai, tų tarpe net ir žurnalistas Shoaff (socialistas). Kaip ttik šittą Grosscup išgirdo, tuojaus apsiskelbė, kad nebeatsisakąs: norįs parodyt, kad nieko nesibijo.

Cukrus ir kava lipa augštyn. Šiąnedėl vėl da pabrango cukrus ir kava, taip kad dasivarė brangiau po 2½ centų ant svaro. Tokio staigaus pabrangimo šitų reikalingiausių daiktų dar nebuvo Amerikoje nuo 50 metų. Kokios priežastįs veja medin cukrų su kava, niekas negali išaiškinti.

Streikai. Scranton, Pa.— Vietinės gelžkelių unijos rengiasi iššaukti streiką ant Delaware ir Lackawanna linijų. Tur būt nebereikia aiškinti, kad ermyderiai kįla vis už nepripažinimą unijos.

Taupomųjų bankų augimas. Washingtono valdžios paskelbė, jog šiemet šios šalies taupomųjų bankų — Saving Banks indėliai pasidauginę ant 100 suvirš milijonų dolerių, ir po visą Ameriką dabar esą 7,493,458 indėjėjų. Vidutiniškai kiekvieno žmogaus esą indėta apie $449. Tačiaus šiuos bankus dabar dikčiai pamažįs atidaryti krasos bankai. Perdaug jau visi kiti bankai nubielydavo publikai kailį.

Išvažiuoja Japonijos ambasadorius. Šiąnedėl iš Washingtono išvažiavo atšauktas Japonijos ambasadorius Uchida. Jisai išvažiuodamas pasakė, kad tarpe Japonijos ir Amerikos dabar esą nustatyti labai draugiški santykiai, kurie gal esą daugelį metų patversią. Žinoma, jeigu vėl su sykiu neiškils rėksmas apie „geltonąjį pavojų''.

Išvogė mormonų slaptas. Salt Lake City, mormonų sektos sostapilėje, kažįkoks vokietukas fotagrafistas nutraukė ant fotografijų mormonų bažnyčios vidurinius intaisymus ir net paties mormonų prezidento Smitho privatinę lovą, bei lovas jo daugelio pačių. Reikia sau atvaizdinti, kaip mormonai delei šito pasipiktino — tiesiog buvo padaryta šventvagystė. Šitas fotografijas tūlas Max Florence iš New Yorko dabar pasiūlė mormonams už didelius piningus atpirkti, o jei ne, tai jis sakė parduosiąs krutomųjų paveikslų dirbtuvėms, kad padirbtų ant filmų paveikslus ir parodytų publikai slaptingąjį mormonų gyvenimą. Bet mormonai apsimįslijo ir pagalaus apskelbė, kad šitų paveikslų neatpirksią, bet jie patįs publikai pardavinėsią dar geresnius nuimtus savo paveikslus. Tokiu būdu New Yorko Maxas nieko nepešė.

Surado mergaitę. Hartford, Conn. surasta tūla M. Rainiutė, kuri anuo laiku buvo prapuolusi iš Brooklyn, N. Y. Ją rasta pas tūlą Marę Bernard, kuri užlaikė prostitučių prieglaudą, ir dabar pati išdavė tris italijonukus, kurie tą merginą čia atvežė. Suviliotojai tuojaus patupdyta ant ilgų metų kalėjiman.

Baisi tragedija. Colorado Springs, Colo., netoli šios vietos rasta dvejuose namuose iššūdyta dvi šeimynos — Burnhamų ir Wainių. Viso kirvių sukapota bemiegantįs šeši žmonės. Kas tokie buvo tie pasibaisėtini latrai dar nei su šunimis nesusekta.

Motina nepripažįsta sūnaus. Niles, Mich. Labai keistas atsitikimas čia įvyko. Tūlų vokiečių Kimmelių sūnus buvo prapuolęs 13 metų atgal, ir jau buvo manyta, kad jisai numirė; taigi motina atsiėmė net $5,000 iš apdraudos kompanijos už apsergėtą sūnų, rods kitos kompanijos dar neišmokėjo $25,000, nes jos suradę jauną Kimmelį Auburn, N. Y. kalėjime. Štai dabar, atbuvęs kalėjime 5 metus, Kimmelis sugrįžo namo, bet motina jo nebeprisipažįsta. Kaimynai irgi vieni pripažįsta kiti ne. Net ir policija įsikišo, bet jokiu būdu negali išrišti to kėblaus dalyko. Pasitaiko delei piningų ir tokie kurjezai.

Sektantai po teismu. Tampa, Fla. miestelyj, žinomų „šekerių'' (voliotojųs) kolonijoj pasimirė mergina Sadie Marchant, taip vadinama sektos „sesutė''. Vėliaus pasirodė, kad ji buvo užchloroformuota ir tyčia numarinta. Tuojaus patraukta teisman kolonijos seniūnas Gillette, ir pasodinta kalėjimán be kaucijos už žmogžūdystę. Šekeriai teisinasi, kad jie sesutę numarinę delto, jog ji buvusi džiovininkė, ir norėję jai palengvinti persikelti į „palaimintą dvasių gyvenimą'' (jie mirties mat nepripažįsta). Tačiaus valdžia kitaip į tą pažiūrėjo ir dabar žada teisti visus kolonistus už papildymą žmogžūdystės. Nusigandę kiti kolonistai jau pradėjo išbėgioti kitur.

Žada numušti algas. Kasykis garsiau kalbama, jog United States Plieno korporacija ketinanti numušti darbininkams algas, nors svarbįų tam priežasčių nei laikraščiai nei ekspertai nesuranda. Turbut labai pavargo plieno kapitalistai.

Tafto kelionė. Prez. Taftas pradėjo savo prakalbų eilę nuo Michigano valstijos. Labjausiai prezidentas ginąs ir teisinąs savo uždėtuosius veto ant muitų billiaus bei agituojąs už tai, kad reikią Amerikai padaryti sąjungos su kitomis valstijomis. Gražųs tai žodžiai, tik su jais nesutinka laikraščiai, nes Tafto pervaryti billiai apie muitus yra tamsus šlakas iš jo valdininkavimo, kadangi žmonės negavo sau žadėtojo palengvinimo, bet pragyvenimas dar augščiau ėmė kilt.

McNamarų priežiūra. Los Angeles, Cal. šerifas Hammel padavadijo, kad čionai sėdinčių kalėjime brolių McNamarų nebeišleistų toliaus pasivaikščioti, nepavelija net kad kas jiems atnešinėtų žolynų puokšteles. Šerifas paaiškina, kad prisiartinant McNamarų teismui reikią juos geriau pridaboti. Keistas ir bailus tas gi šerifas!

Areštuoja socialistų kalbėtojus. Philadelphia, Pa. 10 d. šio mėn. paliepus policmeisteriui Klein, tapo areštuota ties City Hall 10 socialistų oratorių ir buožėmis išvaikyta keleto tūkstančių minia. Dar sykį tapo išgelbėta Amerika!

Moterįs valdžioje. Kansas valstijoje tapo surašyta, kiek moterų turi užėmusios šioje valstijoje valdiškas vietas. Pasirodė, jog yra moterįs: 5 pavietų klerkai, 5 pavietų išdininkai, 6 distriktų teismuose klerkai, 10 dokumentų registratoriai, 2 bandomieji teisėjai ir 1 majoras. Viso valdžioje čia esama 74 moterų. Ir nelaimės dar jokios neatsitiko.

Redaktorių ankieta. Iowa valstijos redaktoriai padarė tarp saves ankietą, kad sužinoti, kiek ir kokiems republikonų partijoje kandidatams yra sympatizuojančių laikraščių. Pasirodė, kad 175 redaktoriai stovėsią už Tafto kandidaturą, o tik 95 už senatorių La Follete.

TARP AMERIKOS LIETUVIU.

NEW YORK, N. Y.

Vietinis Liet. Ukėsų Klubas vėl rengia šią žiemą vakarinę mokyklą. Žinoma, tam prakilniam darbui reikia ir kaštų. Pas mus nėra nei milijonierių, nei didelių labdarių, kurie mokyklą galėtų palaikyti. Reikia mums patiems savo pajėgas padėti ir surinkti nore keletą desėtkų dolerių mokytojui pamokėt. Todel gi ir sumanyta rengti vakarėlius. Vienas iš tokių „linksmų vakarėlių'' atsibus 30 d. rugsėjo, subatos vakare, po No. 214 East 2-nd str., New Yorke. Čia bus įvairių pasilinksminimų, žaislų, dainos, lietuviški šokiai su prizais. Taipgi p. Račiūnas pasižadėjo parodyti dailių paveikslų. Vietiniams ir aplinkiniams vertėtų kuoskaitlingiausiai šin vakarėlin apsilankyti. **Varguolis.**

SHENANDOAH, PA.

Darbai kasyklėse pagerėjo. Kaip girdėtis, anglekasių unija rengiasi nuo 1 d. balandžio, 1912, streikuoti, kad būtų pripažinta 8 val. darbo diena. Nelaimė, kad anglekasiai prie to nesirengia ir aikvoja savo centus smūklėse, kurių čia yra į 300, ir vilioja žmoneles su visokiais išmįslais ir vakarinėmis „gužynėmis''.

Prakilnioji jaunuomenė darbuo jasi teatrų lošimu ir kitais dailiais užsiėmimais. Girdėtis dabar mokinasi „Pilėniečius'', kurius žada lošti po kalėdų.

Rugsėjo 3 d. buvo p. Vanagaičio prakalbos. Apart p. Vanagaičio, kalbėjo dar vietinis — p. Vitaitis. Čia-pat Sh. L. Teatr. kuopos choras dailiai padainavo: „Lietuva tėvynė mūsų'', „Kur bėga Šešupė'' ir „Sudiev Lietuva''. Gaila, kad iš 600 Shenandoah'rio lietuvaičių, chore matėsi vos... 7. Kodel tos mūsų lelijos nepuošia mūsų tautos?

Nesenai čia nuo gerimo pakvaišo lietuvis smūklininkas, M. Vakrina. Keistas atsitikimas, nesp.V. gana protingas ir apšviestas žmogus, staigu pavirto į beprotį, per tos degtinės priežastį. Rods dabas pradėjo vėl taisytis.

Rugsėjo 16 d. vietinis smūkliečių jaunimas sumanė „išperti lenkams kailį''. Prasidėjo peštynės net su peiliais. Rezultatas buvo: suskaldytos makaulės, sulaužyti kaulai, išbadytos akįs ir tt.— Net baisu pamįslyti apie mūsų jaunuomenės darbelius!

Rugsėjo 17 d. lietuvis M. Steponavičius, prisitraukęs „pilkosios'' visai padūko ir su skustuvu perpjuovė sau kaklą. Laimė, kad da gerklės nepasiekė, tai da gyvena. Tai vis rodos ačiu tėvukui alkoholiui...

Tai kokios liūdnos mūsų mieste naujienos!

Reporteris.

WATERBURY, CONN.

„Šviesos'' draugijos parengimu rugsėjo 17 d. atsibuvo labai gražus ir įvairus vakarėlis-koncertas, paminėjimui 5-kių metų šios draugijos sukaktuvių. Kalbėjo p. A. Valrodenas. Historija šios draugijos tokia. Buvo kokie septyni vaikinai, kurie mėgdavo skaityti ir nešiodavos šventadieniais su pundais kningų ir laikraščių po girias. Sykį grįždami iš miško, nutarė eiti namo pėsti, o likusius stritkario kaštus — 35c. paskyrė literatūros fondan. Paskui ir tapo jau sutverta „Šviesos'' draugija. Buvo manyta inkurti vakarinę mokyklą, bet pasiliko tik kningynas. Draugija gražiai laikosi, tik gaila, kad mūsų jaunuomenė už saliūnų jos nesuranda...

Vakarėlyj dalyvavo daug vietinių artistų: Braniskiutė ir Krišiūniutės — dainavo, Marcinkevičius — smuikininkas, Vitkauskas — monologistas, Bagdanavičius—klarnėtistas, Mažiulaitis — monologistas, Brazauskas — smui kininkas, Pricevičiutė — piano akompaniatorė ir kit.

Labai malonųs tokie vakarėliai. Reiktų jų kuodaugiaus. **Svečias.**

SYRACUSE, N. Y.

Šitam mieste kasmet atsibūna valstijos ferai (paroda). Ir šiemet privažiavo aibės svieto; privežė parodon visokių vaisių, mašinų, paukščių; privarė gyvulių. Vienas lietuvis — Adomas Kincinaitis buvo nuvežęs 300 karvelių; girdėjau gavęs gerą dovaną.

23 d. rugs. baigianties automobilių lenktynėms atsitiko nelaimė: vieno automobiliaus pagedo mašinerija ir vežimas užbėgo ant žmonių. Devynius užmušė ant vietos, o 14 sužeidė.

J. Klenavičius.

GRAND RAPIDS, MICH.

Mūsų parapijoje da vis tebesiginčija apie pirkimą namų „sesutėms'' prie parapijinės mokyklos. Andai parapijos susirinkime pasirodė, kad pernykščio komiteto surinkta apie $400, o reikią $2600.

Tūli išmėtinėja kun. Matulaičiui, kad jis ir komitete netikusiai elgiasi, ir už savo namą ima nuo parapijonų $14 ant mėnesio ir $200 per metus ant pataisymo (mat klebonijos nėra, tai jis savo name gyvena). Taigi dirina parapijonams du kailiu.—

Darbai eina, kaip ir prieš streikus. Bet daugelis be darbo. Tūlų kompanijos nepriima už kėlimą riaušių per streikus.

Sim. Daukanto Dr-tė pabaigoj šio mėn. žada surengti prakalbas, o 28 d. rugsėjo pasilinksminimo vakarėlį. **J. Garnupis.**

NEW BRITAIN, CONN.

(Mūsų kor.)

M. Lukaševičius, apie kurį anuo syk rašiau, buvo nuteistas 30 dienų kalėjiman ir apie $20 bei lėšas užsimokėti už brutališką pačios sumušimą. Lukoševičius netikėdamas, kad pati gali jį pasodinti į šaltąją, padavė apeliaciją; bet ir augštesnis teismas jį pripažino kaltu ir nuteisė vieniems metams kalėjiman. Bet matyt su pačia dabar susitaikė; pati teisme pasakius, kad jau esąs jos vyras labai geras. Tas užtarimas turbūt ir išgelbės „profesorių'' nuo šaltosios. Mušta buvo storu arkliniu rapniku, užtai kad buvo bažnyčioje apie tai jo nesiklausus.

Apie trejetą lietuvių susitarę naktį nuėjo pasiskinti obuolių (žinoma, ne savo); policmanas su gavo ir teismas nuteisė užmokėti po $5 ir lėšas; prastas pelnas...

Vakarinė mokykla atsidaro 25 d. rugsėjo; lietuviams reikia skaitlingai lankytis, nes mokėt nieko nereikia, o didelė nauda; geistina, kad tuo ir merginos naudotųsi.

Girdėjau, kad „Apšvietos„ drstė žada pastatyti ant scenos „Milijonai vandenyje''. Beto Teatrališka kuopelė ir gi žada sulošti kokį-nors veikalėlį šį rudenį.

SO BOSTON, MASS.

Kaip girdėti šio mėnesio pabaigoj čia atsilankys „Saulės'' delegatai, kun. Tumas ir Olševskis. Dvi draugystės „Saldžiausios širdies'' ir D. L. K. Vytauto nutarė prisidėti prie surengimo vakaro ir prakalbų.

Pastaruoju laiku p. Gegužis per savo laikraštuką „Keleivį'' pradėjo visokias nesuomones skėlbti ir klaidinti kai-kuriuos neapsišvietusius lietuvius, būk tai kun. Olševskis 1905 metuose rusų valdžiai išduodavęs politikos veikėjus. Kiek aš esu girdėjęs, tai kun. Olševskis netik socialistų neišdavinėjo, bet da tūli socialistai gavo pagalbą, laike atgijimo reakcijos. Bet „Keleivis'' tur būt užmiršo savo roną, kaip 1909 metuose išdavė p. Gurdonį ir aprašė, kad Gurdonis buvęs kada 1905 metuose garsus revoliucijonierius ir iš žandarų nagų pabėgo Amerikon. Gurdonis pajutęs, kad „Keleivis'' jį perstato Rusijos „nihilistu'' patraukė „Kel.'' į Grand Jury (augštąjį teismą). Mat Gurdonis dažinojo, kad „Keleivio'' savininkai tikrai bando liūdyti, kad Gurdonis buvo „revolicijonierium'' 1905 metuose; delto Gurdonis turėjo prasišalinti į Maine valstiją, kad „Keleivis'' jo neišduotų Rusijon grąžinti atgal. Dabar aišku, kad „Kel.'' norėjo išduot Rusijos carui Gurdonį, ir pats būdamas policmeisteriu labai kabinasi prie kun. Olševskio.

So. Bostone tūli buvo apsigarsinę, kad leisią dienraštį, bet tie patįs „dienraštininkai'', kaip girdėt, tik delto pagarsino dienraštį leisią, kad užkenkti „Katalikui'', kuris pirmiau apsigarsino, išleis dienraštį.

Vargšai tie So. Bostono „dienraštininkai'': neturinei 3 tūkstančių nuosavio kapitalo, o dienraštį žada leisti!...

Dabar visi iš So. Bostono inteligentai ir socialistai garsiai kalba, kad Gegužis tyčia apskelbė dienraštį, kad užkenkti „Kataliko'' užmanymui. **Motėjunas.**

UNION CITY, CONN.

Kįlant vis platyn emigracijos klausimui ir reikiant sužadinti mūsų vientaučiai prie šelpimo nelaimingųjų mūsų brolių ateivių, Union City ir Naugatuck lietuviai parengia viešas prakalbas ant 15 d. spalinio, Linden Park svetainėje. Kalbės gerb. p. J. Lutkauskas iš Brooklyn. Kadangi čia bus plačiai išaiškinta netik emigracijos reikalai, bet ir kiti mūsų svarbesnieji klausimai, todel verta, kad susirinktų netik vietiniai, bet ir apylinkės miestelių lietuviai. **J. M.**

WAUSAUKEE, WIS.

Yra čia fabrikėlis lentoms pjauti. Dirba vienas kitas ir mūsų brolių lietuvių; užmokestis maža, — už 10 val. darbo $1.60. O kas reikia nusipirkti iš drabužių ar šiaip jau kas, viskas yra brangu. Uždarbjai visur maži, kaip va giricse ir ant ūkių. Yra 6-os lietuvių ūkės. Turi pirkę gražių kelmų su giria. Žemė nėra gera, daug smiltynų ir kal-

nuota. Javai ne kaip auga; tik agurkai ir bulvės geriau uždera. Labai suvargę lietuviai ūkininkai per sunkius darbus ir biednystę. Nuo tamsos iki tamsai dirba, rauna kelmus, aria ir sėja, sodina, gyvulius augina; begalinis darbas, o nekas šviežiakuriams per uždarbis. Labai mūsų žmonės ir tamsūs, tiki visokiems burtams, baidyklėms, velniams audrą nuvarantiems ir dūšią į dangų nulydintiems. Neskaito, kad ir moka, ir nenori klausyti kito skaitant laikraščius ar kningas. Dideli keikūnai ir blevyzgos.

A. Čekanauskas.

POCAHONTAS, ILL.

Šitas miestelis nedidelis, apgyventas visokioms tautoms, tarpe kurių yra keletas desėtkų ir lietuvių. Iš jų keletas turi jau savo namus ir šiaip kiti neblogai pasilaiko. Visi sutikime gyvena.

Čionai nėra jokių lietuviškų draugysčių; laikraščius mažai kas skaito, bet baltakę ir rudį visi smagiai patraukia.— Darbai silpnai eina; yra viena anglių kasyklė, ir ta pati mažai dirba. Delto nėra ko čia važiuot.

Ka....

CAMBRIDGE, MASS.

Tarpe vietinių parapijonų ir kun. Krasnicko vis dar tebeina nesutikimai. Visiems mat ingriso kuningėlio pakeiksnojimai. Žmonės streikuoja, nebeduoda kuningui piningų. Taipgi vargoninkas Paulukaitis nebeinąs ant vargonų groti, o choras atsisakęs giedot. Vieną rytmetį iš nakties rasta piešalais užtepliotas kun. Krasnicko vardas, kuris buvo įspaustas bažnyčios kertiniame akmenyj; tik palikta vardai popežiaus ir vyskupo. Spėja, kad tą padarė bažnytinis choras. Nebeįvyko nei bažnyčios pašventinimas, skirtas ant 4 d. rugsėjo. Mat arci-vyskupas nepanorėjęs atvažiuot. O kun. Krasnickas to priežastį aiškina, kad miestas norįs griauti bažnyčią, nes ji kliudanti gatvės kampą. Tikros komedijos!

Vijūnas.

ASHTON, NEBR.

Nors mano rankos, kaipo seno farmerio, dreba ir sunku rašyt, vienok nors trumpai pabriešiu apie savo vientaučius, čia gyvenančius. Męs esame du lietuviai farmeriai, taip gi yra ir daugiau lietuvių šęn-tęn išsisklaisčiusių. Tik nemalonu apie juos rašyt: laikraščių neskaito, lietuviškai nešneka, vaikučius išaugino lenkais. Nors lenkės turi siaurus žiurkštelius, bet lietuviai po jais palindę nebemato lietuvių gyvenimo nei kuomi jie patįs yra. Nuo savo viengenčių slepjasi.

Laikraščių pareina: 1 „Vien. Liet.", 1 „Lietuvos", 1 „Viltis" ir dabar ateis 1 „Laisv. Mintis".

Ant. Orentas.

WILKES BARRE, PA.

Rugsėjo 4 d. čia buvo bažnyčios pašventinimas; kaip visur taip ir čia: suvažiavo iš apylinkės visos liet. draugystės su muzikoms; buvo apie 25 drg., keletas karietų važiavo; bažnyčion inėjo tik tie, kurie turėjo dolerį, nes buvo pastatyta po du sargu prie durių ir ėmė dolerius. O kiek žmones nuvargino, kiek kaštavo! Vienam tik vyskupui užmokėta $400 už pašventinimą, ir dar užrašė jam bažnyčią ir lotus. Gerai, kad tokių randa: ir pininga ir turtas!

Strauss.

ROCHESTER, N. Y.

Darbai šiuo laiku pamažėliu slenka. Paprasti darbininkai sunkiai tegauna darbą. Tik rūbsiuviai da neblogiausiai dirba; gauna darbą da ir iš kitur atvažiavę. Suranda darbą da ir mašinistai bei poliruotojai.

Iš lietuvių gyvenimo nedaug kas galima pasakyt. Rods kaikurios draugystės šį-tą veikia. Taip va D. L. K. Gedemino dr-stė turėjo 20 rugp. pikniką ir paskyrė $10 iš likusio pelno emigracijos reikalams. Girdėtis žada paaukauti kokius $5 ir sušelpimui Jovaro. Liet. Uk. Mokslo Klubas buvo pradėjęs krikti, delei nebuvimo atsakančios vietos susirinkimams. Dabar nutarta paimti sve tainę pas p. V. Balsevičių, 367 Hudson ave. Rodos vėl sustiprės. Klubo siekinis labai geras — jisai padeda išsiimti pilietystės poperius.

Šv. Marijos dr-tė rengia didelį balių, kurian žada ir kitas tautiškas draugystes pasikviesti. Geistina, kad ši draugystė su kitais tautiečiais susiartintų ir veiktų išvien tautos reikaluose. Ikšiolei ji tik bažnytines karūnas taisydavo.

Visiems jau girdėtas gandas apie Prano Siūlelio čionai nusižūdymą. Velionis neatgys, bet Rochesterio ir kitų miestų lietuviams reiktų nepalikti nesušelpus jo nelaimingosios moteries su 15 mėnesių kūdikiu. Dabar ji dirba del maisto ligonbūtyje. Labai vargingai gyvena.

A. Šiurpulys.

REIKALINGA REFORMA.

Pas mus, lietuvius, jau nuo keliato metų, kiek tiktai aš atsimenu (nuo mano atkeliavimo Amerikon) prakalbose nėra tvarkos. Tiesa, to pasakyti negalima apie visas prakalbas; yra prakalbų lietuvių tarpe, kur yra ir tvarka; bet tokios prakalbos išskirtinos. Nemanau čia platėliau kalbėti apie tuos kalbėtojus, arba tą rųšį kalbėtojų, kuri vadovaujasi jausmu. Nes, tokie kalbėtojai — jausmingai, „įspūdingai" kalbantieji — jeigu tiktai nėra augšto arba bent vidutinio mokslo žmonės, tai nei nerasime jų prakalbose logikos, kuri būtų išlaikoma ištisai visą kalbą. Jų prakalbos yra dažniausiai kokis-tai mišinys; jų prakalbos, tai kaipir šniūrelis apvarstytas įvairiais karieliais; jų prakalbos visuomet susideda iš įvairiausių prisirankiotų citatų, tarp kurių, nors ir su Diogeno žibintuvu jieškotume čielybės, tačiaus jos tęnai nerassime. Nieko tokio tęnai nerasime, kas rištų tuos dalykus į krūvą ir, iš to, sutvertų vieno dalyko čielybę. Tokios prakalbos —tai ot, tik taip sau virtinė gražių ir jausmingų žodelių, kurie bepuldami sublizgėjo, bet atsimušę į mintijimo aparatą — protą suskilo, susikūlė ir pradingo. Nebesurinkti jų! Ir nors klausytojai su atsidėjimu, su doma išklauso tokio kalbėtojo prakalbos, visgi delto nieko neišsineša iš tokių prakalbų. Kaip nesuderinti balsai nepadaro įspūdžio, neišbudina vidujinių sielos stygų, neišbudina vidujinio jausmo, taip ir tokios rųšies prakalbos negali būti pamokinančios, nepriverčia nubusti minčių, nesuteikia jokios ideos, nesužadina mintijimo. Bet tiek to su tokiomis prakalbomis— tas dalykas ne taip jau lengvai pataisytinas: kaip nestigo ir nestinga ir šiandien dar tokių kalbėtojų, taip nestinga irgi jų prakalbų klausytojų. Neturiu tikslo, kaip minėjau, plačiai kalbėtti apie tokias prakalbas, nei kritikuoti tuos mūsų **savo rųšies** kalbėtojus. Buvo ir yra žmonių tuščiakalbių, buvo ir yra žmonių — mėgiančių klausyti tuščių kalbų.

Nelabai senai teko būti prakalbose. Kalbėjo svečiai iš Lietuvos. Kokiuo tikslu jie lankėsi po Amerikos lietuvius, tatai beveik visiems lietuviams, girdėjusiems jų kalbas ir taipogi skaitantiems laikraščius, yra žinoma. Svečiai, kaip žinome, turėdami vieną tikslą, su mažais išėmimais, abudu ta pačia tėma ir apie tuos pačius savo reikalus ir tekalbėjo. Jei paminėtina, tai bent tiktai tiek, kad su jiedviejų prakalbomis, pasakytomis svietiškose auditorijose gali nesutikti tas, kurio širdyje užgesusi jau pastaroji lietuvystės kibirkštėlė; tiktai tas, kuris Lietuvai ir jos reikalams yra gyvuoju lavonu, tas — kurio užmušta svetimų intekmių lietuvystės jausmas ir dvasia. Gi prie progos galima paminėti ir tai dar: kun. Tumas turi savo dvi pusi. Jo prakalba — tai lietuvystė, Lietuvos tėvynės meilė, kurią jisai iš tikros širdies skelbia svietiškoje auditorijoje. Jo gi pamokslai — tai religija, bažnyčia ir tautybė, — trįs synonymai, turinti kiekvienas skirtą reikšmę, kuriuos tačiaus kun. Tumas labai kietai suriša į vieną. Toliaus, sako ir tiesiog tvirtina kun. Tumas, religija (suprask — katalikiškasai tikėjimas), tai dora, be kurios žmogus negali būti doru žmogumi. Jo skelbiamoji dora, jeigu tiktai nėra surišta su bažnyčia ir religija (katalikiškaja), tai negali būti vadinama dora... Svietiškoje auditorijoje jisai klaupja ant kelių ir nulenkia galvą prieš Tėvynės meilę, prieš humanizmą, gi bažnyčioje tą patį padaro prieš bažnyčią ir jos galvą, kuri yra Romoje. Kaip pavadinti tai? Žinoma, kad — naudojimusi iš progos, naudojimusi pačiu gyvenimu. Senai žinoma, jog gabųs žmonės patįs sau pasidaro progą ir sugeba iš jos pasinaudoti. Vienok negalima užmesti, žiūrint į tuos dalykus ir **pančių**, kurie varžo kiekvieną žmogų. Nėra žmogaus, kuris būtų absoliutiškai laimingas ir, nėra žmogaus, kuris būtų absoliutiškai laisvas. Tai ir priseina daryti progos.

Tačiaus grįžkime prie tėmos, iš kurios kryptelėjau į šalį.

Tose svečių prakalbose, sakytose Brooklyne, N. Y. rugsėjo 16-tos d. vakare, man teko labai aiškiai pastebėti nemokėjimas kaikurių asmenų tinkamai prakalbose užsilaikyti. Ir tatai davė man ideą apie mūsų prakalbų netvarką, arba geriau pasakius — nemokėjimą jų tinkamai vesti. Tokių prakalbų auklėtiniai paskui visur taip elgiasi, kaip „namie" išauklėti. Užbaigus pirmutiniajam kalbėtojui, kun. Olšauskiui, savo kalbą, perstatyta kun. Tumas. Vos tiktai šisai iššengia ant pagrindžių, iš publikos kas tęn, atsiminęs, prašo, kad pavelytų jam duoti pirmutiniajam kalbėtojui paklausą. Tačiaus tatai nepavelyta. Vedėjas permatė reikalaūtojų — mat ir padėjėjų atsirado — tikslą ir neleido. Nenurimus tuč tuojaus, perstatytasai kalbėtojas ima aiškinti neramuoliams, kad čia ne paskaitos, bet tiktai paprastos prakalbos ir todel visviena, kad ir reikalauja, jokių debatų negali būti. Tiesa, čia buvo reikalaujama pavelyti duoti tiktai paklausimą, bet prašoma ne kokio pavienio asmens, tačiaus gerai žinomos klikos. Jeigu būtų pavelyta, tai labai aišku, kad tuč tuojaus būtų bejvykusį suirutė ir tokiuo būdu būtų pakenkta aukų rinkimui...

Atsimenu kartą, pereituoju žiemos sezonu, „The New York Times", iš priežasties keliamų Francijoje riaušių delei statomos Bernsteino dramos „Apres Moi" maž-daug (cituoju iš atminties) šiaip rašė: „Pas mus, amerikiečius, panašus dalykai, kaip dabar Francijoje delei statomos Bernsteino dramos „Apres Moi", neatsitinka. Męs, amerikiečiai, tokiuose atvejucse esame kultūringesni už francūzus. Taiposgi ir pas mus, amerikiečius, yra gana dalykų, su kuriais tūlos žmonių dalįs nesutinka. Tačiaus męs riaušių nekeliame teatruose. Męs pasielgiame kitaip: informuojame savo draugus ir pažįstamus, kad toksai veikalas, tokiame teatre statomas neverta lankyti"... Ir kas gi, sakykite, priešįsis tokiai nuomonei? Labai logiška: jeigu kas kam-nors nepatinka, tai tegu nežiūri, tegu nelanko, tegu neklauso, ir — tegu neremia. Taip ir visi turėtume pasielgti. Jeigu socialistui nepatinka tautiečių prakalbos, skatinančios remti tautinius reikalus, tai tegu nesilanko į tas prakalbas, tegu neklauso ir neremia tų reikalų. Tas pats — **vice versa** — tinka ir tautiečiui.

Be to, nekartą ir man pačiam teko lankytis svetimtautėse, įvairių pažiūrų žmonių surengiamose prakalbose. Ir visur tą patį pastebėjau: niekur prakalbose neleidžia debatuoti. Paklausą duoti visur leidžiama, tačiaus kalbėtojas kartais visai neatsako į paklausą, paaiškindamas, jog ne į tėmą duotas paklausas, arba jeigu ir atsako, tai klausėjas su tuo atsaku ir turi sutikti, pasitekinti. Pas mus gi tie dalykai kai-kur net kojoms augštyn apverčiami: prakalbose leidžiama debatoti, o paskaitose tai neleidžiama. Rodos, kad lietuviai galvomis žeme vaikščiotų. Daroma pas lietuvius tai, ir ne delto, kad nežinotume, bet kad taip pas mus „priprasta". Vienok tasai mūsų „paprotys" ne vieną tiktai kartą, bet visuomet, suteikia mums daug nemalonumų. Ateina į bent prakalbas žmogus, dažniausiai tokie žmonės, kurie patįs nežino ko jie nori, nei ko jiems trūksta, ir duoda kalbėtojui paklausas. Beduodami paklausas kartu sukelia ir suirutę. Negana to, bet ir pačias prakalbas, kad ir rimčiausias, paverčia į kokį tai kurijozą. Pamėgink bent kur prakalbose nedaleisti duoti paklausų, nei daryti suirutės, tai tuč tuojaus gausi „laisvės varžytojo" titulą". Tikiu visgi, kad didžiausias laisvės propogatorius sutiks, jog blaivam žmogui niekas **nevaržo laisvės** vaikščioti gatvėmis. O girtam, labai žinoma, jog atsirandą tokių žmonių, kurie ima ir suvaržo jam laisvę vaikščioti tomis pačiomis gatvėmis, kuriomis anas nuėjo.

Taigi pamėginkime nedaleisti to prakalbose, kas tinka paskaitose. Tegu prakalbos bus prakalbomis, be debatų, be diskusijų.

Jul. Baniulis.

JEI NORIME APŠVIETOS — PANAIKINKIME MOKYKLAS!

Koks tai keistas iš pirmo pažvelgimo rodosi šis išsitarimas! Tikiu, nevienas, jei aš bekalbant taip išsitarčiau, numotų ranka ant manęs, ir pasakytų, kad aš lysčiau geriau kur-nors į užkampį. Ir ištikrųjų, kur męs galime ingyti mokslą-apšvietą, jei ne mokykloje? Rodosi komentarų tame klausime nereikia. Vienok, kožnas siūlas turi du galu — kožnas klausimas turi savo dvi puses, ir jį gali svarstyti taip, kaip kam nuomonė nurodo. Todel pažvelgsime, ar aš ištaręs tą frazą neturėjau savo pusėje teisybės.

Tiktai šiandien randu reikalą apie tai tart žodį, kada laikraštija užsiėmusi tuomi yra, kada yra atvažiavę „svečiai" rinkt aukas tam reikalui, kada mūsų inteligentija koliojasi del to reikalo — reikalo lietuvių apšvietos.

Pamatu šiam savo straipsneliui imsiu straipsnį tilpusį N35 „Vien. Liet." „Kaip negerai įšokti skauradon". Turiu pastebėti, kad paėmiau sau už pareigą priimti visų darbus ir raštus iš teisingosios pusės, t. y. turiu tą nuomonę, kad kožnas ką-nors rašydamas manė suteikti naudą visuomenei. Taigi neimsiu taktikos koliojimosi (kas pas mus dabar madoj), kas tas ir tas apgaudinėtojas, viliotojas ir tt. Vien tik imsiu kritikon ir peržvelgsim darbus, kurie mums ir mūsų šalei gyvi yra.

Tyra mokykla — yra mūsų kelvedys gyvenime. Tą kiekvienas supranta, nežiūrint kokių jis pažiūrų būtų. Bet ir tiek. Toliaus jau męs priversti sekti patį gyvenimą, priversti sekti pažiūras, sekti savo patyrimus, kad atskirti mokslą nuo mokslo ir pažinti ar tai yra mokslas, ar tai tik pamėgdžiojimas mokslo, — arba dar blogiaus — mokslas atitraukimo nuo mokslo.

Kiekviena šalis turi savo mokyklas. Bet neužginčijamas faktas yra, kad nekurios šalįs stengiasi panaikinti mokyklas, kad įsteigti mokyklas tyro mokslo. Pav., galime paimti Ispaniją, kur jėzuitiškos mokyklos verčiamos iš pamatų, o steigiamos svietiškos. Tas žingsnis tęn turi net savo kankintinį ypatoje Ferrero.

Dabar klausimas: kam versti tas mokslaines, jeigu žmonės gali imt pradžią mokslo iš „Tėve mūsų", „Tikiu į Dievą tėvą", „bromelių" etc.? Juk tosios mokslainės jau net didesnę pradžią duoda, negu „šaltinėliai", „altorėliai" ir t. p.

Čia tai męs ir norime parodyti, kad netik „Vien. Liet." klydo tame klausime, bet ir visi kurie matė misijose kuningų Tumo ir Alšauskio ką-nors gero apšvietai mūsų nuvargintai tėvynei.

Tiesa, nevienas iš mūsų pirmutinį mokslą pamato paveiksle „Tėve mūsų". Nevienas iš mūsų vargais-negalais pergromuloja tą „mokslą" ir pakįla augščiaus, pakįla ir labai augštai, žiūrint į gyvenimo sąlygas. Bet neapsirikiu pasakydamas, kad daugeliui esti sunku pergromulioti tas pradinis mokslas, ir kad pergromuliojęs jis atranda, kaip tas pradinys mokslas jam buvo nereikalingas; kitaip sakant: visas laikas, kurį jis pravertė nuvertimui pradinio mokslo, yra praleistas uždyką, t. y. ant nereikalingų dalykų. O kuris iš mūsų gali užgint, kad mūsų gyvenime laikas yra brangus? Vienok yra dar neteisingesnis apsireiškimas: 98% mūsų brolių nepergromuloja to pradinio mokslo ir jį nusineša su visais savo vargais į užgrabinį gyvenimą. Čia nekalbu vien tik ape tuos, kuriems nepavelijo ekonominės gyvenimo sąlygos tai padaryti. Ne. Buvo ir yra tokių, kurie galėjo pasiekti augštą apšvietimo laipsnį, bet jiems neleidžia tą padaryt pradinio, arba kaip „V. L." sako „altorėlinio" ir „bromelių" mokslo intekmė.

Tačiaus galime matyti kitą pavyzdį iš tų, ant nelaimės tarp lietuvių neskaitlingų, apsireiškimų, kur jaunosios kartos tėvai jau buvo pergromuloję pradinį „mokslą" ir jauniemsiems jų pasekėjams nebuvo jau abalgos su perdirbimu savo smegenų, kad iš pat jaunystės pradėti žvelgti į tyrą mokslą. Kitaip sakant, pastariejie yra daug laimingesni už pirmuosius, kurie visą savo gyvenimo gražųjį laiką, praverčia griovimui to, ką jie buvo maži ingavę. Toji jaunoji karta, neabejoju, sykiu su manim pasakys: **Jei nori tyro mokslo — išgriauk mokslą!**

Bet eikime prie šios dienos klausimo. Amerikoje vieši ir renka aukas kuningai Tumas ir Alšauskis. Renka aukas, kad gelbėt įsteigtoms ir steigti naujas „Saulės" draugijos mokyklas. Iš šalies žiūrint rodosi pagirtinas darbas: juk tai kultūros darbas, o kultūra mums brangi! Vienok atsiranda „greitosios rankos" laikraščiai ir žmonės, kurie pakelia triukšmą, išvadina „svečius" visokiais vardais, paniekindami „Saulės" mokyklas ir tt. Taipgi randasi „karštų" tėvynės mylėtojų, kurie „svečius" ant rankų nešioja, „greitarankius" arba (kaip girdėjau vadinant) „raudonkepurius" išvadina „juodašimčiais", laikraščius teismu gąsdina, ir tt. Kitaip sakant, grynai lietuviškas „tautiškas" koncertas!

Kaip ten nebūtų, vienok aš priverstas būsiu likti „raudonkepuriu" ir „greitarankiu". Tai ne mano kaltybė. Priverstas esmu sekti patyrimus ir gyvenimo bėgį. Priverstas esmu, kad toli gražu mūsų tėvynė ir jos nuvarginti gyventojai nereikalauja tokio didelio **pasišventimo** iš tų dviejų kuningų pusės. Kas gi tai būtų, paklausite? Tuojaus atsakysiu.

Rusijos žmonės (sykiu ir Lietuvos) netoli atsilikę nuo žmonių kitų kultūriškesnių viešpatysčių. Jie seka paskui. Bet, deja! jie seka užrišti į maišą. Tą maišą pasiuvo, į jį sukišė ir užrišo žmones — tai Rusijos caro valdžia ir dvasiškija. Jeigu kartais tas maišas prakiura ir netyčia išsmunka viens-kits užrištasis, męs pamatome, kad jis pasiveja kultūriškesniuosius ir eina sykiu. Atsigavę ant laisvės pradeda laisvai manyti; viena laisva mintis gimdo antrą, antroji trečią ir taip, po biskį lieka žingsnis nužengtas. Suprantama, žengiama per erškėčius ir kraują. „Greitarankių" (nesakysiu socialistų) pasistengimas įvykdo Rusijoj (sykiu ir Lietuvoj) parliamentą. Silpnas tai parliamentas, nes mažai išlindusių iš užrišto maišo. Bet ką darysi. Jau ir jis duoda progą pasakyti Tumui „męs kėlėm revoliuciją"!

Ir koks ten nebūtų parliamentas, jau girdime balsą, kad panaikinti parapijines (prichodskija) mokyklas. Ir balsas tas tvirtas, nes su vargu jį užgniaužiama.

Daugeliui mūsų „tautos" mylėtojų tas dalykas praėjo pro ausis. Vienok reikia į tai atkreipti atidžią. Yra tai ženklas, kad žmonės nori panaikinti „mokslą", kad ingyt apšvietą. Rusijos ir Lietuvos dvasiškija geriaus į tai tėmija, negu mūsų tautos mylėtojai, Amerikos rėksniai. Ji (dvasiškija) mato, kad jos intekmei pakerpama plunksnos. Ir štai kokiu būdu.

Paskutiniais metais, po revoliucijos srovių intekme daugiaus žmonių išsirito iš dvasiškai valdiško maišo. Po revoliucijos meto ir Kauno gubernijoje gana

KAZYS PUIDA.

Žemes Giesme

APYSAKA.

ANTROJI DALIS.

pakeitęs, jis visas senovės liekanas, kurios naudos duoti negalėjo, visiškai išmetė ir pakeitė jas naujaisiais praktikos patyrimais. Nes jeigu nauji reikalavimai iš žemės išgauti, pati žemė naujai reikia apdirbti.

Iš pačios savo ūkininkavimo pradžios pradėjo tvarkyti ūkį ir ilgainiui pasiekė užmanytąsias atmainas.

Dėjo savo žemėn ne tik grūdą, mėšlą, darbą ir prakaitą, bet visuomet stengėsi tuos indėlius giliais sielos troškimais palydėti, įkvėpti jiems tą patį norą, kuris jo širdį gaivino.

Mačiūnas, kuris Ogintui sergant, visą jo ūkį valdė, nė ant žingsnio neatsitraukė nuo Viktutės nurodymų. Ištolo, lyg aukštesniosios teisybės slaptojo nutarimo skiriamas, sekiojo visus Viktutės žingsnius. Niekuomet neleizdavo jai ligi nuvargstant dirbti, nors nekartą ir šiurkštus žodis išgirsti tekdavo.

Kas jam liepė taip elgties, kokie galvojimai ir manymai tuo keliu eiti stūmė — nė jis pats to nežinojo. Vien tik vidaus sujudimų ir nujautimų vedamas, ėjo tuo taku, kuris jo niekur nuvesti negalėjo ir Viktutei naudingas buvo.

— Atleisk man, tamsta, jeigu kartais ne savo reikalan kišuosi!— atsiprašinėdavo mandagiai Mačiūnas.— Bet kas jau daryti! Priaugau prie pieninės jos pasekmių džiuginamas, o prie ūkio pridygau visa širdžia, visais jos troškimais.

— Už ką ant tamstos pykti?—klauzdavo nustebus Viktutė.— Jeigu ką darai, tai be abejo tą apgalvojai ir gerų norų skatinamas taip elgėsi.— Tyrinėdavo jį ir įsmeigdavo savo blaivąsias akutes jo veidan, lyg būtų jame tikrósios visų tų rūpesnių prasmės ieškojusi.

— Taip, bet mano geriausieji norai gal kartais tamstai išvirkščioje prasmėje pasirodyti.

— Tyras jausmas nesudrumstu akkordu skamba!

— Bet jį sudrumsti žmonės stengias.

— Nepasiduok pagundos vyliams.

— Ē! manęs jau nieks nesugundys ir nieks nesuvylios... Nemoku įspūdžių ieškoti šiandien, galiu tik dirbti be paliovos to darbo vaisius matydamas ir jo šviesia ateitimi drąsiai tikėdamas. Ir norėčiau, kad Jurgis kartą pasisotintų tų visų smūgių skanumais ir vieną kartą atsiduotų tam, kuo taip skaudžiai įtikėjo.

— Palupk! neskubėk gyvenimą tverti .. Tamstos krūtinę daužė visų pašalių vėjai; sielą plovė visi lietųs; širdis visko ragavo — patsai gyvenimas žilę uždėjo ant susopėjusios, nuvargusios galvos... Tat lengva šiandien tamstai kitokiomis akimis gyveniman žiūrėti ir kiti mokyti...

— Aš kitų nemokinu, — prieštaravo Mačiūnas, — tiktai juos perspėti stengiuos.

— Tai ant vieno išeina. O Jurgis tegul dar gyvena, tegul jaučia gyvus gyvenimo apsireiškimus, kurie kruvinais smūgiais lekia jo krūtinėn. Tegul pats vienas, visų jame gimusių sopulių lydimas, eina tuo gyvenimo taku, kol neįžengs į didįjį pasaulio būtybės vieškelį...

— Ar pakels jis visą tų smūgių naštą? Ar nesuklups pakeliui?

— Suklups? — neramiai užklausė Viktutė — Ne, jis nesuklups, o jeigu sukluptų, tai kam aš ir... kam tamsta esi?...

Mačiūnas atsikėlė iš kedės, pamažu prisiartino į Viktutę ir virpančiomis lūpomis pabučiavo jos ranką:

— Ačiū, nuoširdžiai ačiū tamstai už tuos manim pasitikėjimo žodžius — jų aš neapvylsiu...

— Žinau, žinau ir tvirtai tamsta tikiu. Nes kas tokią gyvenimo kelionę atliko, kaip tamsta, tas moka kitokiomis akimis į žmogų žiūrėti ir mato jame daug daugiau, negu kitas tik spėti įstengia...

— Mano gyvenimo kelionė liko užpakalyje manęs — prišakyje skaisčios naudingo darbo ir gerų pasekmių vilties dienos ir jomis aš šventai tikiu...

— O jeigu apsivyltum?

— Ne! neapsivylsiu, nes perstipriai jomis tikiu!

— O jeigu!

— Tai būtų paskutinė mano būtybės saulės laida! — jau nepakelčiau daugiau tokių atmainų, jos pribaigtų mane. Jaučiau tą taip gyvai, rodos lyg su Giltine sutartį padaręs būčiau...

— Bet kodėl tamsta anuomet kitoks buvai?

— Skaudus tat klausimas... Verčiau jis užtylėti...

— Tai prašau neatsakyti į jį, — pertraukė Viktutė.

— Ne, atsakysiu, nes tamsta klausi. Kitam visai nutylėčiau.

— Nenoriu dabar žinoti! — priešinos Viktutė.

— Bet aš kalbėti noriu! — truputį šiurkščiu balsu atrėmė Mačiūnas. Akyse sužibo gošlumo ugnis ir vakarykščios dienos neapykanta išlėkė su žvelgėsio spinduliais.

— Jei tamstai kuomet teko būti didelio miesto kavinėje, kurioje visuomenės paviršėliai susirenka, tai matei ne vieną žmogų, iš kurio paviršutinės išvaizdos, o gal ir iš tartų žodžių, nesupratai kam jis gyvena. O juk jis turi taip-pat savo tikslą!... Yra dvi rūši tokių žmonių. Vienus veda per gyvenimo puotą «*Wein, Weib und Gesang*». kitus maišto deivė. Ir šie pastarieji, tai visai skirtinas minčių, manymų pasaulis. Viskas juose jau išgimė ir išmirė, ir smulkučiais išgimusios minties tardymais jie sudrumzdžia snaudulių dvasią; gerdami jie protestuoja prieš alkoholį, nes jis žmogaus gyvulį daro, ir pasigėrę eina į viešas vietas iš «aistetikų» «šventosios visuomenės tvarkos» tyčioties; įsigilindami į nesugriebtinąsias savo gyvenimo nepasitenkinimo priežastis — kursto pasikakinusių ramumą... Patsai jų gyvenimas — tai maištas, protestas prieš kasdieninio gyvenimo pelėsius, naujų gyvenimo formų jieškojimas...

— Be prie ko tamsta čia?

— Aš?... Aš mat tuo keliu ėjau ir kiton stotin patekau: nuolatinio darbo stotin, iš kurios naujo gyvenimo šauklys gims... Jie...jie to uosto nepasieks, nes jie mintimis pasaulį atnaujinti nor — aš noriu tan naujan pasaulio būtybės rūman mano darbų, ne minčių, plytelę įdėti....

DUM VENERIS JUDICARE...

Skaistųs pavasario saulės spinduliai virpėjo iš džiaugsmo ir linksmai žaidė ant atgemančios žemės krūtinės.

Ogintas sėdėjo gale savo sodno ir žiūrėjo į kalnų nuobėgius, baltai-rausvós žiedų varsós apklotus. Tai sužydo dykavietės gyvybė — nesenai tokiu trūsu ir iškaščių užsodinti kalnų nuobėgiai. Šiais metais pirmu kartu atsimokės savininkui už trūsą, už rūpesnį, už suteiktą progą gyventi...

Tarytum neapsakomai gausi gyvybės deivė visą savo skaistumą išpylė į tuos kalnus: grožė ir gyvybė mirgėte mirgėjo, jaunučių troškimų širdužės veržėsi nežinomon, neištirtinon rytojaus dienon.

Ir rodės Ogintui, kad tie žydintieji medeliai, tai skaisčiausios jo kūdikystės metų dienos, tai anie žvaigždžių takais lakioją troškimai ir svajojimai...

Kiek jų anuomet brėško už rytojaus ribos, kiek jų meteoro greitumu pralėkė pro sopulio žaizdas, ir, yt ugningos žvaigždės, vienu blyksterėjimu, užgeso, nuriedėjo praeitin, yt benaudžiai, bejėgiai dievai nukrito nuo garbės ir maldos sosto...

Tik širdis, atsiminimų takais praeidama, patėmija tuos suskilusius meteorus, sustoja ties jais ir, graudulio gaivinama, ima svajoti::

.. Ir kam jųs gimėt... kam augot... kam taip šviesiai ir drąsiai svajojot...

.. Su vėjų audromis, su jūrės maldomis, su rytojaus nežinomais, ūkanos vystomais takais kovoti manėte...

... Kam jums tas, kam...

... Ar neužaugę, nesubrendę žūti norėjot... Mirties slėpinį ištyrti užmanėte...

... Iš griuvėsių, iš mirties pasiučiausiųjų nuodų gyvybės gėlę sutverti stengėtės...

VISUOTINOJI Historija

(SATYROJE)

Teffi, Dymov'o ir Avierčenko's prisiskaitęs parašė

T(oks)... Š(ioks)... K(itoks)..

(Tąsa.)

Lukullus ir Ciceronas.

Tuo tarpu Romoje nei iš šio nei iš to ėmė ir pragarsėjo Lukullus ir Ciceronas.

Lukullus buvo garsus savo pokyliais. Jis rengė taip iškilmingas vakarienes, kad prieš jas nieko nereiškia nei Chicagos Ratelių, nei brooklyniečių laikraštininkams (1910 m.) parengtos. Pas Kukullą iš valgymų buvo garsiausie: skruzdėlių liežuvieliai, kuisių nosis, lakštingalų nagai ir kitokios sunkiai skilvio virinamos smulkmenos.

Romėnai džiaugėsi tais pokyliais. Jiems besidžiaugiant Romoje iškilo suokalbis, kurį suorganizavo nusigyvenęs aristokratas Katilina, norėjęs paglemžti sau visą šalies valdymą. Prieš Katiliną išsirengė Ciceronas. Jis pasekmingai sumušė savo priešą iškalbingumu. Ciceronas buvo didelis žmogus ir jo «orationes contra Catilinam» yra garsios visose mokyklose. Už tai jis pavadinta «Tėvynės Tėvu».

Julijus Cezaris ir Pirmasis Triumvyratas.

Cezaris. kurį kiti vadina Sizar, kiti Kaizer, o dar kiti Cezariuku, iš apsigimimo buvo žmogus apšviestas ir susipratęs. Jei kas netiki — tegul paskaito jo veikalą.— «De bello Gallies». Jis lengvai ingijo žmonių sympatiją ir prielankumą.

Cezaris labai geidė garbės. Nesykį jis sakydavo, kad geriau esą būti pirmuoju bile kaime, negu antruoju Romoje. Vienok kiek ir kaip įmanydamas stengėsi būti pirmuoju Romoje. Del tos priežasties jis įstojo į triumvyratą su Pompėju ir Krasu, ir pasitraukęs Galilėjon, rūpinosi užkovoti sau kareivių prielankumą.

Nepoilgam Krasas pasimirė, o Pompėjus — iš pavydo — pareikalavo, kad Cezaris grįžtų Romon. Šis, nenorėdamas skirties su kareiviais, pasiėmė juos su savimi. Priėjo upę Rubikoną ir čia sustojo. Pamąstė, ir pamąstęs Cezaris tarė:

— Nieko nepadarysi, reikia! Tiek jau to!

Tai prataręs, pasikėlė togą ir pradėjo bristi upeliu.

Julijus Cezaris brenda per Rubikoną.)

Žinoma, Pompėjus visai to nelaukė, per tat greitai sumenkėjo ir išėjo ant niekų.

Su Cezariu buvo dar susirėmęs ir Katonas, bet nieko nelaimėjo ir turėjo pasitraukti į Utiką.

Diktatura ir Cezario mirtis.

Cezaris. kaip tai yra aišku, iškilmingai apvaikščiojo savo laimėjimus ir patapo diktatorium Romoje. Jis padarė daug gero ne tik visai tautai, bet ir visai žmonijai.

Tarp kitko jis pataisė, arba sutvarkė, kalendorių, kuris ir pavadinta Julijonišku. Pirma kalendorius buvo be jokios tvarkos; pasitaikydavo tokios savaitės, kad atsitikdavo du ir trįs panedėliai vienoje savaitėje, tad žmonės išsirgdavo tiek panedėlių, kiek jų būdavo paeiliui.

Žmonės buvo užganėdinti. Tik tūlas Junijus Brutus, Cezario draugas, suorganizavo suokalbį prieš Cezarį. Prieš pat nelaimę, naktį, Cezario moteriškė mačiusi netikusį sapną, ir prašiusi Cezarį neiti senatan. Bet jis neatkreipęs į tai atidžios:

— Ką čia paisysi bobų sapnų! — tvirtino užsispyręs ir nuėjo senatan.

Senate Kassijus, Brutus ir Kaska užpuolė ant jo.

Cezaris taip nusiminė, kad sušuko:

— Ir tu, Brutau, prieš mane!

Kiti historikai tvirtina, kad tie žodžiai reiškė:

— Dar tu mažai pasinaudojai iš manęs, kiaule, kad lendi su peiliu!

Po tam Cezaris parpuolė negyvas palei-pat Pompėjaus stovylą. Ta nelaimė ištiko pasaulę 44 m. prieš Kristų.

Oktavijus ir Antrasis Triumvyratas.

Oktavijus, Cezario giminaitis ir paveldėjas, greitai perleidęs visą paveldybą, įstojo į bendrovę su Antoniju; prie judviejų prisišliejo tūlas Lepydas, ir tokiu būdu pasidarė triumvyratas.

Gražusis ir karštakraujis Antonijus veikiai pateko į spąstus dailiosios Egypto karalienės Kleopatros ir ėmė lėbauti. Kleopatra visaip mankė jį savo spąstuose, kuo pasinaudojo gudragalvis Oktavijus ir išsirengė su kariuomene prie Egyptą.

Nenorėjo Kleopatra nusileisti prieš Oktavijų. Ji išsirengė su savo laivyne prieš jį ir visą laiką žiūrėjo Antonijui akysna. Laike mūšio jį atsiminė kanaką pamiršusi namie ir liepė pasukti laivus atgal. Oktavijus nesiliovė iš džiaugsmo.

Kleopatra, nebenorėdama ilgiau bežiūrėti į Antonijų, pasiuntė pas jį tarnaitę su pranešimu, kad «ponia pasimirė ir liepė pasiklonioti poneliui geros sveikatos» Antonijus iš nusiminimo puolė ant kardo ir persidūrė. O Kleopatra tuo tarpu spendė spąstus ant Oktavijaus, bet šis, nors buvo žemas, atmetė jos pasisiūlymus. Historikai pasakoja, būk Kleopatra įsidėjusi užantin gyvatę ir todel pasimirusi.

Augustas.

Už viršminėtus žygius Oktavijus likosi pavadintas Augustu. Augustas šiame atvejuje nereiškia rugpjūtį mėnesį, bet — dievišką (augščiausį). Jis ne tiesiog šalį be jokių aprubežiavimų ir valdono titulo sau nereikalavo.

— Kam tai? — jis pasakė. — Vadinkite mane tiesiog impera torium! Tas bus trumpjau ir dailiau.

Augustas pagražino mestą pirtimis ir pasiuntė karvedį Varą su trimis legijonais į Teutoburgo girias, kur jie visi liko sumušti. Tuokart Augustas ėmė mušti galvą į sieną ir šaukti: «Vare, Vare, duok šia mano legijonus»! Tas šauksmas tiek

(T. b.)

: O :

ŠVEICARŲ DEMOKRATIJOS JUDĖJIMAS.

II.

Šveicarų respublika lyg būtų panaši į Amerikos Vienok toli kitokia. Ji neturi savo renkamo iš liaudies prezidento, kaip pas Dėdę Samą, taipgi šveicarų įstatymai paeina daugiau iš pačių žmonių, negu iš legislatūros valios. Šveicarija nei nesivadina respublika, bet valstijų konfederacija (**Eidgenossenschaft**). Šita konfederacija valdosi keturiomis šakomis: 1) įstatymų darymo šaka (legislyative), 2) įstatymų pildymo šaka (executive), 3) įstatymų aiškinimo šaka — teismai (judicium) ir 4) konfederacijos kanceliarija.

1. Įstatymus daro konfederacijos seimas (**Bundesversammlung**). Jisai susideda, kaip ir Amerikoje, iš dviejų rūmų: tautos tarybos (Nationalrath) ir valstijų tarybos (**Standerath**); pirmasis panašus Amerikos reprezentantų rūmui, antrasis — senatui. Tautos tarybon sueina atstovai, renkami po vieną nuo 20,000 žmonių iš šveicarų liaudies; dabar šitoji taryba turi 44 atstovus.

2. Pildomoji šaka vadinasi konfederacijos taryba (**Bundesrath**), susideda tiktai iš septynių narių, kuriuos renka trejiems metams konfederacijos seimas, abūdu rūmai krūvon susirinkę. Šitos tarybos pirmininku yra išrinkta vienas iš tų pačių tarybos sąnarių. Jį išrenka taipgi patsai konfederacijos seimas, vieniems metams. Tasai tai pirmininkas yra podraug ir Šveicarijos prezidentu.

3. Įstatymų aiškinimo šaka yra tai konfederacijos teismas (**Bundesgericht**), kuris truputį panašus į Amerikos Augščiausiąjį Teismą. Jam yra aprubežiuota nagrinėti tiktai civiliškas, o ne kriminališkas, bylas. Ir tai jisai veda tiktai tokias bylas, kurios lytisi valstybę, bet neužsiima bylinėjimaisi tarpe vieno žmogaus su kitu, — tas palikta mažesniesiams kantonų teismeliams. Konfederacijos teismas veda šias bylas: tarpe konfederacijos ir kantonų, tarpe konfederacijos ir korporacijų bei pavienių žmonių, tarpe kantonų su kantonais, tarpe kantonų ir korporacijų bei pavienių žmonių.

4. Konfederacijos kanceliarija (Bundeskanzlei) yra taipgi renkama iš konfederacijos seimo. Ji maždaug panaši į Amerikos valstijų sekretorių. Ant šitos kanceliarijos yra galva — konfederacijos kanclierius (**Kanzler der Eidgenossenschaft**). Jisai veda raštus tarpe konfederacijos seimo ir konfederacijos tarybos.

Kaip matome, šveicarų respublikos valdžia taip plačiai išskirstyta, kad nėra joje nieko didesnio už žmonių atstovų seimą. Net ir prezidentas užima visai mažos svarbumos vietą. Tai tiek apie visos konfederacijos augščiausiąją valdžią.

Dabar dirstelkim į valstijų arba kantonų valdžią. Kantonų valdžia susideda jau tik iš trijų šakų: 1) įstatymo darymo, 2) įstatymų pildymo ir 3) įstatymų aiškinimo — teismų.

1. Įstatymus daro taip vadinama didėji taryba (įvairiai vadinama: tai **Grosser Rath**, tai **Landrath**, tai **Kantonsrath**). Ji susideda tik iš vieno rūmo. Tūluose kantonuose visai nėra šitos tarybos, o jos vitą užima liaudies sueiga (**Landesgemeinde**), vadinas patįs valstijos žmonės susirenka ir darosi visokius įstatymus (kaip va Lietuvoje valsčiuje „prigovorus"). Tačiaus ir liaudies sueigose ir ten, kur yra didėsios tarybos, visur įstatymai kantonuose paeina **iš pačių žmonių.**

2. Įstatymus pildo taip pavadinta valstijos taryba (visaip vadinama: tai **Regierungsrath**, tai **Standeskommission**, tai **Kleiner Rath**). Ant šitos tarybos viršininku yra valstijos tarybos prezidentas, vadimanas tai **Landammannu**, tai **Schultheissu**; jis beveik tas-pats, ką Amerikoje valstijos gubernatorius (taigi Šveicarija gubernatorių visai neturi). Tą prezidentą renka, vieniems metams, arba pati valstijos taryba arba kantono liaudies sueiga.

3. Įstatymus aiškina kantonų teismai. Šitie teismai turi labai didelę neprigulmybę ir svarbją tei sių systemą. Paprastai būna, kad ant šitų teismų nuosprendžio nebegalima paduoti apeliacijos į konfederacijos augščiausiąjį teismą.

Taip męs peržvelgėm ir kantonų valdžios mašineriją. Reikia dar paminėti, jog kantonai (valstijos) dalinasi į mažesnius apskričius, ant kurių kiekvieno viršininku yra prefektas, įvairiai vadinamas: tai **Bezirksammanner**, tai **Oberammanner**, tai **Amtsstatthalter**, tai **Bezirkstatthalter**; jisai beveik taspats, ką Rusijoje pavietavas žemiečių viršininkas. Prefektas už savo apskritį atsako prieš kantono valdžią. **A. B.**

(Da bus.)

—————: O :—————

ŠIS—TAS Iš MŪSŲ ŽODŽIŪGĖS.

Nesenai „Laisvojoj Mintyj" p. Kl. Jurgelionis priminė apie netikusiai nukaltą pas mus žodį „kaina", kuris keletas metų atgal buvo visoje Lietuvoje nežinomas, ir tik varu tapo įveržtas į mūsų raštiją. Vieton „kainos", p. K. J. patarė sugrąžinti mūsų seną ir visoje Lietuvoje suprantamą žodį „čienia". Tas žodis netik visiems suprantamas, bet gali būt, kad yra grynai lietuviškas, nes žodžių kilančių iš „čie" kamieno pas mus yra labai daug; t. v. „čienia",, „čienyti" (latviai turi „cienigs" kungs — garbus pons, vertas garbės); „čielas", „čieplas", „čieksėti", „čieklus" (dailus), „čiekšla" (tokia paukštė), „čiebras", „čielius", „čieringė" ir tt.

Panašiai reiktų mūsų kalbon sugrąžinti daugybė ir kitų žodžių, kuriuos anais metais mūsų uolųs kalbos „grynintojai" buvo ištrėmę. Tų tarpe reikia grąžinti ir šie:

1. „Valnybė" ir „valnus", paeinanti iš žodžiūgės „valia". Pas mus toje vietoj priimta „liuosybė", „liuosas", „laisvė" ir „laisvas". Bet jie jokiu būdu neatsako žodžiams „valnybė", „valnus". Liuosybė ir liuosas, tai yra toks padėjimas, ką anglai sako „freedom" ir „free", — t. y. žmogus gali gyventi liuosybės ir liuosas, pakol jo niekas ir niekados dar nebuvo suvaržę. Bet jeigu sykį jo valia jau buvo suvaržyta, tai jis stengiasi išsiliuosuoti, ir tada jo visa kova vadinasi — kova už valios laisvę arba valnybę. Jis gali atgauti tik valios laisvę arba valnybų, bet dar nepilną liuosybę.

Todel anglų „freedom" yra lietuvių plačiausioji, prigimtoji žmogaus „liuosybė"; rusų ir lenkų „svoboda"; vokiečių „das Loissein". Tai plačiausis supratimas liuosybės.

Anglų „liberty" — lietuvių „valnybė", rusų— „volia", „vol'nost"; lenkų „wolność; vokiečių „die Freiheit". Tai bus siauresnis supratimas žmogaus liuosybės; žmogus valnas, dar gali neturėti pilnos liuosybės.

Kaslink mūsų žodžio „laisvė" ir „laisvas", tai išdalies yra tas-pats, ką „liuosybė" ir „liuosas"; bet turi ir kitą prasmę: laisvė Rytinėje Lietuvoj (Ežerėnų pav.) reiškia — palaidą būvį, kuriame galima išpaikti, pasileisti; laisvas — tai išpaikęs, išlėpęs, palaidas.

Abelnai žodis „valnas" yra grynai lietuviškas, nuo žodžio „valia". Juk turime „valnį", kuriuomi vysto kūdikius ir juos „suvalniuoja", „suvaldo", anot lietuvių moterų įsitikinimo, kad „gražiai išaugtų kūdikio kūnas".

2 Išvyta pas mus žodis „mandrus", būk delto, kad jis esąs slaviškas; mat rusai turi „mudryj" ir lenkai — „mądryj". To vieton pas mus priimta „gudrus", „išmintingas", dar net... „galvočius" (lyg tokis žmogus privalo turėti didelę galvą!) Mandrus yra kilęs iš labai plačios lietuviškos šaknies „man"—manyti, mąstyti, atminti. Jokis ki tas šito žodžio negali pamainyti.

Anglų — „wise", „sage"; lietuvių — **mandrus**"; rusų — „mudryj"; lenkų — „mądry"; vokiškai-gotiškas „munter".

Anglų — „clever"; lietuvių — **gudrus**"; rusų — „chitryj"; lenkų — „chitry"; vokiečių — „klug".

Anglų — „ingenions"; lietuvių —**„sumanus"**; rusų — „smietlivyj"; lenkų — „doweipny"; vokiečių — „witzig".

Anglų — „sensible"; lietuvių —**„išmintingas"**; rusų — „razsuditelnyj"; lenkų — „rozsądny"; vokiečių — **„vernuenftig".**

Anglų — „reasonable"; lietuvių—**„protingas"**; rusų — „rozumnyj"; lenkų — „rozumny"; vokiečių — „vestaendig".

3. Prašalinta be reikalo iš mūsų kalbos ir „vaiskas" o priimta „kariuomenė". „Kariuomenė" yra abstraktiškas ir labai platus pavadinimas to, ką tarptautiškoje kalboje išreiškiame per žodį „militarzmas". Čia pasakoma netik apie vaiską, bet ir apie kares, vaisko valdininkus, kareivius. Tuom tarpu kareiviai išsiųsti aktiviškon karėn vadinasi **vaiskas** arba armija. Juk turime tos žodžiugės šaknis: „vaikyti", „vyti", „vejoti", „vaidyties", „vainoti", „vailioti" (kamuoti) , „vaikščioti", „vaidvaikys" (intrigantas), „veikti" (nuveikti, apgalėti), „vaivada" (bajorijos, seniaus — kareivių vadas) „vaiskus" (status, dailus vyras — o juk į vaiską tik tokius ir ima!).

Todel tas, ką męs vadiname „armija" — yra „vaiskas". O „militarizmas" — „kariuomenė". Mūsų seneliai buvo išmintingesni, jei sakydavo „išrizmas". Čia pasakoma netik apie vaiską, bet ir apie ėjo sūnelis į vaiską! vaiskan pasidavė; o niekad jie nebūtų pasakę: „išėjo į militarizmą", arba kaip męs sakome — „išėjo kariuomenėn"!

Męs tankiai sumaišome žodžius vienos prasmės su kita, delei tos neišmintingos baimės:: „kad tik šitas žodis nebūtų slaviškas!" Tuomi įvedame žodžius visai nesuprantamus mūsų liaudyje, ir be reikalo siauriname savo kalbą taip, kad dažnai ir męs patįs painiojamės, nežinodami, kaip tą ar kitą dalyką išreikšti.

Grįžkime prie lengvos ir labai turtingos mūsų senelių kalbos! **S.**

—————: O :—————

KELIONĖ IŠ AMERIKOS.

(Tąsa.)

sas virves ir prie galo prisikabinęs mažas garlaivis, kad didįjį iš vietos ištraukti. Ir taip 6.45 m. iš ryto pradėjo judėti. Pasižiūrėję bent kiek, ėjome pusryčiauti, o vėjas taip ūžia laivo pasieniais, kad net baugu darosi; bet laivo nesupa. Pavalgę ir vėl ant viršaus, nors su akimis atsisveikinti Amerikos pakraščius.

New Yorko miestas vis tolyn ir tolyn pasilieka ir ant pietų krašto nebematyt; tada jau pradėjo ir laivą kilnoti; tik tuom dar gerai, kad vėjas buvo iš užpakalio, nesuturėjo laivo ėjimui ir netiek supė. Tas-pats vėjas buvo ir per naktį; naktį buvo didelis trenkimas, kad net laivas buvo pakrypęs ant šono; mūsų visą sudėjimą nuo viršutinių lovelių nuvertė žemėn; ant rytojaus gavome žinoti, kad koksai ten „record" trūkęs.

Pėtnyčios rytą saulei užtekant vėjas nustojo, taip tyku pasidarė, kad net malonu ant viršaus; bet marios linguoja, o laivas kaip ir snausdamas supasi, kad viduj būnant nei nejunti, ir taip per visas marias plaukiant nebuvo vėjo; bet į vidurį įvažiavus pradėjo labjau supti, kad jau nebėjom į restaurantą valgyti; tuo laik tai pribuvo į mūsų kambarį moteris ar mergina, klausdama, gal norime, kad ji atneštų kai-ką valgyti, ir ką tik paprašėme, tuoj ji pristatė. Juzefa paaimanavo, kad jai galvą sopa, ta moteris tuoj atnešė „pilių", kurios labai pagelbėjo; ir taip per visą kelionę buvome gerai valgydinami ir prižiūrimi. (Kadangi ant marių apart valgymo ir gulėjimo kitoniškų žingeidžių atsitikimų nebuvo, tai kožnos dienos nei nerašiau.)

Nedėlios rytą lipdami ant viršaus patėmijome ant tam tikros toblyčios, buvo parašyta pranešimas, kad pirmos kliasos skyriuje bus laikoma dievmaldystė, buvome sumįslinę ir męs eiti, bet kaip laivas dar vis lingavo, tai nėjome. Taip šiokiomis dienomis išeidavo angliškas dienraštis, o nedėlioje neišėjo. Nedėlią ir panedėlį važiavus, utarninko rytą iš anksto pamatėme Irlandiją, o saulei tekant mūsų laivas sustojo netoli krašto ir pamatėme atplaukiant mažą laivelį, paėmimui pasažierių į Irlandijos miestą Queenstown; bet nuo mūsų laivo to miesto nebuvo matyti.

Apie pusę valandos pastovėjus, velei pradėjo laivas judėti. Kraštai Irlandijos kalnuoti; sniego nei-maž nematyt; pievos nešasi jau į žaliumą; laukai sudalinėti siaurais šniūrais; kaimų nematyt, tik taip sau stubelkos, kurios ištolo atrodo visai mažos. Nusibodo bestovėti ant viršaus, — nuėjome apačion.

Kaip tik suskambino ant pietų, išėjome laukan; išeinam vėl krašto pažiūrėti, — čia jau laukai baltuoja sniegu apkloti. Po pietų pradėjo kelias vėjas, lietus su sniegu, kad net baisu nosis ant viršaus iškišti; bet laivo supimo nejaučiame, — nors marių viršus visas baltas, smarkaus vėjo į putas paverstas, bet laivui nieko nepadaro, — tas skriodžia visas supykusias vilnis.

Per laivo langelius bežiūrint pradėjo matytis degančias lempos, — nes jau tamsu pasidarė; beplaukiant pradėjo matytis Liverpoolio miesto žiburiai; mūsų laivas pradėjo visai pamažu judėti; prisikabino dar du maži laiveliai, kad pritraukti didįjį prie krašto; ant krašto pamatėme daugybę žmonių, — pėščių ir važiuotų; visų atkreiptos akįs į mūsų laivą. Tada bėgome viską susidėti ir kraustytis į viršų; visai prieš išlipimą susipažinome su viena moterim—lietuve; tai męs tik trįs lietuviai ir buvome ant to laivo; taip tai buvo visokių tautų, bet daugiausiai anglų, o gal ir svetimtaučiai, bet angliškai šnekėjos, nes kitų negalima buvo atskirti, kas jie toki Išlipant iš laivo, ant-pat galo trepų vyras šaukė kurie kur važiuoja ir skirstė pulkais; potam Anglijos valdžia pradėjo peržiūrinėti žmonių čemodanus, jieškodami tabako ir degtinės. Neužilgo dažinojom, kad reikia jau eiti; išėję ant gatvės, atradome vežimus, su kuriais nuvežė į „Cunard" linijos žinomą viešbūtį; tęnai pribuvome ant dešimtis kiekviename kambaryj; moteris nuo vyrų tų, kaip į kokį ligonbūtį: lovų po kokias penkiasdešimtis kekviename kambaryj; moteris nuo vyrų atskyrė. Miegas buvo prastas, lovos blogos, — ne kaip lova bet patalai, — apsiklojimas tik vienas blanketas; lauke šaltis pusėtinas, o kambariai nešildomi, kad net dantis teko pakalenti. Ant rytojaus visi anksti sukilome; pusrytį valgant, pasakė mums, kurie važiuoja į Hamburgą, išvažiuosime ant vienos po pietų (seredoj). Pirm pietų, bevaikščiojant įėjom krautuvėn nusipirkti pypkę, kurią E. L. pasiunčiau, ir daugiau smulkių daiktų, katrie mums pasirodė reikalingi. Pietų pavalgius, ant pirmos vėl su tais pačiais vežimais nuvežė mus ant stoties; tęnai bilietus išdalinę, susodino IV kliasos vagonus, ir lygiai ant dviejų išvažiavom iš Liverpoolio. Per miestą važiuojant nieko neteko matyti, kadangi daugiausiai per tunelius lindome, negu viršum. Išvažiavus iš miesto pasirodė ir laukai, ant jų gyventojai, bet medinių stubų visai nematėme, — vis iš degtų plytų; bet ir miškų nematyt; stubos ant vieno-dviejų gyvenimų, ant stogų daugelis storų kaminų, o tuose kaminuose vėl po tris-keturis plonus kaminėlius, kurių galai kyšo iš tų didžiųjų; o laukai plonai apkloti sniegu.

Atsibodo ir bežiūrėti per langus, pradėjo akįs tavaruoti ir miegas lįsti; už kokio laiko pakeliame akis, o gi stebūklai! laukai juodi, nei jokio ženklo nematyt, kad būtų buvę sniego; arkliai, avįs vaikščioja po laukus nuleidę galvas, matyt ėdą žolę; o traukinys eina kaip paukštis, net kartais baisu darosi, kad pradeda į šalis suptis!...

Važiuojant tikėjomėsi, kad Londonan nuvažiuosime, o iš tęn per vandenį į Hamburgą; bet visai kitaip įvyko. nes ant aštuonių vakare privažiavome „Grimsby docks" portą; kaip tik iš traukinio, tuojaus užvedė ant kito laivo; reikėjo eiti per tokias skrynias; naktyj negalima buvo pažinti, kas jose yra; ant rytojaus patyrėm, kad tos skrynios su žuvimis. Privedė prie trepų inlipti laivan; durįs siauros žemos trepai statųs, kad lipant žemyn turi apgrįžti priekį į trepus, tai su nosia siekdamas trepų

(Da bus.)

—————: O :—————

T. M. D. reikaluose.

Visi raštai, kaip kuopų taip ir pavienių narių, turi būt siunčiami Literatiškojo Komiteto nariui — redaktoriui šiuomi adresu: V. S. Jokubynas, 425 Lincoln ave., Rockford, Ill.

Raportai, įteikti IV seimui TMD.

(Tąsa iš 38 No. „V. Liet.")

Išdininko raportas.

Buvo išde iki III seimui	2.163.01
Nuo III seimo iki 1 d. gegužio įplaukė	2.181.97
Viso pasidaro	4.344.98
Išmokėta nuo III seimo iki 1 gegužio	3,700.87
Lieka išde	644.11
Geležinin kapitalan yra indėta nuo III seimo:	225.41
Pirmiaus buvo	287.74
Viso geležiniame kapitale yra iki IV seimo	513.15
Liuosų pinigų išde randasi iki IV seimo	130.96

Apart metinės duoklės mokesties, pribuvimai buvo dar sekanti:

Už parduotus ženklelius nuo III iki IV seimui	200.00
Už parduotas kningas	100.35
Aukų V. Kudirkos raštams	9.25
Kudirkos raštų apdarams	688
Viso už smulkmenas pribuvo	318.48
Ženklelių buvo padaryta viso	350
Parduota už $200, neparduotų lieka	150
Iš tų yra pagedusių 5 ženkleliai, lieka	145.

A. J. Povilaika.

Raportas peržiūrėtojų kningų išdininko ir sekretoriaus.

Nuo III seimo išde buvo	2.163.01
I bertainio ineigos	393.31
II bertainio ineigos	325.11
III bertainio ineigos	484.32
IV bertainio ineigos	979.23
Visų ineigų	4.344.98
Išeigos nuo III seimo	3700.87
Lieka	644.11
Iš likusių ineina geležinin kapitalan	513.15
Liuosų pinigų pas išdininką lieka	130.96.

Kningas atradome geroj tvarkoje ir skaitlynes gerai suvestas, ką patikriname savo parašais:

Kningų peržiūrėtojai:
A. Kundrotas,
N. P. Želvis,
A. J. Ramanauskas,
J. F. Juozūnas.

Raportas Literatiškojo Komiteto.

Nors šitas komitetas negali pasigirti savo nuveiktais darbais, bet žemiau pasirašę skaito savo priederme pranešti Ketvirtam Seimui TMD., ką jis veikė, kodel mažai nuveikė ir ko reikia, idant Lit. Kom. darbas būtų vyklesnis.

Už pereitus metus, išskyrus TMD. Konstitucijos Istoriją vienoj mažoj kningelėj, netik jokia kningelė nebuvo atspausta, bet nei dorai nutarta kas reikia išleisti. Šito komiteto darbų nevaisingumo priežasties, išdalies, reikia jieškoti ir pačiame komitete. Tokia priežastimi, kaip mums matosi, buvo komiteto narių nesusitaikymas.

Tiesa, turėta tam tikras planas, sulyg kurio norėta veikti. Komiteto manyta, kad jei TMD. taip augs toliaus, — ko galima buvo laukti, — kaip ji augo prie p. Balevičiaus pirmininkavimo, tai TMD. galima bus imtis už didesnių darbų, kaip sakysime Encyklopedijos leidimas. Žinoma, prie to būtų prieita už metų, kitų. Tuo tarpu gi manyta leisti trumpesni raštai, kurie yra svarbūs mūsų historijai, ar literatūrai, tokie kaip aprašymas lietuvių mūšio su kryžeiviais ties Žalgiriu, Duonelaičio raštai ir jo biografija jo šimtmetinės gimimo dienos sukaktuvėms 1914 metais, ir tt.

Pirmutiniu tokiu raštu buvo aprašymas kovos ties Žalgiriu. Ponas J. Gabrys, atvažiuodamas pernai seiman, atsivežė su savim ir savo raštą apie tą mūšį. Jo raštu noru buvo, kad TMD. tą jo raštą suspėtų išleisti dar prieš jubilėjinius to mūšio apvaikščiojimus. Todel, kad negaišinus laiko, jis spyrė mus tą jo raštą peržiūrėjus pripažinti tinkamu, nors jis, kaip pats pripažino, reikalavo taisymo kai-kur. Šitą taisymą jis žadėjo padaryti gavęs rankraštį atgal ir tuojaus jį spaudon atiduoti. Šitaip paskubinus, jo nuomone, kningelė galima buvo išleisti su dviem mėnesiais.

Męs pripažindami p. Gabrio reikalavimą teisingu, ir patikėdami jo žodžiui, sutikome ir jo raštelį, 200 puslapių didumo, pripažinome tinkamu. Bet p. Gabrys, ažuot jį taisius ir tuojaus davus spaudon, pardavė jį p. Ališauckui, o jo vieton, kaip po to jis sakė, žadėjo TMD. platesnį to mūšio aprašymą parūpinti.

Šitaip p. Gabriui savo žodį sulaužius, męs išreiškėme Centro Pirmininkui savo pasipriešinimą, delei to, kad p. Gabris pavedė savo raštą dviem savininkam. Ponas Gabrys teisinosi, sakydamas, jog jis turėjęs tiesą tą padaryti.

Męs su tuom nesutikome ir pasakėme, kad žadamo p. Gabrio rašto apie kovą ties Žalgiriu nebepriimsime, negavę jo išnaujo apkainuoti. Ponui Gabriui gi ilgai neatsiliepjant, nutarėme raštų klausties kur kitur. Tuo tikslu kreipėmėsi į „Liet. Ūkininko" bendradarbjus ir kun. J. Žilinską. Iš „Liet. Ūkininko" bendradarbių atsiliepė Dr. K. Grinius, žadėdamas parašyti kokių 200 puslapių kningelę apie lyties ligas, bet klausė, kiek jam bus už tai mokėta. Į tą buvo jam atsakyta, kad komitetas nėra ingaliotu už raštus mokestį skirti, kad jis privalo pats savo raštams kainą padėti ir kad komitetas prašydamas raštų dar tuomi neapsiima juos paimti, pats nepatyręs apie jų gerumą.

Po tokio paaiškinimo nuo Dr. Griniaus negauta jokio atsakymo. Kun. Žilinskas ki rašė, kad jis savo raštus, senesnius ir naujai parašytus: poeziją, apsakymėlius ir vieną scenos veikalėlį, paskirstęs į keturis tomelius ir padavęs Kuktai Vilniuje spausti. Apie trečdalis tų raštų, jau atspausta, bet neparankumui esant kun. Žilinskui tą darbą baigti, jis apsiėmė pavesti jį TMD., jei ji sugrąžįs jam jo inmokėtus spaustuvninkui apie 700 rb. ir duos tam tikrą atlyginimą jam už raštus. Kokios išlygos turėjo būti, tą parodo jo formališkas laiškas, pridėtas prie šito pranešimo, tiesiog atsišaukiantis į TMD.

Tuo tarpu p. Gabrys Centro Pirmininkui rašė siunčiąs peržiūrėjimui savo raštą. Bet ažuot jo paties rašto gauta nuo jo per Centro Pirmininką Dr. Garmaus paskaitos iš gamtos srities. Paskaitas pripažinome tinkamomis atspausti su ta išlyga, kad minėti paskaitose paveikslėliai būtų parūpinta autoriaus; kad paskaitoje apie bakterijas antroje jos dalyj, pilnumo delei būtų pridėta aprašymas apie žalingąsias bakterijas, kad paskaitų autoriaus vardas ir pavardė būtų priduota.

Kada Centro Pirmininkas, to nuo p. Gabrio pareikalavo, tai p. Gabrys, ažuot jo reikalavimą išpildžius, prisiuntė mums savo reikalavimą, kad jie apsiimtų jo rankraštį pripažinti tinkamu be peržiūrėjimo jo. Šitą savo reikalavimą jis rėmė tuomi, kad jis paimtą darbą atlieka priderama, ko paliūdijimu esą Kudirkos raštai ir todel kiti du Komiteto nariai gali juo patikėti; kad TMD. vistiek turėsianti duoti Prūsuose spausti, nes ten pigiau ir geriau atliekama darbas ir, kad jam pačiam reikėsianti korektura laryti; be to dar rankraštį siunčiant reikėtų, girdi, kopija pasidaryti, kas padarytų lėšas ir sutrukimą.

Męs su tuo nesutikome ir taip dalykas stovi neužbaigtas.

Beto dar iš šalies girdėta, kad Sakalauckas (Ksaveras Vanagėlis), gerai žinomas eilių ir vaikų pasakų rašėjas norįs duoti TMD. savo raštus atspausti, kada juos visus surankios; bet nuo jo paties jokios žinios tame dalyke negauta.

Taigi Lit. Komiteto nenuveikta nieko išdalies gal delto, kad jos narių nuomonės skyrėsi. Bet tas visuomet gali atsitikti ir atsitiks. Tai nėra, antgalo, svarbjausia priežastis, kuri trukdo TMD. darbus. Jei Lit. Komitetas negavo raštų, tai kaltas yra TMD. noras gauti raštus dykai, ko nei vienas raštininkas nenori daryti Todel męs, žemiau pasirašę, patariame IV TMD Seimui pripažinti mokestį už raštus ir ypatingai patariame skirti konkursus tokiems raštams kaip Duonelaičio biografijos ir jo raštų kritikos parašymas. Šiuo gi tarpu patariame Seimui priimti, kun. J. Žilinsko statomas išlygas, kurios gauta nuo jo pačiu paskutiniu laiku ir kurias priduodama čia Seimui drauge. Jo raštai yra rimti, lengvai skaitomi ir išlygos lengvos. Prietam dar jau trečdalis spaudos darbo atlikta ir nariai neilgai laukę kalėtų gauti 1910 metų leidinį.

Tuomi pasitikėdami pilnai savo priedermes atlikę, liekamės su pagarba,

Juozas Laukis.
V. S. Jokubynas.

tankiai sutinki valsčiaus (narodnaja) mokyklose lietuvį mokytoją. Ant baimės dvasiškijai, jie tankiausiai yra pertraukę ryšius su religija. Aišku, kad jaunoji karta, patekusi panašių mokytojų intekmei, yra dingusi del dvasiškijos. O kas pasirūpįs apie dvasiškijos kailį, jei ne ji pati. Todel priseina jieškoti būdų, kad palaikyti savo autoritetą. Visi šaukia, kad dvasiškija tamsybės šalininkas. Imasi platint apšvietą. Steigia draugijas, steigia mokyklas, rengia referatus. Pabudo mūsų dvasiškija iš amžino miego! šaukia patriotai. Pradžiunga ir pati dvasiškija iš savo darbo vaisių. Juk jau keletas desėtkų mokytojų paleista „Saulės'' kursais po Lietuvą! O „Saulės'' kursų iškeptas mokytojas nebaimina dvasiškijos. Baimės šmėkla tam sykiui būtų nustumta, jeigu būtų išteklius. O gi Amerika!!! sušunka nekurie iš jų. Juk rinko „cicilikai'', rinko kiti, bandykime ir męs!

Pasakyta, padaryta. Šiandien jau renkama ir pildoma dvasiškijos kapšelis, kad ištektų jai spėkų prašalinti apšvietą. Sakau prašalinti apšvietą, nes ji jos nenori. Jeigu norėtų, tat nereikėtų važiuot Amerikon pasisemt jos. Juk dar užtenka tos intekmės jai ant kaimiečių, idant per pamokslus paraginti žmones reikalauti nuo valdžios daugiaus mokyklų. Nereikalaujama nei kišenės, nei pasišventimo nuo kuningų; pati valdžia yra prižadėjusi įrengti mokyklas, jeigu tik reikalaus tam tikras skaitlius žmonių. O tą skaitlių kuningams labai lengva sutaisyt. Jeigu gi valdžia neduotų, tai tam yra duotas parliamentas. Nurodo tegul žmonėms, kad rinktų atstovus ne Puriškevičiaus dvasios ir parliamentas privers valdžią tai padaryt.

Bet toli gražu kuningija nenori apšvietos. Dar blogiau — ji gelbsti caro valdžiai kaip galint užspaust prasižiebusią šviesos kibirkštį. Ji nesidrovi netik išdavinėt policijai, bet ir pati lošia jos rolę. Ne juokais Amerikos „greitarankiai'' vadina Alšauską „oberpolicmeisteriu''. Tam faktai yra. Yra faktų ir visuos Lietuvos kampeliuos. Štai vienas.

Dar tebesant Lietuvoj man, Duokiškio klebonas užleido „bažnytinė policija'' (brostvininkais) mano draugą vien už tai, kad tasis, būdamas staliorium-murininku, vakarais surinkdavo jaunimą ir mokindavo skaityt. Brostvininkai, surišę, pristatė klebonui, ir tasis surištą nusiuntė Kamajų urėdninkui. Pats urėdninkas pakraipė pečius ant tokio pasielgimo „batiuškos'' ir perdavė pristavui tik todel, kad pats bijojo prastot vietą. Tai žiedas kuningų apšvietos! (Ar klebonas buvo kun. Olševskis? Nesuprantame. Red.) O kas, ar ne kun. Katelė, Panemunelio klebonas prisakė per pamokslą „suduoti per basas kojas'' platintojams „Ūkininko'' ir „Naujienų''? Kas, ar ne kun. Šereiva suardė apšvietos draugiją „Žvaigždę'', kuri jau nuo to nebeatsikėlė? Kas, ar ne Šereiva važiavo apskųsti žandarų viršininkui vadovus tos draugijos, kurie turėjo išsisklaistyt po visas šalis?!

Ne plati Lietuvos žemė, vienok daug ji neša ant savęs panašių švietėjų. Juokas ima iš mūsų tautiečių, pav. Balevičiaus ir kitų, kaip jie rėkia norėdami „gerą'' padaryti „tautai''. Vienok reikia tik jiems pasiekti savo tėvynę, palandžiotų po surukusias stubeles, ir, labjausia kad patirti skonį sargybinio nagaikos, tad, neabejoju, tuojaus liktų „raudonkepuriais'' ir nebesakytų, kad „greitos rankos'' laikraščiai ir žmonės nori viską matyti po „raudonu stogu''. Ne. Jeigu jūs tėvynę mylite, jūs grįšite tėvynėn. Bet, jeigu pargrįšite tėvynėn, būsite „greitos rankos'' žmonėmis.

Kitoj vietoj „V. L.'' sako, kad svečiai padarė klaidą, nedalyvaudami laikraštininkų susivažiavime. Netiesa. Jie būtų padarę klaidą dalyvaudami, nes jie būtų išėję iš ribų savo tikslo. (Na, o kodel socialistai nedalyvavo? Ar jie irgi kuningiškus turi tikslus? Red.)

Ar-gi tie kuningai su apšvietos tikslu čion pribuvo? Ne, ir dar sykį ne! Jie pribuvo su tikslu savo avinyčios, ir tas tikslas yra jų pereiga. Kitaip jie nebūtų kuningais.

Ar-gi galime gauti apšvietą jų inkurtose mokslainėse? Ne, ir dar sykį ne!

Mokslas turi but tyras nuo pradžios iki pabaigos. (Tai labai paviršium pasakyta. O kur ta pradžia ir pabaiga? Red.)

A. Atgaja.

Mūsų gerb. sandarbininkas, matomai, turi labai gerus norus; tik gaila, kad šitie geri norai dažnai būna gyvenime nepritaikomi, ir pasilieka tik gerais norais, kuriais, anot patarlės, ir pragaras esąs išgrįstas. Todel gerb. A. A., pasididžiavęs sukritikuosiąs mūsų nuomonę apie mokyklas, netik nesukritikavo, bet dar pats save pasmerkė, pasakydamas: „jei norime apšvietos — panaikinkime mokyklas!'' Jis mat nori susilaukti „gerų mokyklų''. O iki tų nebus, jis bevelytų tegul žmonės grįžta į laukinių kafrų gyvenimą. Tokia nuomonė štai kam lyginasi: jeigu žmogus nuogas stįra nuo šalčio ir jeigu jam kas siulytų nors drobiniais trinyčiais pridengti kūną, tai tas nuogalis su paniekinimu atmestų šalin trinyčius, jei jam neduoda šiltų kailinių arba futros. Juk męs jį paskaitytume už beprotį! Tokiu nuogaliu yra šiandien mūsų visuomenė, ir tokiais trinyčiais yra šiandien visos mūsų valdiškosos, parapijinės ir „Saulės'' mokyklos. Męs jų negiriame, kad jos yra ideališkos; bet męs jų ir nesmerkiame, nes jos nors šiektiek pridengia mūsų nuogąją liaudį. Kitaip reiktų lietuviams grįžti į laukinių kafrų stovį ir laukti, kada iškris iš dangaus ar išdigs iš Lietuvos pelkių „tyro mokslo mokyklos''.

Męs jau nemaža girdėjome, ypač atvažiavus Amerikon kuningams Tumui ir Olševskiui, pribauginimų „jėzuitais'' ir jų mokyklomis. Ką pasakyt ant to? Nieko daugiau, kaip tik tą, jog šitie visi pribauginimai gimsta lengvose vaidentuvėse ir pas mažai pažįstančius historiją bei savo gadynę žmones. Tie, kurie baidosi jėzuitų kaliaause, nežino, kad jėzuitų šiandien kaipir nebėra. Kur-kur, bet jau tas ne Rusijoje gali atsitikti, kur nuo senovės jėzuitai oficiališkai išnaikinti ir kur visas mokyklas nuo šitokios intekmės pati valdžia pridaboja. Be to reikia žinoti, kad vakarykščia diena niekados neatsikartoja Taip nebe matysime męs nei tų jėzuitų, — nei tie, kurie jais baidosi, nei tie (kuningai), kurie jų dar norėtų. Tai juokinga baimė baidyties tuo, ko nebėra ir negali būti.

Kokių męs „tyro mokslo mokyklų'' norėtume? p. A. A. grožaujasi Ispanija, kuri steigia svietiškas mokyklas. Męs nurodysime ir daugiau tokių šalių: Vokietiją, Franciją, Naująją Zelandiją, Daniją, o ypač Ameriką, kur visos valstijinės mokyklos atskirtos nuo bažnyčios. Ar daug čia padaryta „mokslo tyrume''? Ar čia jau padaro mokslainėse tokius idealistus, kokių męs norėtume? Ar gi Amerikos universitetų studentai neina į streikuojančių darbininkų vietas, arba tapę oficieriais, ar gi neveda vaisko šaudyti streikierius? O juk čia „tyras, ne jėzuitiškas'' mokslas išguldoma. Taigi „tyrų mokyklų'' reikalavimas — yra da labai skystas reikalavimas, nes niekas ir niekados dar nepervedė ruožo: kur yra tyra, o kur netyra mokykla. Mokymas skaityti, rašyti, aritmetikos, historijos, geografijos, etc. visur tokis-pat: ar „Saulės'' ar Amerikos mokyklose. Gal tik trupučiu skiriasi pedagogijos technikoje. Tuom tarpu, tasai „tyrumas'', kurio reikalauja p. A. A. ir kiti jam panašūs, gaunasi nebe mokykloje, bet pačiame gyvenime. Begyvendami žmonės išmoksta būti „tyrais'' arba „netyrais''. Mokykla tik suteikia žinias, kaip palengvinti savęs tobulinimąsi. Juk mūsų neužmirštinos atminties Kudirka buvo net kleriku. Ar jį pagadino mokykla? Ne. Priešingai, juo kas daugiau mokinasi, tuo stipresniu pastoja begyvendamas. Taip ir mūsų kaimiečių nepagadįs mokykla, kokia ji nebūtų. Gerai yra rašinėti tokius saldžius sapnus ir reikalauti „tyrų mokyklų'' tam, kuris pramoko parašyt litarą, kad ir „netyroje mokykloj''. Bet tokiems sapnuotojams reiktų aktiviškai pasirodyt — nuvažiuot į Lietuvą ir magiškos lazdutės mostelėjimu pristatyti visur „tyrų mokyklų''. Tada nebereiks nei valdžios nei „Saulės'' mokyklų. Bet męs neturime tokių Ferrerų. Pas mus tik su surudijusia plunksna viskas griaujama ir viskas statoma, kaip lenkai pagyruoliai šūkauja apie būsinčią savo karalystę. Kur tokie mūsų Ferrerai turi paskyrę nors vieną centą toms „tyroms mokykloms''? Niekur. Pasiganėdinama tik šūkavimais. Tuom tarpu męs kalbame apie savo tėvynę, kurioje ant 10,000 liaudies yra **viena mokykla ir 99 kabakai!**

KELETAS PASTABŲ IŠ II-JO LIETUVIŲ LAIKRAŠTININKŲ SUSIVAŽIAVIMO.

III.

Pati betgi brandžioji susivažiavimo dalis, — tai taip vadinamas — „redaktorių ir visuomenės veikėjų skyrius''. Apie jį išsemtinai aprašyti negalima. Čia reika, kad žmogus asmeniškai būtų dalyvavęs ir pats savo ausimis girdėjęs kalbas bei siela atjautęs visus prakilniuosius susivažiavusių norus ir sumanymus. Vienok nors trumpai pasistengsiu pabriežti tą, ką girdėjau.

Pradėdami svarstymus, redaktoriai ir šiaip jau čia dalyvavę lietuviai, pasekė leidėjų metodą, tai yra pirmiausiai peržiūrėjo pereitųjų metų nutarimus. Tie nutarimai reikėjo peržiūrėti nevien delto, kad persitikrinus, ar jie buvo pildomi, bet ir delto, kad juos panaujinus, sutvirtinus ir išdirbus pilnesnį ir stipresnį planą, kuriuomi mūsų laikraštija privalo ateityje save vadovautis. Perskaičius pernykščius nutarimus ir peržvelgus jų sritį, pasirodė, jog daugelis nutarimų buvo laikraščių tai mažiau tai daugiau pildoma, ir iš etiškojo bei abelno laikraštijos padėjimo, mūsų laikraščiai dikčiai pasigerino bei įvyko tarpe jų labai džiuginantis **modus vivendi**. Tiesa, tūli laikraštukai to nesilaikė. Bet su jais mūsų laikraščiams nėra ko skaityties; kiekviena nauja ir prakilni idea ne visų tampa sykiu pripažįstama: tik po ilgo laiko ir atkaklieji žmonės palengva tampa prie bile ko gero pripratinami ir pritraukiami. Bet ir pašaliniai laikraščiai, kurie nei šiemet susivažiavime nedalyvavo, visgi pusėtinai pasitaisė ir laikraštininkų nutarimais, kad ir nenoromis vadovavosi. Tūli net tankiai nusisiuntė ant laikraštininkų susivažiavimo nutarimų, ir jais prieš visuomenę rėmėsi. Taip, išsiaiškino, jog vienas mūsų tokių „skebų'' laikraštininkų nors pernai susivažiavimą boykotavo ir bandė skystai išjuokti, vienok prisėjus reikalui, šaukėsi prie vieno laikraščio, kad išduotų jam korespondento pavardę ir prisiųstų jam to žmogaus rankos rašto pasižiūrėti! Ir tą darė štai ant ko atsiremdamas: girdi, juk jūs, laikraštininkai, tą pernai nutarėt! Taigi, nors pats skebaudamas, vienok laikraščių sandoros šaukėsi, inkliuvęs bėdon...

Pernykščiai nutarimai pasirodė, iš didesnės dalies geri. Tik iš jų kai-kurie buvo gerokai modifikuoti. Taip va, ir šiemet redaktoriai išdirbo sau vadovavimuis taisykles: 1) nesikišti laikraščiams į tas organizacijas, kurios turi savo organus; tačiaus visuomet prisidėti prie mūsų organizacijų ugdinimo ir stiprinimo; žinoma, kur reikia kritikos ar nurodymų organizacijoms ant jų paklaidų, tęn kiekvieno laikraščio švenčiausi pareiga savo laikraščiuose rašyti ir kritikuoti; tik anaiptol ne tokiu būdu, kaip šiais laikais tūli mūsų laikraščiai darė, kurie del savo biznio ar del surinkimo sau skaitytojų, kėlė skandalus, ardė organizacijas ir demoralizavo visuomenę. 2) kova už ideas vesti švarum ir mandagum būdu, tai yra laikraštininkai pasmerkia tokią kovą už ideas, kokią veda kai-kurie mūsų laikraščiai, besikoliojimais ir nupuldymu vertės spausdintojo žodžio. Čia netiktai neišlaima jokia idea, bet mūsų skaitantiji visuomenė vedasi į visai atžagarų nuo civilizacijos kelią. Idea, kokia ji nebebūtų, privalo jos eksponentai visu-pirmu atsiminti, jogei jos atsiekimas privalo eiti doros ir humaniškumo keliu. 3) pseudonymai mūsų laikraščiuose stengtis kaip galint sumažinus, ir įvedus mūsų laikraštijon drąsią ir teisingą žurnalistikos metodą. Kur teisingos žinios ir šiaip jau straipsniai, tęn nėra reikalo visai vartoti pseudonymus. Kada žmonės pradės rašinėti po savo tikrais vardais, tai pasistengs jie vengti nešvarių asmeniškų užsipuldinėjimų ir pranyks daugelis mūsų laikraščiuose nereikalingų vaidų bei neteisingų žinių. Nes neteisinga žinia visai nėra žinia, tik ko-nors neteisingas perstatymas ir nupuldymas spausdintojo žodžio. Taipgi rašydami straipsnius po savo vardais, mūsų veikėjai pasirodys save visuomenei, išsidirbs savo ideai kelią ir pritarėjus. 4) protestai prieš neteisingas žinias ir užgavimus asmenų taip kaip ir pernai — nutarta visuomet atspausdinti tame pačiame laikraštyje, kuriame patilpo ir užgavimas. Bet jeigu tas laikraštis atsisako atspausdinti, tai po tam tikro laiko užgautasis turi tiesą kreiptis ir į kitą laikraštį, prirodęs, jog anasis netalpino. Šitas būdas pernai laikraštininkų jau buvo dailiai vartojamas ir daug visokių nesusipratimų tarpe pačių laikraščių buvo prašalinta (nes tie protestai paprastai tik laikraščius supykina tarp savęs, o šmeižikai ir protestantai nuošaliai sau pasilieka). 5) susekus klastingus vaidavirius korespondentus, kurie viename laikraštyj rašo taip, o kitame antraip — patvirtinta išduoti redakcijoms jų pavardes ir pseudonymus, ir net viešai tokius apskelbti (ir šitas pernai susitarusių laikraštininkų buvo pildoma; to gražaus metodo nesilaikė tik „skebai'' laikraščiai). 6) satyra, kaipir pernai, pripažinta už gerą ir naudingą, bet ji neturi nueiti iki koliojimųsi ir insinuacijų, kaip mūsų tūli „satyros'' laikraštukai buvo pradėję. Šitas gi pereitais metais mūsų laikraštijoje žymiai pasitaisė. Pasiliovė, nors paviršium, koliotis ir tie, kurie pernai suvažiavime nedalyvavo. Matomai, laikraštininkų suvažiavimai turi gana įspūdingą morališką intekmę ant visuomenės ir visų laikraščių. 7) Perspausdinimas straipsnių iš kitų laikraščių ir paminėjimas iš kur jie imti, buvo pereitais metais gerai pildomas ir tarpe mūsų laikraščių jau mažiau įvyko delei šito dalyko nesusipratimų. 8) nutarta visoms išleistuvėms mainytis išleistomis kningomis. Tas rods ir pirmiau buvo didžiųjų laikraščių daroma, vienok dar daugelis savo išleidimų, ypač pašaliniai įvairi leidėjai, nesimaino. Tas labai apsunkina mūsų laikraščiams sekimą savosios naujai pasirodančios lteraturos. Pas kitas kulturingas tautas toksai nutarimas būtų be vertės, nes jie šitą senai vartoja. Bet pas mus dar to nėra. Ypač europiečiai kningų leidėjai su savo raštais lyg kaipir slepjasi. Tai aiški nesuomonė, nes: a) tas kenkia mūsų skaitančiajai visuomenei, kuri kartais tik po kelių metų dasižino, jog tokia ir tokia kninga buvo lietuvių kalboje išspausdinta; b) kenkia tas ir kningų pramonei, kadangi leidėjai, per savo šykštumą — išdėti keletą skatikų ant išsiuntinėjimo redakcijoms savo leidinių, laiko savo raštus užslėptus nuo visuomenės, nepagarsintus, o paskui dar skundžiasi, kad girdi lietuviai raštų neperka ir neskaito. 9) nutarta ir toliaus laikytis Kriaušaičio rašyboje, iki žadamoji kalbos ir rašybos komisija (prie Lietuvių Mokslo Draugijos) neišleis tam tikro rašybos vadovėlio. 10) laikraščių idejinė pagrinda turi but pirmeiviškai-tautiška, atremta ant visasvietinio progreso, iš kurio viskas paimta turi būti pritaikinta mūsų gentės reikalams ir jų kulturiškam kilimui. 11) išnešta rezoliucija delei Prūsų lietuvių tautiškojo atbudimo, kuri lietuvių amerikiečių laikraščiai pasižada kiek galėdami remti ir palaikyti. 12) kaslink mūsų taip vadinamų prakalbų ir kalbėtojų palikta pernykščio nutarimo mintis, kad laikraščiai turi visuomet nurodyti mūsų kalbėtojams, kokie šiandien svarbjausi mūsų tautystėje reikalai iškįla, ir kokie pirmiausiai pas mus turi būti kalbėtojų aiškinami visuomenėje. Kalbėtojams patartina sekti laikraščius ir įsidėmėti, kas juose iš platesnių mūsų reikalų sumanoma ir didžiumos pripažįstama už reikalingus įvykinti. 13) vienas iš svarbjausių reikalų susivažiavimo buvo paimta apsvarstyman, — tai įrengimas tarpe Amerikos lietuvių nuolatinių ir systematiškų liaudies paskaitų arba referatų. Tam tikslui tapo išrinkta komisija: pirmininku J. O. Širvydas, sekretorium V. K. Račkauskas, išdininku Dr. F. Matulaitis; komisijos nariais: Dr. J. Šliupas, S. Tananevičius.

Visi augščiau paminėti nutarimai padaryta vienu posėdžiu. Tačiau liaudies paskaitų klausimas tapo neužbaigtas. Atkartoju, kad sunku būtų perduoti ant rašto, kiek čionai buvo paduota minčių. Paminiu tiktai paviršium, kas nutarta, tai yra paduodu nutarimų esenciją. Atidėdamas kitam briežiniui pastabas apie tolesnius redaktorių posėdžius, čia negaliu nutylėti, kas man užėjo ant minties šiuos žodžius berašant. Kodel taip mažai dalyvavo mūsų visuomenės veikėjai, kurie per metų eiles šaukte šaukia, kad reikia mums to ir to, kad nereikia šio ir ano dalyko? Ir dabar, kada čia buvo proga apkalbėti lietuvių amerikiečių gyvenimas, kada čia o ne kur kitur galima yra surasti priežastis visokių mūsų anormališkumų, tai čia mūsų tie visi šaukėjai savo nei akių neparodė! Indomu, indomu kokie kurjezai yra tie mūsų „visuomenės vadovai'' ir rėksniai...

Reporteris.

New Yorko žinios.

¶ **Pribuvo chinų skraiduolis.** Pereitą savaitę atplaukė į šį uostą pirmutinis Chinijos skraiduolis — laivas su admiralu Kuang, į svečius. Kuangas bevėik europietis, mokytas žmogus. Todel amerikonai labai nuoširdžiai Chinijos atstovą priėmė.

¶ **Žydų teatras.** Ant kampo 2nd ave. ir 2-tros gatvės atsidarė naujas žydų teatras, pastatytas žydų piningais ir beveik toks didumo, kaip Hippodrome. Veikalus loš žydų kalboje. Atidarant dalyvavo ir majoras Gaynor, kuris lošiant sėdėjo ant scenos ir paskui pasakė dailią prakalbą, išgirdamas žydų tautiškąją vienybę ir darbavimąsi kulturos darbuose.— Kažį, ar kada susilauksime ir męs, lietuviai, savo teatro ir kad mus šitaip amerikonai už kulturiškus pavadintų?..

¶ **Rusų baletas.** Nesenai čia pribuvo ir ketina po visa Ameriką apvažinėti rusiškas baletas, po vadovyste Gertrude Hoffman. Bet čia jau atvykus išstojo iš trupos šokikė Lopuchova ir jos pagelbininkas Volynin.

¶ **Susinaudojo „piliečiai''.** Nuo garsiosios Bowery kokie tai agentai pradėjo rinkti lengvojo gyvenimo žmogelius, kuriuos amerikonai be paguodos vadina „bomais'' ir veža į Pennsylvaniją. Pasiaiškino, kad šituos mūsų piliečius renkanti Lackawana gelžkelių kompanija ir vežanti Elmiron už streiklaužius. Mat tęnai grumzdžia iškilti streikas.

¶ **Sunkiai ritasi čarteris.** Majoro Gaynor parašytas naujas New Yorkui čarteris tapo be pagailos per visuomenę sukritikuotas. Dabar jis pakliuvo jau Albany senatan. Ir čia komisija išpešė čarteriui pačias didžiąsias plunksnas, butent išbraukė ma-

joro teises uždėti veto ant miesto tunelių (subways).

¶ **Išlėkė orlaiviais per Ameriką.** „Journalo" leidėjas Hearst paskyrė $50,000 dovanų tam, kas sulyg tam tikrų sąlygų ir greičiau nulėks orlaiviu iš New Yorko į Kaliforniją, taigi skersai Ameriką nuo vieno okeano iki kitam. Keletas lakūnų jau išlėkė iš kurių žymesnieji yra Rodgers ir Ward.

¶ **Pribuvo garsus Rusijos exšnipas.** Šiomis dienomis New Yorkan atvyko Leonidas Menšikovas, kuris pernai taip garsiai praskambėjo spaudoje, kaipo buvęsis policijos šnipų viršininkas ir pradėjęs atidengti Azevą, Kaplinskį ir kitus provokatorius. Čionai Menšikovas norįs susekti daugelį šnipų, kurie lando tarpe rusų revoliucijonierių.

¶ **Griaus Madison Square Garden.** New York Central gelžkelis žada statyti New Yorke milžinišką triobėsį delei cirkų, lenktynių, vainų perstatymo ir t. p. Visi šitie „show" seniaus atsibūdavo žinomame Madison Square Gardene, bet šis senukas budinkas tapęs žiūrovams pavojingu ir jį neužilgo išgriausią. Tas triobėsis būsiąs statomas ant Park ir Lexington avenių, tarpe 47 ir 48-tos gatvių.

¶ **Išaria Central Parką.** Suvirš 50 akrų žalios pievos pradėta plūgais arti žinomame Central Parke. Labai esanti nususui žemė. Todėl išarus bus numėžta su vapna ir fosfatu, ir per metų laiką nieko neleis ant tų arimų vaikščioti.

Vietines Žinios.

— **Zbyško atvažiuoja.** Pabaigoje spalinio atvažiuoja Amerikon garsus lenkų drutuolis Zbyško. Jis čia per visą sezoną eis imtynių su kitais Amerikoje drutuoliais. Bene pirmiausios imtynės bus surengtos Brooklyne su p. Kandrotu.

— **Hippodrome.** Garsiame teatre Hippodrome (New Yorke) minios žmonių vos gauna sėdynes. Šiemet čia perstato labai indomų spektaklių iš kelionės „Aplink Svietą". 1200 aktorių ir 200 gyvulių pereina antt scenos. Labai žingeidžios scenos iš Irlandijos, Šveicarijos Alpų ir Afrikos tyrulių gaisras.

— **„Liaudies Mokyklos" susirinkimas. Šiuomi pranešame,** jog ateinantį pėtnyčios vakarą — 29 d. rugsėjo atsibus visuotinas „Liaudies Mokyklos" susirinkimas. Kviečiame visus narius ir pašalinius, kurie ateinančiu metu prisidės prie rengimo viešų paskaitų. Taipgi maloniai paakiname gerbjamuosius lektorius, kurie prisižadėjo ar ketina pasižadėti šiemet perskaityti kokią lekciją Brooklyne, New Yorke, ir apylinkėse, kad teiktųsi susirinkiman atvykti.

Susirinkimas atsibus ant Palace Hall, 89—93 Grand str. Brooklyn, N. Y.

Su pagarba
Liaud. Mok. Valdyba.

— **Tarptautiškos orlaivininkų lenktynės.** Pereitą subatą čia prasidėjo tarptautiškos orlaivininkų lenktynės, kurios tęsis iki 1 d. spalinio, tai yra iki ateinančiam nedėldieniui. Lenktynės atsibūna ant Nassau Boulevard, Long Island. Kelias į abu galu kaštuoja 75c. Traukinius galima imt: nuo Penn. stoties arba nuo Flatbush ave. Suvirš 30 yra garsių pasaulio lekiotojų.

— Pereitą nedėldienį vyskupas Burgess išsirūpino, kad šventą dieną nevalia už lekiotojus daryti laižybų; norėjo net uždrausti ėmimą įžangos. Laižybų nebuvo, bet už įžangą ėmė.

— **Vagilkų mokykla.** Ant 299 Oakland str., Greenpointe, policija ir detektivai suėmė 5 merginas, o 9-nios pabėgo. Pasirodė, kad jos užsiima vagiliavimu baltinių. Yra ir jaunučių mergaičių, kurias vyresniosios mokindavo vagiliaut. Jos visos susidarė iš neturtingų ir benamių. Viena iš jų yra net neščia. Manoma, kad papuls policijai ir keletas vaikinų pabaldų, kurie tą komuną užlaikė. Suimtosios daugiausiai airišiutės ir vokietaitės.

— **McNamarų bylai.** Vietinės anglų darbo organizacijos renka piningus vedimui bylos brolių McNamarų. Nori surinkt iš šitų apylinkių $10,000. Kitur taipgi piningai plaukia. Taip va Milwaukee, tiltadirbjų konvencijoje, uždėta po $5 ant sąnarių nuo galvos, tokiu būdu susidarys $60,000.

— **Išsiėmė apsivedimo laišnius:** Simas Banis, 187 N. 4th str. su Juze Merančiute, 750 Driggs ave. Jonas Šlikas, 1139 Manhattan ave. su Mare Marcisiute iš tėnpat.

— **Sulaikytta kaslegarnėje** Karolina Divinskienė su 17 metų duktere Juzefa, iš Liepojaus mies to. Atvažiavo ant laivo ‚Kursk'. Jos vyras, Liudvikas Divinskas, gyvena Brooklyne, ant 237 Kent ave., bet atsisakė savo moterį priimti, nes jis sako turįs susinešimus su kita mergina. Divinskas turi turi čionai du sūnu: vienas, Franas, 19 metų gyvena Brooklyne; antras — gyvena Philadelphijoje, tarnauja prie ugnagesių. Bet sūnams valdžia motinos neišduoda. Vietiniai lietuviai vienok darbuojasi, kad šitą moteriškę išimti.

LIETUVAITĖMS KURSAI.

Tarptautiškas Jaunų Moterų Institutas skaito sau už garbę paskelbti, antram sezonui atėjus, atidarymą liuosų vakarinių mokyklų kiaurai visą New Yorką, su tikslu mokinti angliškai kiekvienos tautos moterų jaunuomenę.

Pradedant nuo pirmos spalinio (October), 1911, visos, kurios velyja sau pramokti angliškai, gali kreiptis į šias mokyklas, kurių visą eilę žemiau nurodome:

Intern. Institute, 318 East 72-nd str. seredų ir subatų vakarais.

Armėnų Col. Draugija, 51 Lexington ave. panedėlių ir ketvergų — po piet, ir utarninkų bei pėtnyčių vakarais.

Finų Pag. Drg., 470 — 40th st. Brooklyn, N. Y. panedėlių ir seredų vakarais.

110th str. kningyne, ketvergų ir subatų vakarais.

1294 ave. A. (ties 69th str.,), panedėlių ir ketvergų vakarais.

Richmond Hill House, 28 McDougal str., utarninkų ir pėtnyčių vakarais.

23rd str. kningyne, 228 East 23rd str., panedėlių ir ketvergų vakarais.

309 Hicks str. Brooklyn, N. Y. utarninkų, pėtnyčių, nedėlių ir seredų — vakarais; utarninkų ir pėtnyčių — popiet.

Artesnių paaiškinimų reikia kreiptis prie Superintendento. Institutas taipgi turi apgynimo šaką, kuri mielai suteikia pagalbą ir patarimus visai moterų jaunuomenei. Atsišaukti ofisan: 318 East 72nd str. New York City — International Institute for Young Women, nuo 9 iki 12-tos iš ryto ir nuo 2 iki 5kių popet.

Superintendentas.

KAS YRA „TARKA".

Kaip skaitytojai matė iš tilpusiojo šiame laikraštyje apgarsinimo — New Yorke bus leidžiamas naujas iliustruotas satyros ir juokų mėnesinis laikraštis. „Tarka". Daugelis žingeidauja kas tai bus do laikraštis, apie ką jis rašys ir kas jį leis. Kadangi laikraščio leidimas yra svarbju visuomenišku dalyku, o skaitytojų reikalavimai — svarbjais visuomenės reikalavimais, todel matome reikalingu viešai pasiaiškinti.

„Tarka" bus satyros-pašaipos ir pajuokos laikraštis, papuoštas juokingas paveikslėliais-katas juokingais paveiksleliais-karikatūromis bei kitokiais pagražinimais. Formatas arti 7×10 colių, 16 puslapjų su gražiais spalvuotais viršeliais. „Tarkoje" spausdinsis vien tik satyriški ar juokingi straipsniai, pajuokimo verti atsitikimai, žinios, korespondencijos ir eilės, iš kurių skaitytojai turės daug juokų, o kartu ir pamokinančių pasiskaitymų.

„Tarka" nepataikaus jokiai partijai, organizacijai ar kuopai, o taipgi neužsipuldinės ant kokių nors partijų, organizacijų, kuopų ar pavienių ypatų. Ji pajuoks tik viską, kas bus vertu pajuokimo ir šalinsis nuo šmeižimų bei įžeidimų.

„Tarką" leis akcijonierių bendrija. Akcijos parsiduoda po $5 — kiekvienam, kas tik nori. Sandarbininkavimą prižadėjo visi žinomieji karikutūristai iš Amerikos ir daugelis iš Lietuvos, o taipgi žymiausieji literatai.

Pirmasis „Tarkos" numeris rengiamas išleisti neužilgo. Adresas: „Tarka", Box 895, New York, N. Y.

„Tarkos" išleistuvė.

E. STEPONAIČIO SURINKTIEJI RAŠTAI.

Gerbjamasai Redaktoriau!

Teikitės išspausdinti Jūsų laikraštyje šį pranešimą:

Ateinančių metų pradžioje išeis iš spaudos mūsų brolio Edmundo pilnas raštų rinkinys, išskiriant L. Tolstojaus vertimą „Kaip darbo žmonėms išsiliuosuoti". Raštus sutvarkė ir biografiją parašė L. Gira. Raštų bus apie 10 spausdintų lankų (160 puslapių), formato maždaug panašaus į V. Kudirkos raštus.

Nebesant užtektinai spausdinimui lėšų, raštai išeis prenumeratos keliu. Prenumeratoriams apseis 75c. Išėjus iš spaudos kaina bus apie $1.— Užsakymus ir piningus meldžiame siųsti šiuo adresu: Al. Steponaitis, 745 Glenmore ave., Brooklyn, N. Y.

Su pagarba
Apolionija, Aleksandras ir Vytautas Steponaičiai.

LAIŠKAI IN REDAKCIJĄ

Gerb. Redakcija: —

„V. L." num. 37 p. A. Sandarga neva atsakydamas į mano korespondenciją tilpusią „V. L." išvadina mane melagiu, besąžinišku ir kitais gražiais žodeliais, kuriais naudotiesi moka tik tokie panašus ponai, kaip minėtasis buvusiame mano raštelyj ir paantrintas paties pono Sandargos-M. M. Juodis (ne Jonelis, kaip buvo padaryta mano korespondencijoje redakcijos klaida). Bet taip, kaip ponas A. Sandarga, vieton savo ilgų kontra-„moralų", nenurodė mano apsirikimų bei klaidų, todel ir dabar nežinau, kur buvo mano suklysta. Rodos, kiek pamenu (nes jau prabėgo ilgas laikas), mano buvo teisingai pranešta ir tūli M. M. Juodžio darbeliai paliesti.

Laikraščių korespondentas
J. Dagis (Žilis).

15. IX. 911.

ŠPIKUČIAI.

„Jau vėl pasididino".

Vienas iš mūsų laikraščių kasnedėl šiaip garsinasi Lietuvos laikraščiuose: „Mūsų laikraštis jau vėl pasididino". Tas jau einasi kokie antri metai. Reiktų spręsti, kad kasnedėl pasididinant, išaugo labai didelis. Męs tą laikraštį gaunam, bet neikiek nepasididinusį. Kodel jis, meldžiamasis, nesiuntinėja ir tos „pasididinusios" dalies? Ar turbut jis tik europiečius masina ir iš jų juokiasi?

Paskutiniame kurse.

„Kovoje" N37 pasipildė tautiečių (visų lietuvių) koliojimo žodynas: tautininkai, tikri juodašimčiai, suviliotojai, išgamos, siurbėlės, kraujo ir prakaito gėrikai, retėžių kalikai, žengėjai į pragarą, konspiratoriai, veidmainiai, vyliugai, maskuočiai, smaugikai, ožiai.

Autorius apgaili, kad tų vardų dar esą permaža iškoliojimui lietuvių mylinčių savo tautą. Patartina pavaikščioti po saliūnus, tėnai bus galima surinkt ir daugiau.

NAUJI RAŠTAI.

Pajauta, Lizdeiko duktė arba Lietuva XIV metašimtyje. Istoriškas romanas. (Parašė) M. Bernatowicz. Sulietuvino Jonas Montvila. Chicago, Ill. Spauda ir lėšomis „Kataliko". 1911. Pusl. 468.

Laimė. Poema. (Parašė) M. Vaitkus. Chicago, Ill. Spauda ir lėšomis „Kataliko". 1911 Pusl. 166.

Jono širdis. Drama 5-se veikmėse. (Parašė) Br. Vargšas. Chicago, Ill. Spauda ir lėšomis „Kataliko". 1911. Pusl. 66.

Bažnyčios Istorija. Parašė Kun. Justinas Staugaitis. „Šaltinio" priedas. Seinai. 1911. Pusl. 215.

Išėjo šie periodiški raštai: „Pasiuntinys" N8. „Žiburys" N2.

Krikščionė. Vertė iš rusiškos kalbos F. Milašauskas. So. Boston, Mass. Spauda F. Milašauskio. 1911. Pusl. 15. Kaina 8c.

Maišiešius kaipo socialinis reformatorius. Henry Džordž. Vertė iš rusiškos F. Milašauskis. Turtu ir spauda F. Milašauskio. Boston, Mass. 1911. Pusl. 40.

Apie kurtumą. Dr. K. Grinius. „Sveikata" N8, „L. Ū." priedas. Pusl. 8.

Išėjo: „Draugija" NN55—56. „Laisvoji Mintis" N19. „Vadovas" N37.

Tev. Myl. Dr-tes reikaluose.

Atsakymai.

Betai, B., Žemaičių Antanui, P. Petroniui ir 52 kuopai: Jūsų raštai tilps organe kaip tik pasibaigs raportai, kurie dabar daug vietos užima organe.

A. Čekanauskui ir M. Mažeikai: Tamstų laiškelius, kuriuose prašote konstitucijos, perduodu centro sekretoriui, nuo jo gausite.

— Būtų gerai, idant gerbjami Tėvynės mylėtojai su panašiais reikalais nesikreiptų prie manęs, bet tiesiog prie sekretoriaus (J. Žemantauskas, 789 Bank st., Waterbury, Conn.); tuomi sučėdytų bereikalingus kaštus perduodant laiškus kur reikiant.

TMD. redaktorius
V. S. Jokubynas.

KLAIDOS PATAISYMAS.

37 No. „Vien. Liet." delei korektoriaus neužtėmijimo, TMD. pirmininko raporte yra įsiskverbusi klaida; pasakyta, jog TMD. yra atsiųsta Dr. Garmaus rankraštis, paskaitos iš Biografijos ir Bakteriologijos". Turi būti — paskaitos iš **Biologijos ir Bakteriologijos.**

V. S. Jokubynas.

KRASOS DĖŽUTĖ.

Wm. Lutkui ir kitiems: Laiškelį rašydami užmiršome priminti, kad gavome nepilnai apmokėtą laišką. Beabejonės, tas įvyko per neapsižiūrėjimą. Tuom pač prie šios progos norime ir kitiems mūsų skaitytojams ir šiaip vientaučiams pastebėti, kad šito neįvestų į madą. Daugelis ypač reikalauja, kad redakcija šį-artą patartų per laišką. Tuom tarpu neprideda krasos ženklelių. Šimtus laiškų išrašinėjant mums reiktų turėti net tam tikras „atsakinėjimų fondas". Kurkas geriau, jeigu rašant į redakciją ir norit gauti patarimą, būtų pridėta krasos ženklelių.

Žukauskui: Tamstos nurodymas teisingas. Bet jis turi skaityties ir su redakcijų sąlygomis. Pas mus žinios visuose laikraščiuose susivėlina. Tam kaltas yra — stoka pas mus dienraščio. Lietuvių gyvenimas plečiasi, visoki nauji reikalai iškila, kuriuos reikia mūsų savaitiniams aprėpti, o tuom tarpu susimažina ir žinių laukas. Taip kad ir labai reikalingos žinios susivėlina.

V. L. skaitytojui, Briniui, Š—s, Ambrozevičiui, Mikui, Nieniui, Ramanauskui, Pelėdai ir kitiems: Atleiskite, kad palikom Tamstų raštelius į kitą num. Pristokom vietos.

Svajotojas-idėalistas labai tankiai nuspėja, kas turi ateityje įvykti. Visa bėda, kad nenori šito laukt. Jis nori, kad tuojaus įvyktų. Ką gamta padaro tik per tūkstančius metų, jis nori įvykint per savo gyveniną.

—**Lessingas.**

— Rugsėjo 26 d. išplaukė Europon p. J. Vanagaitis, aplankęs didesnėsias lietuvių kolonijas Amerikoje. Prieš tą dieną išvakariai Brooklyne dar laikė prakalbą. p. Vanagaičio kelionė po Ameriką, reikia manyti, buvo gana pasekminga. Chicagoje surinkęs „Birutei" skaitytojų arti pusantro šimto. O kadangi iš rytinių valstijų išvažiuodamas turėjo jau arti 400, todel iš viso gal surinko apie 600.

Laimingos kloties mūsų vientaučiui ir gero pasisekimo žadinime Prusų lietuvių tautiškojo atgijimo!

Šiomis dienomis iškeliavo mūsų keliaujantis agentas P. Pilėnas, pas jį galima užsiprenumeruot laikraštį „Vienybę Lietuvninkų", duot orderius ant apgarsinimų, kningų ir tt. Keliaus po šias vietas: New Britain, Conn., Hartford, Conn., Springfield, Mas., Boston, Mass ir kitas vietas.

REIKALINGA

geras teisingas vaikas apie 15 ar 16 metų, dirbti aptiekoje. Kalbantis lietuviškai ir interesuojantis išmokti bussines, atsišauk ar rašyk:

Musgraves Pharmacy,
Providence Square,
Scranton, Pa.

(41)

PARSIDUODA

geras saliūnas, geroj vietoje, lietuviais ir lenkais apgyventoje. Biznis geras, randa pigi, galima pigei pirkti. Savininkas turi važiuot į kitą miestą. Kas nori dasižinot plačiau, tegu ateina po šituo adresu:

Vincas Urmanavičia,
49 Grand st., Broklyn, N. Y.

ISSIDUODA

kambaris del gyvenimo, labai dailioje vietoje, šviesus, didelis ir nebrangus del vienos ar dviejų ypatų. dasižinoti galima šiuom adresu:

J. Shertvitis,
8 Schooles st., Brooklyn, N. Y.

BALIUS!

Pirmas metinis Draugystės Šv. Kryžiaus balius atsibus subatoje 4 d. lapkričio (November) 1911 m. Henington Hall, 214—16 Second st., New York, N. Y. Pradžia 7:30 val vakare. Įžanga, su padėjimu drapanų: vyrams 25c. moterims — 15c., gi draugyščių nariams taipgi — 15c.

Ant augščiau minėto baliaus visus lietuvius ir lietuvaites iš Brooklyno, New Yorko, Maspetho, Blissvilles ir apylinkės nuoširdžiai užprašo

Komitetas.

Pajieškau savo brolio, Povilo Miliausko. Jisai gyveno: Rep. Argentino Cardobo Colle, Parana 28 para, So. America. Dabar nežinau, kur jis gyvena. Paeina iš Kauno gub., gub., Reseinių pav., Andrievos sodos, Žilienų par. Kas žino apie jį, meldžiu man pranešti, už ką aš busiu labai dėkingas. Adresuokite šiaip:

J. K. Miliauskas,
120 Grand st., Brooklyn, N Y.
North America.

Pajieškau savo sesers, Magdelenos Madijauskiutės, ištekėjusios už Domininko Ivanauckio. Pirmiau gyveno Anglijoje, o dabar, girdėjau, randasi New Yorke. Paeina iš Suvalkų gub., Starapolės pav. ir parapijos., Adomiškių kaimo. Pajieško jossios jos sesuo:

Elzbieta Kiškienė,
14 Schuyler st., Amsterdam, N. Y.

Pajieškau savo brolio Tamošiaus ir sesers Teodoros Gelgotų, paeina iš Kauno gub., Šiaulių pav., Lakio miestelio. Pirmiaus gyveno Brooklyn. N. Y. Jie patįs ar kas kitas malonės duoti žinią šiuo adresu:

Jonas Gelgutas,
547 Cottagest., Athol, Mass.

Aš Katarina Marcinkevičiutė pajieškau savo tėvo Petro Marcinkevičiaus. Pereitą vasarą jis su motina išvažiavo iš Mt. Carmel, Pa. į W. Virginia. Ir nuo to laiko aš nuo jų negaunu jokios žinios. Tad prašau atsišaukti ar jų pačių ar tegu kas žino apie juos tepraneša, už ką aš būsiu labai dėkinga. Adresuokite:

Joseph Eidukaitis,
P. O. Box 144, Kulpmont, Pa.

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC

1117 Walnut St., Philadelphia, Pa. 606

Yra tai neapsakomai naudingos liekarstos išgydymui nuo užnuodyjimo kraujo syphiliškos ligos, kurios iki šiolaik, su kitoms jokioms liekarstoms nebuvo galima išgydyti.

Su 606 yra visai kitaip, kaip pats išradėjas tųjų geriausių liekarstų, daktaras Ehrlich užtikrina, kad iš 100 ligoniui tik vienam gali atsitikti, kad neišgytų.

Philadelphios M. Klinikas ir vartojas tas liekarstas, žinoma jos pargabentos speciališkai iš Vokietijos, nes Amerikoje jų negalima gauti. Amerikoje yra, tik vos keliolika daktarų, kurie yra ant to specialistai ir moką kaip jas sunaudoti įleisti po skurą ligoniui į nervus ir kraują. Per Philadelphios

M. Kliniko, daktaro žinyste ir pasidarbavimą, jau buvo duotos sergančiam syphilio liga, tos liekarstos, kurios išdavė puikius sveikatai vaisius teip kaip garsusis Prof. Dr. Ehrlich nuo syphilio ligo, pereitą sanvaitę. Ligonis apturejas tokia greita ir gera pagelba sveikatai, nežmoniškai džiaugėsi, kaip naujai ant svieto užgimęs.

Apart tų ir teip Philadelphios M. Klinike, tik naujausias visokias geriausias liekarstas, už tai ir pasekmingai sergantiems pagelbsti, per ką išgydo sergančius.

606 nebelia daktaras gali vartoti, nes reikia didelio patyrimo. Dr. I. J. Russell, kuris yra išsilavinęs specialistas ir gydo su 606, tai Philadelphios M. Klinike, šia sanvaitę, teipat duos liekarstas — leis į kraują sergančiam užnuodyjimo syphilio nuodais 606, o beabejonės ir šittas nelaimingasis žmogus, apturės tikra pagelba sveikatai ir greitai gerai išgys, teip kaipj per daktarą išradėją tų naujausių geriausių liekarstu užtikrina.

Iš tikro, kad jauni nelaimingi vyrai papuolė į tokią liga, tai kad negaišytu laiko, nežudytu sveikatos ir nemetytu be naudos tų piningų, per kelis metus besigydant ant nepagelbstančių liekarstų, kurios negali išgydyti tą baisiąją ligą, — bet kad atsišauktų į Philadelphios M. Klinika ir apturėtų pagelba sveikatai su 606 liekarstoms, nes tos yra tai liekarstos, kuriom kitų joms ligioms nėra pasaulėje. Žinoma, kad induoti tats liekartas, tad ligonis turi pribūti asabiškai, nes kitaip negalima induotti.

DABAR KITONIŠKA.

Seni žmonės pasakojas, kokie jie kitakart buvę sveiki, kokie stiprųs ir gyvybės pilni, ir kaip jie nepaisę ant menkų susirgimų. Jų užsilaikymas mat buvo kitoniškas, jie kitaip ir gyveno, būtent, gyveno daugiausia šviežiame ore ir neturėjo didelių rūpesčių. Dabar visai kas kita. Gyvename amžiuje sujudimų, nervų intempimo, geriame ir valgome, ko mūsų viduriai nesuvirškina ir tokiuo būdu prieš laiką suardome savo sveikatą. Reikia visada rūpinties švariai savo organizmą užlaikyti, ir tam tikslui geriausia vartoti Trinerio American Elixir of Bitter Wine. Tas vynas ne tik išvalo kūną, bet sustiprina jį, reguliuoja vidurius, valo kraują, gydo vidurių užkietėjimą ir visas jų pasekmes. Visose aptiekuose. Jos. Triner, 13333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

ŽODIS SKAITYTOJAMS

Gerbiamieji „Vien. Lietuvninkų" skaitytojai, kurių prenumerata yra jau pasibaigus ir kurie aplaikėte paraginimo korteles, malonėsite atnaujinti, nes kitaip priverstti būsime sulaikytti siuntinėję laikraštį. Tie gi, kurie esate užsirašę su dovanomis *Atlasu,* malonėkite dar truputį palaukti ir netrukdyti administracijos su užklausimais. Kaip bus gatavas, tai pranešime per laikraštį.

Permainydami adresą, visuomet parašykite aiškiai: vardą. pavardę, numerį, gatvės vardą, miesto ir valstijos vardus. Pirma pažymėkite seną, paskui gi naują adresą.

„V. L." administracija.

ŽODIS VISUOMENEI.

Šiuomi pranešame visuomenei, kad, jei kas nori apturėtti žingeidžią kningą, Jubilėjinį „V. Liet." Numerį, kuriame telpa 62 paveikslai ir 58 straipsniai įvairaus turinio — beletristika ir eilės, tai turi gauti du nauju „Vien. Liet." skaitytoju ateinantiems metams ir prisiųsti $4 Money Order į redakciją. Už tatai gaus augščiau paminėtą kningą. Neįstengiantieji gauti du nauju skaitytoju „V. L.", tegu prisiunčia 50c 2-centėmis markėmis ir taiposgi gaus tą indomią kningą. Lauksime užsakymo.

J. J. Paukštis ir Co.,
120 Grand st.,
Brooklyn, N. Y.

„Vienybės Liet." išleistu knygu Katologas.

Adomas Mickevičia	15
Ar socijalistas gali būti kataliku?	10
Augis darbininkų judėjimo Lietuvoje	15
Apuoko sapnai	15
Anatemos knygelė	10
Apie kūno išlavinimą	15
Albumas lietuviškas, parodos Pažiuje 1900 m.	40
Apieka Dievo (Aprašymas iš padavimo XVIII amžiaus	50
Baltrus Turazeris. (Drama trijuose veiksmuose	20
Dangus ir žvaigždės. Populiariška lekcija iš astronomijos	10
Davatkų gadzinkos	10
Dangaus augštumas ir žmogaus senumas. Anykščių šilelis	20
Darbininkų kalendorius 1904 m.	15
Eglė žalčių karalienė. (Drama 5-se apsireiškimuose)	15
Emigracija. Apysaka iš emigrantų gyvenimo	20
Gyvenimas Genavaitės	50
Gudri našlė. (Juokažaislė dviejuose veiksmuose)	15
Ggutė. (Eilės)	10
Girtuoklių Adynos	10
Graudųs Verksmai	10
Herbertas Spenceris .Trumpa peržvalga jo philozophijos	15
Istorija Septynių Mokytojų	50
Idėja ant mėšlyno. Apysaka mūsų dienų	10
Istorija apie gražią Katriuką	10
Istorija katalikų bažnyčios	$1.00
Iš po budelio kalavijo ir Kajimas (Dvi apysakos)	30
Išgriovimas Kauno pilies. (Drama 4-se apsireiškimuose)	20
Iš bažnyčios istorijos	10
Iš kur atsiranda nusidėjėliai?	10
Įtekmė socijališkų sanlygų ant visų kultūros šakų	15
Intekmė dantų ant žmogaus gyvenimo	10
Juozas Arch. Sodietis—deputatas Anglijoje	10
Jonas Kriktytojas (Penkiaveiksmė tragedija su prologu)	30
Juozapas Koniuševskis arba kankinimas Unijotų	25
Kabalas	10
Kėkštų Simas. (Apysaka iš ūkininkų gyvenimo	10
Kainas. (Misterija. Trijuose aktuose)	25
Kaip Sicilijos kaimiečiai kovojo už savo tiesas	10
Kur mūsų išganymas?	25
Kunigija ir svietiška valdžia	15
Keletas minčių apie mirties bausmę	10
Kaip valstiečiai kovojo už žemę ir laisvę	15
Kaip apsivesti ir laimingai gyventi	15
Kaip darbo žmonėms išsiliuosuoti	10
Keletas žodžių apie lietuvius ir naudingi pamokinimai	15
Knygelė dėl lietuviškų karėjvių Amerikoje	10
Laima ir planetos	25
Lietuvos Istorija Knyga I	$1.50
Apdaryta	$2.00
Lietuvos Istorija. Knyga II	$1.50
Apdaryta	$2.00
Abi drūtai apdarytos į vieną tomą	$4.00
Lietuvių tauta. Tomas I	$1.50
Apdaryta	$2.00
Lietuvių tauta. Tomas II	$1.75
Apdaryta	$2.25
Abu tomai apdaryti į vieną	$4.25
Lietuviškos dainos iš visur surinktos	$2.00
Lengvas dūdas, pačiam per save pramokti rašyti	10
Mythai, pasakos ir legendos žemaičių	50
Mūsų Dielės. (Per ką Lietuva kenčia)	10
Mokslinčius Tvardauskas	50
Miškas vis smarkiau degė	15
Maskoliai 1612 metuose arba Jurgis Mikalovskis	50
Našlaitė. (Apysaka eilėmis)	10
Pasikalbėjimas apie dangų ir žemę	25
Parsidavimas ir pelnas	10
Paveikslai. (Dvi apysakos)	15
Palemonas ir Giržduta. (Apysaka eilėmis)	20
Puota — Nuskintas žiedas. (Dvi apysakos)	10
Pagieža — Jurgis Durnelis. (Dvi apysakos)	25
Pirmoje Gegužės Sapnas	15
Ponas Bartkus. (Eilės)	10
Pažvelgus atgas. (Romas)	$1.00
Palocius ežero dugnuose. (Trijų veiksmų drama)	15
Pamokinanti aprašymai iš gyvenimo žmonių	20
Sausio devinta	15
Švedų liaudies švietimas	25
Senkaus Jurgis	15
Šviesa Dievo dienos tamsybėje	35
Tamsybės Guolis	10
Užsistanavik ant to gerai	15
Vargdieniai. (Apysaka iš baudžiavos laikų)	50
Vilius Tell. (Drama 5-se aktuose	30
Valkata	10
Vilkų Lizdas. (Apysaka iš Kryžiuočių laikų)	35
Vytautė prisieka. Paveikslas, didumas 27½x21½	30
Vienybės Lietuvninkų 25 metų sukaktuvių Jubilėjinė kningelė (su 57 paveikslais	50
Žemių dulkės. (Labai akyva apysaka)	50
Ženybos Paikių Miko	10
Žmogus. (J. Akuratero apysaka	15

J. J. PAUKŠTIS & CO.,
120 Grand str., BROOKLYN, N. Y.

VIENYBĖS LIETUVNINKŲ AGENTAI.

BALTIMORE MD.
J. Luis, 521 W. Baltimore str.,
J. Zebrauckas, 112 Green str.

BROOKLYN, N. Y.
T. Jarmala, 217 Berry str.
J. Ambraziejus, 120 Grand str.
P. Pilėnas, 120 Grand st.,
A. J. Jankauckas, 65 Hudson ave.

BOSTON, MASS.
Julius Bukantis 77a Endicott st.

BRIGHTON, MASS.
F. S. Šimanskis, 32 Lincoln st.,

BENLD, ILL.
J. J. Guzevičia, Box 155.

BRIDGEPORT, CONN.
Fr M. Vitkauskas, 355 S. Main st.

CAMBRIDGEPORT, MASS.
P. Bartkevičius, 877 Cambridge st.

CHICAGO, ILL.
P. M. Kaitis, 1607 Ashland ave.
J. Ilgaudas, 1613 So. Halsted st.,
K. Sitavičius, K. s. 349 Kensington ave.,
M.K. Wilkewich, 3225 So. Halsted st.
M. J. Damijonaitis, 3253 S. Halsted st.

SO. CHICAGO, ILL.
S. Kvietkauckas, 8745 Escanoba ave.,

CLINTON, IND.
J. Skinderis, B. F. D. No 1 Box 85 A.

EASTON, PA.
Feliks Raulynaitis, Box 196.

ELIZABETH, N. J.
Dem. Boczkus, 211 -th str.

GRAND RAPIDS, MICH,
J. Garnupis, 653 N. Front str.
Z. Urbanavičius, 264 Hamilton str.
Jonas Brazaitis, 581 Broadway,

HARRISON, N. J.
J. A. Benish, 107 John st.,

HOLYOKE, MASS.
K. P. Šimkonis 7 Columbia st.,

KENOSHA, WIS.
M. K. Petrauskas, 415 Middle st.,

LAWRENCE, MASS.
A. Ramanauskas, 99½ Oak str.

LEWISTON, ME.
K. Vilaniškis, Box 36.

MONTELLO, MASS.
B. P. Miškinis, Box 124.

NEWARK, N. J.
V. Ambrazevičia, 178 Ferry str.

NEW BRITAIN, CONN.
V. Alksninis, 52 Grave str.
J. Mažeika, 27 Comerton st.,

NEW YORK CITY.
J. M. Danielius, 211 W. 12-th str.

PHILADELPHIA, PA.
J. L. Grušas, 3179 Salmon st.,
A. Bernotas 509 So. 4-th St.

PATERSON, N. J.
A. Varaškevičius, 70 Lafayette str.

RUMFORD, ME.
J. A. Kalvelis, 222 Pine str.

ROCHESTER, N. Y.
A. S. Šmigelskas, 31 Weyl st.,
P. Petronis, 9 Gorham st.,

So. MANCHESTER, CONN.
A. Zokaitis, 30 School st.,

SCRANTON, PA.
J. Petrikis, 1514 Rose Ave.
George Baltrūnas, 1823 N. Main ave.

SO. BOSTON, MASS.
N. Gendrolius, 224 Athens str.
J.J. Stropus, 30 W. Broadway.
K. Jurgeliūnas, 233 Broadway.

WATERBURY, CONN.
K. Ch. Kažemekas, 785 Bank st.,
A. J. Povilaika, 804 Bank str.
M. Alyta, 1235 Bank str.
J. Žemantauskas, 789 Bank st.,

WORCESTER, MASS.
M. Paltanavičia, 15 Millbury str.
Jos J. Kalakauskas, 121 Green str.

Wm. Kasperavičius,
Box 53 North sta. Providece, N. J.

M. A. Kirtiklis,
69 Danforth str., Portland, Me.

ROCKFORD, ILL.
V. S. Jokubynas, 425 Lincoln av.,

Telephonas: Greenpoint 8.
Daktaras
A. Szlupinte-Jankauckiene.
Gydo visokias ligas moterų, vaikų, vyrų ir lanko prie palagų.
VALANDOS: Nuo 12—2 po piet, nuo 7—8 vakare.
265 Berry St., prie Grand St.,
BROOKLYN, N. Y.

PUIKUS HOTELIS
Andriaus Milišausko
Visada šaltas alus, skani arielka, elius, porteris, visoki vynai ir kvepianti cigarai.
Lietuviai vietiniai ir atvažiavę iš kitur, nepamirškit šios puikios vietos.
16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dypą

New Telephone 1070 R.
Vienatinis ir Geriausis Fotografistas.
Jos. Shukis
20 East Market st. Wilkes-Barre, Pa.

Mūsų aptiekorius yra lietuvis
FRANAS URBONAS
Visi, kurie jieškote sveikatos, galite ją apturet.
Musu aptiekoriaus

vaistai (liekarstos) ir gera roda parodys tikrą kelią in sveikatą : : : : :
SU PAGARBA FRANAS URBONAS
151 Metropolitan Ave. (cor. Berry st.) BROOKLYN, N. Y.

Gera Proga!
Geras laikraštis tai žmogaus ištikimas draugas. Norėdami tatai, kad daugiausiai žmonių draugautų su gerais laikraščiais, pranešame visuomenei, jog nuo Naujų Metų galima įgyti du geru laikraščiu už prieinamą kainą:
Visiems, kas užsirašys *tiesiog* pas mus "Laisvąją Mintį" ir prisiųs mums $3.00, siuntinėsime par ištisus metus "LAISVĄJĄ MINTĮ" ir kaipo priedą "VIENYBĘ LIETUVNINKŲ"
ir gi par metus, kuriedu laikraščiu, atskirai užsirašant, apsieina $4.00. Sunku susilaukti geresnės progos, o kadangi ir šita neilgai tebus, tad pasiskubinkite!
Adresas:
"LAISVOJI MINTIS"
1401 N. Main Ave.,
Scranton, Pa

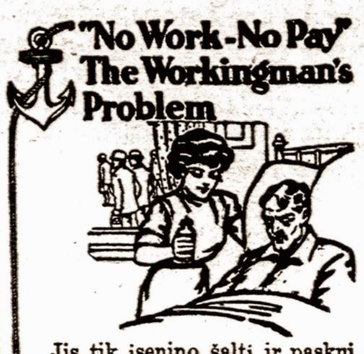

Jis tik įsenino šaltį ir paskui turejo gulėti per savaites
DR. RICHTER'IO
Pain-Expelleris
prašalįs pavojingus susirgimus jeigu vartosi su laiku pagal nurodymų, ant dėžutės; 25c. ir 50c. už bonką. Ziūrėk ant **Inkaro** ir vardo ant dėžutės.
F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
Richter'io Congo Pillės yra geros nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.

Kiek sveri?
Jeigu trotini ant vogos, tai gal iš priežasties stoko nesutrovėjimo, arba gal iš priežasties silpnų vidurių ir blogo sumalimo. Prigelbėk viduriams veikti per naudojimą gyduoles po vardu
Severos Biteris Viduriams
Vienas Doleris Bonka pas aptiekorius

Ar turi silpnus nervus?
Niekas teip greitai žmogų nesuvargina kaip suirę ir nusilpninti nervai. Ar esi nervuotas? Kodėl nepaisai ant tokios nemalšios ligos. Bandyk imti
Severos Nervotona
Ji ant jų veikia gamtišku budu, stiprina, suteikia ramybę ir pasilsį ir daleidžia nervų cėlėms tverti nervų spėkas.
Preke vienas doleris.

Preke 25c. ir 50 c. pas aptiekorius
Po tam pasidaro szlekcziau
Po paprastam peršalimui, tas lengvas kosulis arba krogulis, gal pastoti baisia plaučių liga, apsisergėk save lengvu išgydymu per
Severos Balsama Plaucziam

Severos Vaistus gali gauti artimiausioj aptiekoj. Pasakyk aptiekoriui stačiai, kad nori Severos ir nepriimk jokių kitų. Mūsų Vaistai turi užrašą lietuviškoj kalboj. Reikalauk daktariško patarimo. Gausi ji dovanai.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

DIDŽIAUSIA LIETUVIŠKA ORGANIZACIJA S. L. A.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje susideda iš 250 kuopų, turi 10,000 sąnarių, New Yorke savo namus vertės $40,000.00. Išleidinėja savaitinį laikraštį „Tėvynę", savo išde turi grynais piningais suvirš $25,000.00. Apšvietos reikalams ir kitokiems labdaringiems tikslams išmoka šimtus dolerių, kas metas. Todėl geistina, kad Susivienijimas turėtų bent 100,000 sąnarių, tuomet tokia organizacija galėtų atlikti mums ir mūsų tautai milžiniškus darbus Jeigu S. L. A. kuopos rastųsi kiekvienoje Amerikos vietelėje, kur tik yra burelis brolių, lietuvių ir kad visi suaugę butų jo sąnariais, kaipo pasekme to, našlės ir našlaičiai ir nusenę, po mirusiam sąnariui gautų 600 ar 1000 dol., tai pamąstyk, kiek apsunkinimų, kokius dabar nuolatos lietuviai nukenčia, galima būtų išvengti, kiek našlaičių būtų išgelbėta lietuvystei, kurie dėl prievartos pakliuva į rankas kitataučių ir žuva kaipo lietuviai! Kiek piningų mūsų visuomenė tada galėtų apversti visokiems naudingiems tautos reikalams!

Šituos klausimus reikalaujame rimtai apsvarstyti. Pasvarstyk geriamas skaitytojau valandėlę, kaip daug gero gali būti padaroma organizacijos tokios, kaip Susivienijimas Lietuvių Amerikoje.

Inmokėti piningai į šitą organizaciją (S. L. A.), buva pilnai užtikrinami atgavimui atgal sunkiose gyvenimo valandose ir dar daug sykių didesnį, negu tapo įmokėta.

Susiv. L. A. išmoka mirusio nario pašelpgaviui taip: $150.00, — $300.00, — $600.00 ir — $1000.00. Yra keturi skyriai apsaugos pagal virš paminėtas sumas.

Visokios blankos, konstitucija ir mokesčių kningelė gaunama dovanai pas Susivienijimo sekretorių: **A. B. Strimaitį, 307 W. 30th st., New York City.** Jeigu tavo miestelyje dar nėra S. L. A. kuopos, o nori tapti šios organizacijos sąnariu, tai rašyk klausdadamas išlygų ir konstitucijos pas sekretorių viršpažymėtu adresu, arba pas prezidentą: F. Živatkauską, 110 W. Market st., Scranton, Pa.

ATSIŠAUKIMAS Į DRAUGYSČIŲ RAŠTININKUS.

Visų draugysčių raštininkai teiksitės prisiųsti savo antrašus emigracijos sekretoriui šiuom antrašu:

J. A. Kavaliauskas,
120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGYSTĖS CENTRO VALDYBOS ADRESAI:

Pirmininkas: V. Daukšys, 1425 N. 28-th str., Philadelphia, Pa.
Jo pagelbininkas: J. Kazakevičius, 103 N. Main str., Pittston, Pa.
Raštininkas: J. Žemantauckas, 789 Bank str Waterbury, Conn.
Kasierius: A. J. Povilaika, 804 Bank st., Waterbury, Conn.
Knininkas: J. Simanavičius, 331 Barnes str., Plymouth, Pa.
Literatiškas komitetas: J. Laukis, 3001 Farrd str., Shicago, Ill., V. S. Jokubynas, 425 Lincoln str., Rockford, Ill., J. Gabrys, 11 rue Sommerard, Paris, France.

EMIGRANTŲ ŠELPIMO KOMITETO ADRESAI:

S. Jankauskas, 350 Newark str., Hoboken, N. J.
Pagelb. S. Zaliaucka 243 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
Prot. sekr. J. A. Kavaliauckas, 120 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Fin. sekr. J. Jukelis, 915 Clinton st Hoboken, N. J.
Išd. V. Dauncras, 229 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y
Sekr. J. A. Kavaliauckas.

KINEMOTOGRAFU KRAUTUVE.

Pirmutinė Lietuviška Krautuvė Judančių Paveikslų Amerikoje.

Užlaikome visokių gatunkų APERATUS. Parduodam ir randavojam labai pigiai su visokiais Elektrikiniais ir Gaziniais intaisais naujausios mados. Į Stak užlaikome suvirš 1.000 ratų filmos. Importytų iš visų šalių svieto, specijališkai turime padarę daug Lietuviškų Illiustracijų dėl Dainų, Deklemacijų, Referatų ir Pralekcijų, dirbam ant orderių labai pigiai. Kuris užsimat arba norit užsimti šiuomi bizniu, reikalaujanti pagelbos šaukitės prie:

American Film Exchange
A. T. Raičiunas Mgr.
630 Halsey Str., Brooklyn, N. Y.
Phone 3536 W. Bedford.

ANT SUDŽIOS

B. R. Jones

IŠ WILKES-BARRE, PA.
ant Luzernes Counto.
Piliečiai balsuokit rinkimo dienoje 30 Rugsėjo 1911 m.

W. Alfred Valentine

Tapo paskirtas per Sudą (Courąt)
PROKURATORIUM
(District Attorney)
ANT DALIES LAIKO.
Dabar storavojasi, idant taptų aprinktas ant viso termino.
Meldžia lietuvių piliečių balsuot dienoje rinkimų.
Nominacijos 30 Rugsėjo.

Telephone 1331

Nik. P. Zelwis
LIETUVISZKAS GRABORIUS
Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius.
Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms.
Ofisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street, Waterbury, Conn.
Lietuviai, kreipkitės reikale.

Gera proga!

Geras laikraštis, tai žmogaus ištikimas draugas. Norėdami tatai, kad daugiausiai žmonių draugautų su gerais laikraščiais, pranešame visuomenei, jog nuo Naujų Metų galima igyti du geru laikčiu už prieinamą kainą.

Visiems, kas užsirašys tiesiog pas mus „Vienybę Lietuvninkų" ir prisiųs $3 00 siuntinėsime per ištisus metus „Vienybę Lietuvninkų ir kaipo priedą „Laisvąją Mintį" ir gi per metus kuriedu laikraš $4.00 Sunku susilaukti geresnės progos, o kadangi ir šita neilgai tebus, tad pasiskubinkite!

Adresuokite:
J. J. Paukštis & Co.
120—124 Grand str., Brooklyn, N. Y.

BE PEILIO IR PAVOJINGU OPERACIJU.
RUPTURA Iszgydoma } Greitai Tikrai Visiškai
VYRŲ, MOTERŲ, KUDIKIŲ.

DIRŽAS PRAŠALINTAS ANT VISADA

Užtikrintas išgydymas nuo rupturos (abiejų lyčių) seniems ar jauniems, nežiurint kaip seniai ji yra, nenaudojant peilio.

Dr. O'Malley naujas gydymo budas be jokio pavojaus. Nė pjovimo, nė skaudėjimo, nė operacijos. Nė sutrukdymo nuo užsiėmimų. Nereikia diržo kada išgydytas.

Užganėdinimas užtikrintas. Garbingos padėkavonės nuo garbingų žmonių.

Skaityk šią padėkavonę:

Prižiurėtojas ant Pennsylvania Geležinkelio kalba sergantiems: Ką jis sako:

Gavau rupturą prieš dešimtį metų puldamas. Išleidau šimtus dolerių ir išmėginau visokius diržus, bet nebuvo pagelbos kol nemėginau Dr. O'Malley Rupturos gydymo budo ir džiaugsmingai sakau kenčiantiems, jog pirmą nuo kentėjimų paliuosavimą pajutau keliolika savaičių atgal kaip aš pirmą syk atsišaukiau pas daktarą O'Malley.

Jonas W. Bousum, Berwick, Pa.
Prižiurėtojas Penn. Geležinkelio. (Selinsgrove Div.)

Atsišauk arba reikalauk mano knygutės apie rupturos gydymą; prisiunčiama dovanai už 2 cent. pačtinį ženklelį.

Dr. Alex P. O'Malley
158 So. Washington st. WilkesBarre, Pa.
Kur rašoma ir kalbama lietuviškai.

TIK KĄ IŠĖJO IŠ-PO SPAUDOS:

APIE KUNO ISLAVINIMĄ

Pagal prof. Bliunčli parašyta P. Norkaus. Su 25 paveikslais. Pusl. 74. Kaina 15 centų. Autorius išdėsto žmogaus kūno, ypač krūtinės, sustatymą. Pagaliaus nurodo, kokią svarbią rolę lošia kasdieninė kūno gymnastika, kaip ji žmogų sustiprina fyziškai ir protiškai; kaip per gymnastiką žmogus palaiko savo kūno sveikatą, gražumą ir pailgina gyvenimą. Tas atsiekiama tik pašvenčiant kasdieną po desėtką minučių ant gymnastikos. Kningutė reikalinga turėti po ranka ir atvejų atvejais perskaityti. Tas veikalėlis mūsų kalboje dar pirmutinis tokios rūšies.

VILKU LIZDAS

Apysaka iš kryžiuočių laikų, parašyta Zuzanos Moravskos, sulietuvinta A. Vėgėlės. Pusl. 117. Kaina 35 c. Niekas taip neišlavina jaunuomenės, niekas tiek neinkvepia meilės prie savo tėvynės ir visų prakilnių darbų, kaip historiškos apysakos. Francūzus pakėlė apysakos Diumo, Hugo ir Zolo. Pasaulį pralenkė anglai išmintingame patriotizme ačiu historiškiems romanams Walter Skotto. Lietuviai da maža teturi historiškų apysakų, išskiriant Kraševskio „Kuningas", „Vitoliorauda" ir kit. Todėl „Vilkų Lizdas" yra labai brangintina kninga. Nors ji skiriama tik jaunuomenei, bet ją su didele nauda ir smagumu perskaitys kiekvienas lietuvis ir lietuvaitė.

PAŽVELGUS ATGAL

Didelė sociologiška apysaka arba romanas, garsaus amerikonų romanisto Edwardo Bellamy, versta P. Siulelio. Pusl. 356. Kaina $1. Šitas veikalas, išverstas veik į visų civilizuotų tautų kalbas, ir turėjęs visur milžinišką pasisekimą, lietuviškame pilname vertime pasirodė dar pirmą sykį. Bellamy nupiešia dailios apysakos formoje apie žmogų, kuris pramiegojęs šimtą suvirš metų, prabudo ir rado visai naują draugijos surėdymą. Čia jis aprašo viską, kas buvo naujai sutvarkyta ir kaip tuose laikuose buvo laiminga žmonija. Norints tai didelės fantazijos aprašymas, bet jis suteikia skaitytojui tūkstančius prakilnių minčių. Galima drąsiai sakyti, kad šita kninga yra socialistų vadovėlis. Ją perskaitęs žmogus pasisems sau labai gilių idealų. Ji privalo rasties kiekvieno lietuvio kningynėlyj.

J. J. Paukštis & Co.
120-124 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

Tel. 651 Greenpoint.

Daktaras Jonas Misevičia

VIENATINIS TIKRAS VYRIŠKAS DAKTARAS LIETUVIS BROOKLYNE.
Gydo Visokias Ligas: taipgi dar pabaigęs kursą Didžiausiame Palaginiam Hospital (N. Y. Lying-in Hospital).
272 Berry Street, Brooklyn, N. Y.
Prie So. 2-nd Street.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga $100.000.00

Skaitykite atydžiai! Nesiduokite apgaudinėt triukšmingiems ir melagingiems Agentų apgarsinimams. Jeigu kuris sako jogei kame nors Jus užtikrina, paklauskite apgaviko, kuomi užtikrina ir kur jo gvarancija? Atsakomasis Agentas ir bankierius sudeda gvaranciją į Valstijos kasą. Pirm negu pavesite savo pinigus taupinimui arba pasiuntimui Tėvynėn, pasiteirankite kaip ir kuomi užtikrina Jųsų sunkiai uždirbta skatiką. Sudėjan Valstijos kason Šimtą tukstančių dolerių kaipo užtikrinimą Jums. Įsitėminkite, jogei netikrojo bankieriaus reik lenktis. Jųsų patarnavimams yra senas datyrusis Agentas, kuris: Siunčia 50 rub. už $26.15, 100 rub. už $51.90, 500 rub. už 259.40, 1000 rub. už $518.00. Parduoda laivakortes į Eurodą ir į Ameriką. Padaro kontraktus ir įgaliojimus (daviernastis) visą tą atlieka pigiai atsakančiai ir greitai. Reikalaukite pinigų kurso ir laivakorčių kainų. Atsakinėju greitai, o patarimai dykai.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington st. NEW YORK.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga $100.000.00

SKAITYK, O ŽINOSI VISKĄ.

Pranešu visiems lietuviams ir savo kostumeriams, kad aš perkėliau savo krautuvę į **Chicago, Ill.**, kurioj galit gaut: **laikrodžių, laikrodėlių, lenciūgėlių, visokių žiedų, spilkų, kolčikų, kompasų, kryžiukų.** Puikiausių **armonikų, skripkų, klernetų, trūbų, koncertinų** ir daugybę visokių muzikališkų instrumentų. Gerų **britvų,** visokio skyriaus **drukuojamų mašinukių, albumų fotografijoms, guminių litarų. Monų knygų, istoriškų ir malda-knygių.** Gražių **popierų** gromatoms rašyti su puikiausiais apskaitymais ir dainomis, su drukuotais aplinkui konvertais, **tuziną** už 25c, 5 tuz. $1.00, perkupčiams 1000 už $6.00. Jaigu kas neturite mano **katalogą,** rašyk šiądien: prisiūsdami už 5c markę, o apturėsi mano **Didelį Katalogą Dykai** su 1000 naudingų visokių daiktų. Aš užtikrinu, kad mano tavoras pirmos kliasos, o prekės pigesnės kaip kitur. Perkupčiai gali gauti pirkt tavorą daug pigiau kaip kitur. Kviečiu visus lietuvius ir lietuvaites su orderiais ir visokiais pirkiniais kreiptis pas savo tautietį

M. K. Wilkewich,
3225 So. Halsted St. Dept. V. Chicago, Ill.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina $18.00

Bennett Typewrite yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universališkais, raktais, teip kaip mašinos už $100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutą. Padaryta iš labai tvirto plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

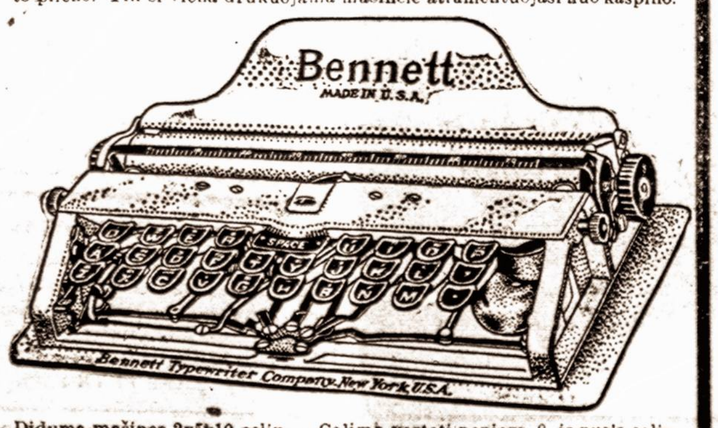

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra netiktai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Paukształis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Telephone 2427 Greenpoint.

„Vienybe Lietuvninku"
SENIAUSIS LIETUVIU LAIKRAŠTIS AMERIKOJE.
Inkurtas 1886 m.

„Vienybė Lietuvninku" išeina kas Sereda jau nuo 1886 m.

„Vienybė Lietuvninkų" radikališkai, pirmeiviškai ir bepartyviškai vedamas, pertai plačiai lietuvių skaitomas ir turįs geriausį pasisekimą, „Vienybė Lietuvninkų" obalsis—teisybę į akis. „Vienybė Lietuvninkų" paduoda naujausias ir svarbiausias žinias. „Vienybę Lietuvninkų" skaito ne vien darbininkai, bet ir inteligentai: daktarai, advokatai, kunigai ir biznieriai, nes joje kiekvienas randa reikalingiausias žinias. Norintiems matyti „Vien. Lietuv." siunčiame vieną numerį dovanai.

Amerikoje prekiuoja metams $2.00 pusei metu $1.00
Užsieniuose prekiuoja metams $3.00 pusei metu $1.50

Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų" reikia ir pinigus sykiu prisiųsti. Pinigus geriausia siųsti per „Money Orderį" arba registruotame laiške. Permainant adresą, reikia paduoti ir senąjį.

DIDŽIAUSIA IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA
AGENTURA

Parduoda

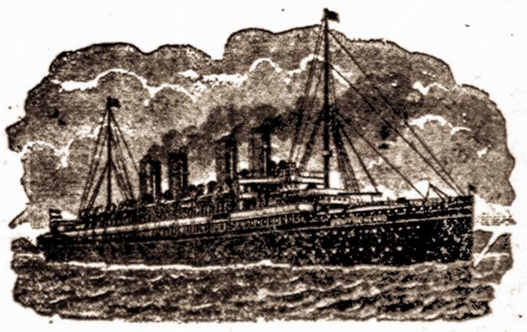

Laivakortes

In visas svieto dalis ir išmaino užrubežinius pinigus pagal kursą.
Padaro aktus rejentalnus su Konsolio paliudijimu.
PARDUODAME TIKIETUS ANT GELEŽINKELIŲ AMERIKOJE Į PIETINES IR VAKARINES VALSTIJAS.

Didžiausia krantuve visokiu knygu.
Knygas turime kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiškos, teip ir mardų knygos. Žodynų, rankvedžių ir Biblijų.

Visoki spaudos dalykai atliekami, kokius tik kas reikalauja.

J. J. Paukształis ir K. Brazys,
120-124 Grand Street, BROOKLYN, N. Y.

PIRMAS LIETUVISZKAS
Fotografistas ir Maliorius
VISOKIU FOTOGRAFIJU

Darba atlieku

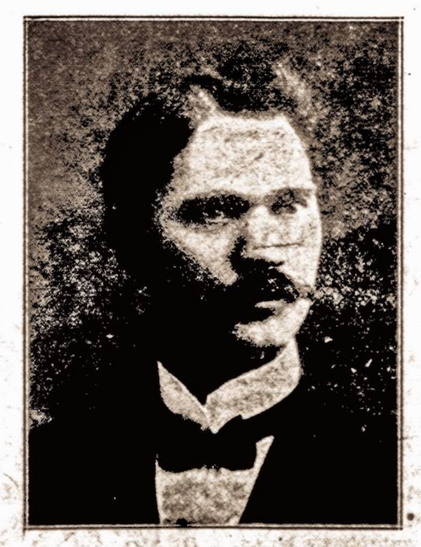

puikiai ir pigiai.

G. BENSON
328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

NAUJAS LAIKRAŠTIS!

Kas prisiųs mums dolerinę
Gaus tas „Tarką" — ne blekinę—
Naują laikraštį mųs gaus,
Ką kas mėnuo jam keliaus
Prirašytas,
Pribraižytas,
Paveiksluotas,
Iliustruotas,
Pašaipos,
Pajuokos,
Juokingiausios pakraipos.

Adresas:
„TARKA",
Box 895, New York, N. Y.

Telephonas: 3254—T—Market.

Daktaras
Jonas J. Kaškiaučius

Gydo vyrų, moterių ir vaikų ligas, pagelbsti prie gimdymo.

VALANDOS: Nuo 9—12 ryt. nuo 6—8 vak.

88 Jefferson Str. prie **Ferry Str.**
NEWARK, N. J.

Tel. 2334 Greenpoint.
PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS
- pas PETRA A. DRAUGELI.

Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvepenti cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veselių. Nepamirškit šios atsakančiausios vietos, o busit užganėdinti.

73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

Katalogas DYKAI No 4.

Su paveikslais daugelio visokių daiktų. Prisiųskit savo adresą ir už 2 c. stampą ant adreso:

K. J. KRAUCHELIUNAS
120 Grand st. Brooklyn, N. Y.

LAIMINGOS DIENOS.

Tik tas yra geriausias daktaras **kuris pagelbi ligoje.**

Žmonėms ką pirmiau gyvenimas buvo pilnas kartumo ir kankinę, dėlei ligos varginimo, kaipo aršiausio neprietelians žmogaus; vienok kaip Philadelphijos MEDIKAL KLINIKOS, daktaras padavė tikrą prietelišką ranką ir gerų liekarstų pagelbą, tad tuojaus apturėjo savo gerą sveikatą ir vėl pastojo išgydytiems LAIMINGOS DIENOS.

KAD PHILA. MED. KLINIKA, išgydo greit, gerai, teisingai, ligos neatsinaujina ir daugiaus išgydo kaip kiti daktarai; tad nepasigyrimai kaip kiti patys save augština, o negali darodyti, kad ką nors išgydę; bet PHILA. M. KLINIKĄ žmonės giria. Iš daugybės padėkavonių pačių išgydyti. Ką rašo:

Širdingai dėkavoju ir tegul Jums Dievas atmagradija, kad Jus kiekvieną sergantį taip išgydytumet kaip mane.
Mano liga, kuri pirmiaus kankino, tad jau visi skaudėjimai prapuolė; ar tai lytus ar pagada dabar visada jaučiuosi sveikas ir nieko neskauda. Gerai valgau, taip, kad kiti pavydi man, tokios geros sveikatos. Vardas Philadelphijos Med. Kliniko tegul pagarsėja po visą Ameriką.
Su guodone
W. Zbronskis, 140 Bydler St. Muskegon, Mich.

Asz Julijonas Adomaitis, duodu žinoti, kad esu sveikas ir padėkavoju už geras liekarstas ir, kad taip greit mane išgydėte. Dabar ištariu širdingą ačiu ir nereikalauju daugiau gydytis.
Mr. Julius Adams,
1237 Buttonwood Str., Philadelphia, Pa.

GUODOTINI TAMISTOS: Parašau aš dėkavodamas PHILA. M. KLINIKAI už sugrąžinimą man sveikatos. Kaip tik pabaigiau gert liekarstas ir išgijau. Dabar jaučiuosi sveikas ant visko. Dėkavoju už rodą i geras liekarstas, kad taip greit mane išgydė. Todėl atvirai dėkavoju, kad serganti žinotu kur reik kreiptis, kad apturėt gerą sveikatą. Toki daktarai visada yra verti pagyrimo ir guodonės. Su tikra guodone,
Barnasius Grudinskas, Port Henry, N. Y.

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC, paties gubernatorians legalizuota. Kaip daugelį, teip ir tave gali išgydyt nuo: skaudėjimo sanariuos, gėlimą kaulnose, pečiuose, šonuose, kojose, rankose ir kitur. Nusilpnėjimą, sėklos nubėgimą nuo saužagystės, nervų ir kraujo ligas, inkstų, kepenų, ir vidurių ligas; kosulio, širdies, galvos skaudėjimo, blogus sapnus ir visokias užsikrečiamas piktas ligas, teip ir moterių visokias ligas ir kurios tik užpuola ant žmogaus nelaimės ir varginimo. Pribuk asabiškai, jei toli gyveni, aprašyk ligą lietuviškai, apturėsi tai tikrą prietelišką rodą, nes šitas geras KLINIKAS, labai pasekmingai išgydo šviežias ir senian užpuolusias ligas.

Visada rašyk ar ateik, ne kitur bet ant šito tikro Kliniko adreso:

The Philadelphia Medical Clinic
1117 Walnut St. Philadelphia, Pa.

Valandos: nuo 10 iki 4 po piet.
Nedėlioj nuo 10 iki 3 po pietų.
Utarninke ir Pėtnyčioj nuo 6 iki 8 vakare

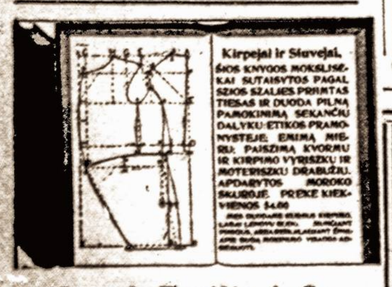

Joseph Topilis & Co.
195 Norman ave., Brooklyn, N. Y.

Konkursinis

Geografijos Vadovelis

Skiriamas Lietuvos Mokyklai. Su paveikslais ir spalvuotais žemlapiais. Pirmutinis su žemlapiais Geografijos vadovėlis, norinčiam pažinti Geografiją butinai reikalingas. Kaina 75c.

Apdaryta $1.oo.

J. J. Paukštis & Co.
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Daktaras Tiesu, Julian Czupka

Advokatas ir Notary Public.
Ofisas: 3 N. Main Street,
Wilkes-Barre, Pa. kasdien.
138 So. Washington Ave.
Scranton, Pa.
Panedėlais ir Ketv. nuo 6—7 vak.
Užsimu provomis Wilkes-Barre ir Scranton. Teipgi pas skvairas paliudijimus (dovternastis) išrupinu Rosijoj ir Lietuvoj.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.

E. APRIL, Savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos

PIRTYS

274 South First Street,
(tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.)
BROOKLYN, N. Y.

Moterims kiekvieną utarninką.

MOKINKIMĖS PATYS

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) $1.00.
Vaikų Draugas arba kajp mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo 15 c.
Naujas Budas mokintis rašyti be mokintojo..... 10 c.
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta).....35 c.
Pinigus siųskit per Money Order šiuo adresu

P. Mikolainis,
Box 62. New York City.

THE LACKAWANNA

Parankiausei geležinkelei Europon keliaujantiems. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebrangiai perdavinėja bagažą ir perveža pasažierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų auglinių kelias).
Trumpiausis kelias į Buffalo.
Tiesiai į Scrantoną ir Anglių Sritį.
Tarpe New Yorko ir Buffalo penki traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, Chicago ir Vakarų keturi traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, St. Louis ir Pietvakarių. kasdien.
Tarpe visų vietinių Punktų nuolatinis ir parankus susinešimas.
Artymesnių informacijų apie kainas, traukinių begiojimą, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas:

Lackawanna Railroad

George A. Cullen,
General Passenger Agent,
90 West Street, N. Y.

TELEPHONE 1295 GREENPOINT.

P. BUTKUS

LIETUVISZKAS GRABORIUS
(UNDERTAKER)

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius.
Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms.

Mano gyvenimo Ofisas atidaras DIENĄ IR NAKTĮ.

213½ Berry Str. **Brooklyn, N. Y**

Branch Office: 48 Hudson Ave.

LIETUVIAI KREIPKITĖS REIKALE PAS LIETUVĮ.

Bischoff's Banking House

287 Broadway **Kampas Reade Gatvės**
New York N. Y. **Telefonas: Worth 2822**

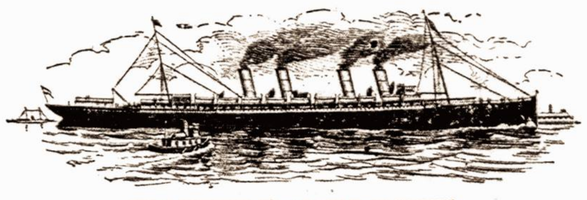

NEW TWIN SCREW EXPRESS STEAMSHIP KAISER WILHELM DER GROSSE.

Kas reikalauja teisingo patarnavimo ir nori kad jo reikalai butų greitai atlikti, tegu atsišaukia į

Seniausį Bankinį Namą. Uždėtą 1848 m.

(Stovinti po Rėdiška Kaucija $100.000).

Pinigus siunčiame į Krajų kuo greičiausiai. Pinigus visų kraštų išmainome pagal kursą. Pinigus priimame ant procento ir išduodame ant pareikalavimo. Šipkortes pardiodame ant geriausių garlaivių visų Linijų į ir iš Krajaus už pigiausią kainą. Pašportus dėl keliaujančių į Krajų parupiname nereikalaudami jokių popierų. Daviernastis padarome pigiai ir visas kitas rejentališkas popieras su palindijimu Konsulio. Atjieškojimą dalių atliekame kuoteisingiausiai.

Atidaryta: kas dieną iki 6 vakare.
Subatoje iki 8 val. vakare. **Nedėlioje nuo 10 iki 12 val. ryte.**

THE AMERICAN Preké $7.00
Labai puiki mašina drukavojimui laiškų.

Šita mašina puikiai drukuoja, labai aiškus drukas ir dručiai padaryta, visa jos sistema gražiai sutaisyta. Ji parsiduoda po $10 dol., bet dabar ant trumpo laiko atpiginta tik už 7 dol. Skrynelė 2 dol. Kam reikalinga tankiai kilnotis, taį geriausia pirkti mašiną su skrynele, kurią pasiėmęs į ranką kaip čemodanelį, gali neštis kur nori.

Pati skrynelė $2.00
O mašina $7.00

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120-124 Grand Str. **Brooklyn, N. Y.**

Teisingiausia
Lietuviszka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Laivų, keleiviai visados bus užganėdintais.

SIUNČIU PINIGUS į visas dalis svieto kuo-greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kaucija $30.000.)

Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėti dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugrąžinu.

PIRMOS KLIASOS HOTELIS, Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaišina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8—R)

ADVOKATAS

VIKTORAS E. GARCAS

45 Broadway, **New York, N. Y.**

Išveda pasekmingiausiai visas **Kriminališkas** ir **Privatiškas Provas** visuosia Amerikos ir Rusijos suduosia. Jei jumi atsitinka kokia nelaimė (sužeidžia) pasiklauskite pirma mano rodos. Išduodu visokias **Rajantališkas popieras Daviernastis** ir t. t. Su PALIUDIJIMU KONSULIO. Kas negali asabiškai atsilankyti, tegul atsišaukia per laišką ant sekančio adreso:

VIKTOR E. GARTZ
(Advokatas)
45 Broadway, **New York, N. Y.**

HASSAN

Korkiniais galais

CIGARETAI

Pamislyk tik! Dešimts korkiniais galais gero skonio cigaretų tik už 5 centus. Didžiausia vertė indėta in cigaretus. Daugmetinė mųsų praktika ir didžiausia vertė kokia gali buti. Parduodama visur.

The American Tobacco Co.
111 Fifth Ave., New York City

Telephone 2762 Greenpoint.

Daktaras Brandšteinas

Turėjęs praktiką Europoje 18 metų, dabar Brooklyne, N. Y., atidarė ofisą:

103 So. 2-nd Str., kampas Berry Str.

Gydo naujausiu budu ligas vyrų, moterų ir kudikių. Specialistas prie ligų chroniškų (įsisenėjusių).

Valandos priėmimo ligonių: **Iš ryto nuo 9 iki 10; vakare nuo 6 iki 10.**

Rusiszkai Amerikoniszka Linija. **Vienatinė be persėdimo Linija tarpe Amerikos ir Rusijos.**

8½ dienų in Roterdamą	11½ dienų in Liepojų
III klasa $29.	III klasa $30.
II „ 45.	II „ 47.
I „ 52.	I „ 62.

Laivai iš New Yorko: Birma Gegužio 13, Kursk Geg. 27, Lithuania Bir. 10.
Del smulkesnių žinių kreipkitės in mųsų agentus ir centrališką kontorą.

A. E. JOHNSON & CO. General Passenger Agents.
27 BROADWAY NEW YORK CITY, N. Y.

Jonas S. Lopatto

Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvys advokatas pabaigęs Pennsylvanijos Universitetą), užsiima varymu provų visuose teismuose.

Offisas rumuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENN'A.

Office Phone Peoples 37
„ Bell 47
Residence Peoples 1100

Antanas Stašauckas.

Labai puikioje vietoje saliunas, užlaikau skaniausius gėrimus ir kvepiančius cigarus. Lietuviai, nepamirškite atsilankyti pas savo vientautį.

No. 2 Cor. Nesbitt ir B.
EAST PLYMOUTH, PA.

New Phone 4023-2. Lock Box 48.

CHAS. ADAMS.

Laikau agenturą, parduodu šifkortes ant geriausių linijų ir greičiausių laivų ir siunčiu pinigus į visas vieto dalis, saugiai, greitai ir pagal tos dienos kursą. Prieg tam laikau HOTELĮ.

Chas. Adams,
George ave & Ash st., Parsons, Pa.

Žmijecznikas yra tikrasis Tėmyk! Tiktai Groblewskio

Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERŠALIMO, REUMATIZMO, STRĖNŲ SOPĖS, SAUSGĖLŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pasigelbėti, nejieškok rodos pas kokius nemokintus žydelius ar kryžiokus savo priepuoly, bet kreipkis arba tiesiai parašyk pas savo locną vientautį, reikalaudamas tikrų, grynų ir gydančių vaistų — pas

ALBERTĄ G. GROBLEVSKĮ, -
Plymouth, Pa.

garsų dirbėją „Lenkiškų ir Lietuviškų gyduolių", o persitikrinsi, kad neiškskleisi veltui ir ant apgavysčių savo sunkiai uždirbto cento.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tiktai randasi ant svieto teip dėl senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyrų ir moterų.

„Lenkiškai-Lietuviški" vaistai jau tukstančius padarė sveikais — išgydys ir Tave!

Ypatingai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažintį.

Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojaus pagelbos, aprašyk savo negerovę, aiškiai ir su smulkmenomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laiškui, o niekuomet to nesigailėsi. Adresas:

Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

Nepamirškit
Tautiško Namo!

Erta, daili salė mitingams, veselijoms, tea rams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanųs užkandžiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.

Razutis & Dixon
101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS
— pas —
JonaKulboka
SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA,
VISOKI VYNAI,
— KVEPIANTI CIGARAI. —
74 Grand st., Brooklyn, N. Y.
(kampas Wythe ave.)

PRIETELIAI LIETUVIAI.
12 dideliu ir 12 mažu,

H. B. ROSENSON,
317--319 Grand St., BROOKLYN, N. Y.
Telephone, 1163 W'msburgh

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, **CHICAGO, ILL.**

Mano Dirbtuwe tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisinga ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad aš dirbu visus augszcziau „aminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei;** nes per 30 metų užsimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.